

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET FOLYÓIRATA

CXXXIX. évfolyam • 2004. július-augusztus

**ORSZÁGOS
ERDÉSZETI EGYESÜLET
135.
VÁNDORGYŰLÉSE
Kapunvár-Göbösmajor**

M E G H Í V Ó

ALAPÍTVÁ

1862-BEN

Erdészetek és vadásztársaságok minőségi szállítója

Kollekciónkat minőségi elegancia és a kellemes viselet jellemzi.

ZANAKO EDELWILD

H-2230 Gyömrő, Levél u. 6/A.

Tel./fax: (0036) 29-330-718, 29-333-952, mobil: (+36) 30-9896-232

e-mail: zanako@enternet.hu www.zanako.hu

Nyitva tartás: H-P: 08-18-ig, Sz: 08-13-ig

A harmadik oldal

Az OEF 135. Vándorgyűlésének résztvevőjeként, a Kisalföldi Erdőgazdaság Rt. térségében utazva, mintegy filmszerűen pergett le győri szolgálatom tartama. 1945 októberében badifogságból hazatérve, szolgálati beosztást kértem az FM-ben, Molcsány Gábor miniszteri főosztályvezetőtől, miután Kárpátalját elvesztve állomáshelyem is megszűnt Máramarosban a Bustyabázai m. kir. Erdőgazdasághoz tartozó Királymezőfő m. kir. Erdőbivatalnál, amelynek vezetője voltam. Az erdészet főnöke november 1. batállyal a Győri Magyar Állami Erdőgazdasághoz helyezett, miután „átmentem” az igazolóbizottság szűrőjén. Ugyanakkor a Magyar Állami Erdőgazdasági Üzemek Központja (MÁLERD) írásban visszavonja az előttem nem ismert rendelkezését, amely szerint „Főerdőmérnök urat Győrből Ugodra történi áthelyezésére vonatkozó részében batályon kívül helyezem és megbízom Önt az Erdőgazdaság Igazgatási Osztályának folytatólagos vezetésével”.

A II. Világháború után a Győri Erdőgazdaságnak jövőt megalapozó szervezést kellett végrehajtania az erdők állami tulajdonba vételével. Az államosítás 741 magán erdőbirtokot érintett. Az Erdőgazdaság Győr, Moson, Veszprém és részben Komárom és Zala vármegyék állami tulajdonba vett erdőterületein volt bivatva a tartamos erdőgazdálkodást üzemszerűen ellátni és a szakszerű kezelést biztosítani – gazdaságpolitikailag a 3 és az 5 éves tervekbe beágyazódva. Erre 20 erdőgondnokságot, 188 védkerületet szervezett. Az átvétellel 589 fő személyt állított munkába, amelyből 313 fő műszaki, 111 fő adminisztratív és 165 fő fizikai volt. A létszámból 45 erdőmérnök, 241 erdész és 77 erdei szakmunkás biztosította céljaink szakszerű megvalósítását. Nagy odafigyelést igényelt az uradalnak, magán-erdőtulajdonosok szakembereinek átvétele, állami szolgálatba állítása, hogy az zökkenőmentes legyen és az átmenetben a humánus és szociális szempontok érvényesüljenek; lehetőleg kiküszöbölendő a lazább uradalmi és a szigorúbb feltételeket előíró állami „szemlélet” minden érzékenységre bató reagálása; a helyenként megnyilvánuló félelem eloszlatása. Meg kellett oldani a jelentkező badifogság-ból visszatértek állás-, elhelyezés problémáit is. A birtokátvételek során nagyon lehangoló volt például Eszterbázan a kifosztott hercegi kastély átvétele, a kastély körül a kidobott porcelánok, kristályedények bokáig érő balmaza, a kastély egyes termeinek istállókénti használata.

1949. április 1-én arról értesít a földművelésügyi miniszter, hogy a Magyar Köztársaság Kormánya az akkor létesített Győri Erdőgazdasági Nemzeti Vállalat vezérigazgató-bhelyettesül kinevezett. Újabb belső szervezőmunka. Gondoskodni kellett – a változatlan batáskörű területen – 4900 (folytatás a 226. oldalon)

Tartalom

Vándorgyűlés 2004., Kapuvár-Göbősmajor206

Közgyűlés, Kapuvár218

Pápai Gábor: Beszélgetés Magas Lászlóval225

Faragó Sándor: 100 éve született Balsay László.....229

Apatóczy István:
Interjú Porkoláb Gáborral231

Bartha Dénes:
Az erdők megítélésének
néhány természetvédelmi
szempontja232

Molnár Sándor:
A fekete nyár fájának műszaki tulajdonságai236

Szakács Sándor:
Bányász-Kohász-Erdész Találkozó.....239

Pápai Gábor: Víz alatti erdő240

XII. Kaán Károly vetélkedő242

Detrich Miklós: Az Év Erdése244

A Stihl harmadik országos favágóversenye246

Elnöki beszámoló.....248

Horváth Sándor:
Az erdőgazdálkodás adózása251

Pápai Gábor: Két nap a Felvidéken254

Könyvismertetések255

Egyesületi hírek257

Csapó György-Bakó Csaba:
Tanulmányút a Pilisben262

A biomassa, mint alternatív energia266

ERDÉSZETI LAPOK • Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata CXXXIX. évfolyam 7-8. szám (július-augusztus)

FŐSZERKESZTŐ: PÁPAI GÁBOR • A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE: DR. SZIKRA DEZSŐ

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG TAGJAI: Andrási Pál, Apatóczy István, dr. Bartha Dénes, dr. Czerny Károly, Detrich Miklós, Greguss László Géza, dr. Járasi Lőrinc, Mihályfalvy István, dr. Sárvári János, Zétényi Zoltán.

SZERKESZTŐSÉG: 1027 Budapest, Fő u. 68. Telefon/fax: 201 77 37 • Mobil: 06 30 97 15 255

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület, 1027 Budapest, Fő u. 68. • FELELŐS KIADÓ: CSERÉP JÁNOS elnök

Nyomdai munkák: INNOVA-PRINT, Budapest • Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

A kézirat lezárva: 2004. július 8.

ISSN 1215-0398

Terjeszti az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezéssel csak felkért írásokért, fotóért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

A fotókat Detrich Miklós, Greguss László Géza, Nagy József, Pápai Gábor, Ormos Balázs és Zétényi Zoltán készítették.

„Erdeink majd lombosodnak s bennük járni jó”

Vándorgyűlés 2004., Kapuvár-Göbösmajor

Szemerklő esőben haladtunk Abda felé, ahol az Országos Erdészeti Egyesület 135. Vándorgyűlésének megnyitóját tartotta a rendező Kisalföldi Erdőgazdaság Rt. Az eső az elmúlt évek vándorgyűlésein nem volt megszokott vendég s mégis valahogy nem volt zavaró a szomorkás időjárás, mert Radnóti Miklós költő és rabtársai kivégzésének emlékhelyén nyitotta meg *Magas László* vezérigazgató az erdészek legrangosabb éves összejövetelét. A jelenlévők a tanúi, hogy nem hatásvadász újságírói túlzással írom, hogy a Himnusz éneklése kezdetével az eső, mintegy varázsütésre abbamaradt s csak percekkel később mosta tovább a hatvan évvel ezelőtt e helyen elkövetett szörnyű bűnt.

„Erdeink majd lombosodnak
s bennük járni jó”

írta a költő, reménykedve a második nagy világégés reménytelen éveiben. A megnyitón ott volt *Balogh József* Győr város és *Somogyi György* Abda község polgármestere. *Bede Fazeka Csabas*, a Győri Kisfaludy Színház művésze (képünkön) a költő egyik legszebb versét mondta el.

Az OEE és a Kisalföldi Erdőgazdasági Rt. nevében *Cserép János* elnök és *Magas László* vezérigazgató helyezte el koszorút a költő szobrának talapzatán.

Az ünnepélyes megnyitón részt vevők ezután átvonultak Göbösmajorba, majd a regisztráció után elhelyezkedtek szálláshelyükön. *(Hagyományunknak megfelelően az érintett helységek történetét Fényes Elek Geographiai Szótárából idézzük.)*

Dr. Magas László

A résztvevők...

Somogyi György

Balogh József

Jobbról: Limb Tibor, dr. Magas László és Cserép János elnök koszorúz

Radnóti Miklós

NEM TUDHATOM

Nem tudhatom, hogy másnak e tájék mit jelent, nekem szülőházam itt e lángoktól ölelt kis ország, messzeringó gyerekkorom világa. Belőle nőttem én, mint fatörzsből gyöngy ága s remélem, testem is majd e földbe süpped el. Itthon vagyok. S ha néha lábamhoz térdpelel egy-egy bokor, nevét is, virágát is tudom, tudom, hogy merre mennek, kik mennek az uton, s tudom, hogy mit jelenthet egy nyári alkonyon a házfalakról csorgó, vöröslő fájdalom. Ki gépen száll fölélbe, annak térkép e táj, s nem tudja, hol lakott itt Vörösmarty Mihály; annak mit rejt e térkép? gyárat s vad laktanyát, de nekem szöcskét, ökröt, tornyot, szelíd tanyát, az gyárat lát a látcsón és szántóföldeket, míg én a dolgozót is, ki dolgozáért remeg, erdőt, fűtőös gyümölcsöst, szállót és sírokat, a sírok közt anyókát, ki halkan síroga, s mi fönről pusztítandó vasút, vagy gyárüzem, az bakterház s a bakter előtte áll s üzen, piros zászló kezében, körötte sok gyerek, s a gyárak udvarában komondor hempereg; és ott a park, a régi szerelmek lányoma, a csókok íze számban hol méz, hol áfonya, s az iskolába menvén, a járda peremén, hogy ne feleljek aznap, egy köre léptem én, ím itt e kö, de fönről e kö se látható, nincs műszer, mellyel mindez jól megmutatható.

Hisz bűnösök vagyunk mi, akár a többi nép, s tudjuk miben vétkeztünk, mikor, hol és mikép, de élnek dolgozók itt, költők is büntelen és csecsszópók, akikben megnő az értelem, világít bennük, őrzik, sötét pincékbe bújva, míg jelt nem ír hazánkra újból a béke ujjja, s fojtott szavunkra majdan friss szóval ők felelnek.

Nagy szárnyadat borítsd ránk virrasztó éji felleg.

1944. január 17.

Gondolatok Radnóti Miklós sírjánál

Tisztelettel köszöntöm az Országos Erdészeti Egyesület 135. Vándorgyűlésére érkezett minden kedves vendégünket.

Vándorgyűlésünket a 60 évvel ezelőtt, itt a kisalföldi erdők fái alatt mártírhalt halt, tragikus sorsú költőnk, Radnóti Miklós sírjánál nyitjuk meg.

Tesszük ezt azért is, mert amikor egy évvel ezelőtt felkérést kaptunk a rendezésre, tudtuk, hogy ennek a Vándorgyűlésnek jelentőségét az is emeli, hogy első alkalommal rendezzük európai uniós erdészként.

Ennek szellemében választottunk jelmondatot az európai gondolkodású,

hazáját hön szerető költőnkől, Radnóti Miklóstól. Reméljük, hogy európai uniós tagságunk a gyarapodó „lombosodó” erdőket, erdőgazdálkodást fogja jelenteni, ahol együtt járni jó.

Győr, (Jaurinum) (Raab) Ráb); szabad királyi város Győr vmegyében, régi neveze magyarul Paur Geur, Geor, Jenor; Deákul Naur, Jaurum, Javarinum. Fekszik egy kies térségen a Rába és Rábca vizeknek a kis Dunába való ömlésüknél, mind Budától, mind Bécstől 18 mfdnyi távolságra. Kik építették legelőször, azt bizonyosan meghatározni nem lehet; de annyi bizonyos, hogy a rómaiak Arabona, Rabona nevű szállítványuk már itt állott, mint ezt több kiasott római emlékek, koporsók, pénzék eléggé bizonyítják.

V. István lakosokat híván be a várba, azokat nevezetes szabadságokkal megajándékozta 1271-ben, mint ez kitetszik a város levéltárában fenmaradt 1295-évi ápril 6-kán költ, III. András király megerősítő leveléből. Erzsébet királynő Albert özvegye itt lépett egyességre I. Ulászló királlyal.

A Mohácsi ütközet után a vár I. Ferdinand kapitányától Lamberg Kristóftól feldulatván a Töröknek zsákmányul hagyattott.

Később alkalmas fekvése miatt I. Ferdinand majd Maximilian megerősítették.

1594-ben, sept. 29-kén gróf Hardegg Ferdinand, és Berlin János főkapitányok a várat 6000 ór katonával együtt Sinan Török-Pasának hűtlenségéből feladták.

De 1598-ban marc. 22-kén, hercege Schwarzenberg Adolph és Pálffy Miklós vezérek északának idején meglepven hadi fortéllal visszavették.

1784-ben József császár parancsolatjából Győr császár az erősegek sorából kitöröltetett.

1809-ben azonban ujra kezdtek helyre állítani, s annyira is megerősítették, hogy a francziák ostromának ugyanazon évben, jun. 14-étől kezdve 22-ig derekasan ellenállhatott, mindazáltal ekkor bevétetvén, a francziák minden bástyáit szélyelrugatták, miután 5 hónapi itt tartozkodások alatt, az ágyuzás és bombák által a városnak 2,784,560 fr. kárt okoztak volna, ide nem értvén még a 2,835,760 fr. menő sarcolásokat, részint készpénzben, részint nyers termékekben és portékákban.

1820-ban, a vár bástyái és sánczai ismét elrontattak, s betöltettek, úgy hogy ezek helyét most séta s más kertek és házak foglalják el.

Népessége a városnak közel 18,000 lélek, kik kevés németet kivéve mind magyarok, vallást illetőleg $\frac{3}{4}$ r. kath. $\frac{1}{4}$ protestansok, t. i. evang. és reformátusok; végre kevés óhitű, házak száma 1308.

A belső város derék házakkal, részint két-emeletesekkel ékeskedik. Utczái csinosak, tiszták és kövezve vannak. Közepén álló négyszegű piacza elég tágas, és szép épületekkel vétetik körül. A majoroknak

nevezett külvárosban van a postahivatal, kalvaria, sok korcsmával, mesteremberekkel, s gyümölcsöskertekkel egyetemben. Itt tartatik a 6 országos vásár, mellyek kivált lovakra, aztán szarvasmarhákra nézve nevezetesek. 1104 mesteremberei közül legszámosabbak a vargákon és szabákon kívül a molnárok, takácsok, szűcsök, fazekasok és mészárosok. Kereskedése igen élénk gabonával, borral, dohánnyal, gubaccsal, nyers bőrrökkel, sertésekkel, lovakkal és ökrökkel.

Győr 54 lábbal fekszik alább Pozsonnál, pedig a Duna esete Bécstől Győrig 163 láb, s innen láthatni hogy a Duna folyamának sebessége Győr és Pozson közt felette csekély, s medre csaknem alantabb esvén mint a Rába és Rábca vizek, a város nagyon ki van téve az árvizeknek, s ezért olly sok és költséges töltéssel kénytelen magát védelmezni, hogy ennyit, Szégedet kivéve, egy város se mutathat elő hazánkban.

Terepi bemutatók

„A” program: Az évtized folyója a Rába Erdőművelési problémák a Kemenesalján

Csorna, magyar m. város, Sopron vmgyében, kies róna vidéken, mely szálas erdővel, s nádas helyekkel vététk körül. Lakja 4000 r. kath., 30 zsidó. Van itt a praemonstrati szerzeteseknek ékes lakhelyük, és prépostságuk, mellyel hiteles levéltár van összekötve. Továbbá van itt postahivatal, gyógyszertár, minthogy a megyének egyik orvosa helyben szokott lakni; csinos préposti kert, több bolt és jeles épületek. Róna határa mintegy 13,000 holdra terjed, s 2/3 részét herczeg Eszterházy, 1/3 részét a csornai prépost bírja; ezeken kívül a Potyondy család is bír itt 4 udvartelket. Urbériség: a herczeg részéről 51⁶/₈, a prépost részéről 28 egész telek. Szinte a csornai prépost részéről van 1300 hold szántóföld, 1400 hold rét, 500 hold legelő, 600 h. erdő, 200 hold kert. A herczeg részéről nem közöltetett. Földe igen jó fekete agyag, terem búzát, rozsot, árpát, zabot, kukoricát, burgonyát, s az uraságoknál sok mesterséges takarmányt. Szarvasmarhát, lovat szépeket nevel; juhot csak az uraságok tartanak. 1849. jun. hónapban itt kemény verekedés történt a császári osztrák sereg egy osztálya, és a Kmety magyar tábornok serege közt; melly alkalommal egy részről a császár nevét viselő dsidás ezred, magyarok részéről pedig a huszárság ritka vitézséget fejtettek ki, és igen elkeseredett többször megújított lovassági rohamok után, az osztrák sereg a Hanságon keresztül Mosony felé visszahúzódott. Ez ütközetben mind két részről tetemes volt a veszteség. Elestett maga az osztrák hadat vezérlő Vyss tábornok; a magyarok közül szinte több főtiszt.

Az ausztriai Wechsel hegységben eredő Rába folyó végigfolyik a Grázi medence keleti részén és a Kisalföldön, majd Győrnél torkollik a Mosoni-Dunába. Teljes hossza 311 km, amiből 211 km Magyarország területére esik. Nicknél ágazik ki belőle a természetes meder nyomvonalát követő szabályozásokkal kialakított többcélú csatorna a Kis-Rába, melynek befogadója a Rábca folyó. Az öreg Rába és a Kis-Rába között elterülő aláereszkedő sík északon a Hanság mocsaraiba megy át. Ezt a területet hívják Rábaköznek. Legjelentősebb települései Kapuvár és Csorna.

A bemutató során a Rába folyó múltjával és szabályozási kérdéseivel vízügyi szakember segítségével ismerkedhetünk meg. A program részét képezi még az erdőgazdálkodási problémák megvitatása is, különös tekintettel az erdőművelésre.

Szil-Sárkány, magyar falu, Sopron vgyében, Csornához délre 1½ órányira, a pápai országútban, 718 r. kath., 518 evang., 4 ref., 60 zsidó lak., kath. és evang. anyaszentegyházakkal. Róna határa tagosítva van. S ebből szántásra mintegy 2200, rétnek és legelőnek 1796 hold használtatik. Földje fekete agyag, s kitűnő szorgalommal műveltetik. Legtöbb a tiszta buza, aztán rozs, árpa, zab. Bükköny, luczerna, lóher nagy mennyiségben terem; őszi repce is kisebb mértékben. Birják Högyész Pál, Potyondy család, és több közbirtokosok, kiknek csinos lakházaik vannak itt, s jeles gazdaságot és birkatenyésztést űznek.

„B” program: Intenzív vadgazdálkodás a Kemenesalján (A göbösi vaddisznóskert bemutatása)

Csapod, magyar falu, Sopron vgyében, Sopronhoz kelet-délre 4½ mfd. 900 kath. lak., paroch. Szentegyházzal. – Határa 4000 holdnyi, melyből 1000 hold szép tölgyes és cseres erdő. Birja h. Eszterházy.

A melléképületben látványos vadászati témájú képeslap-kiállítást mutattak be a XX. század elejéről és itt volt látható *Greguss László Géza* fotókiállítása is. A kiállítást *Balsay Endre* szervezte, aki nagy

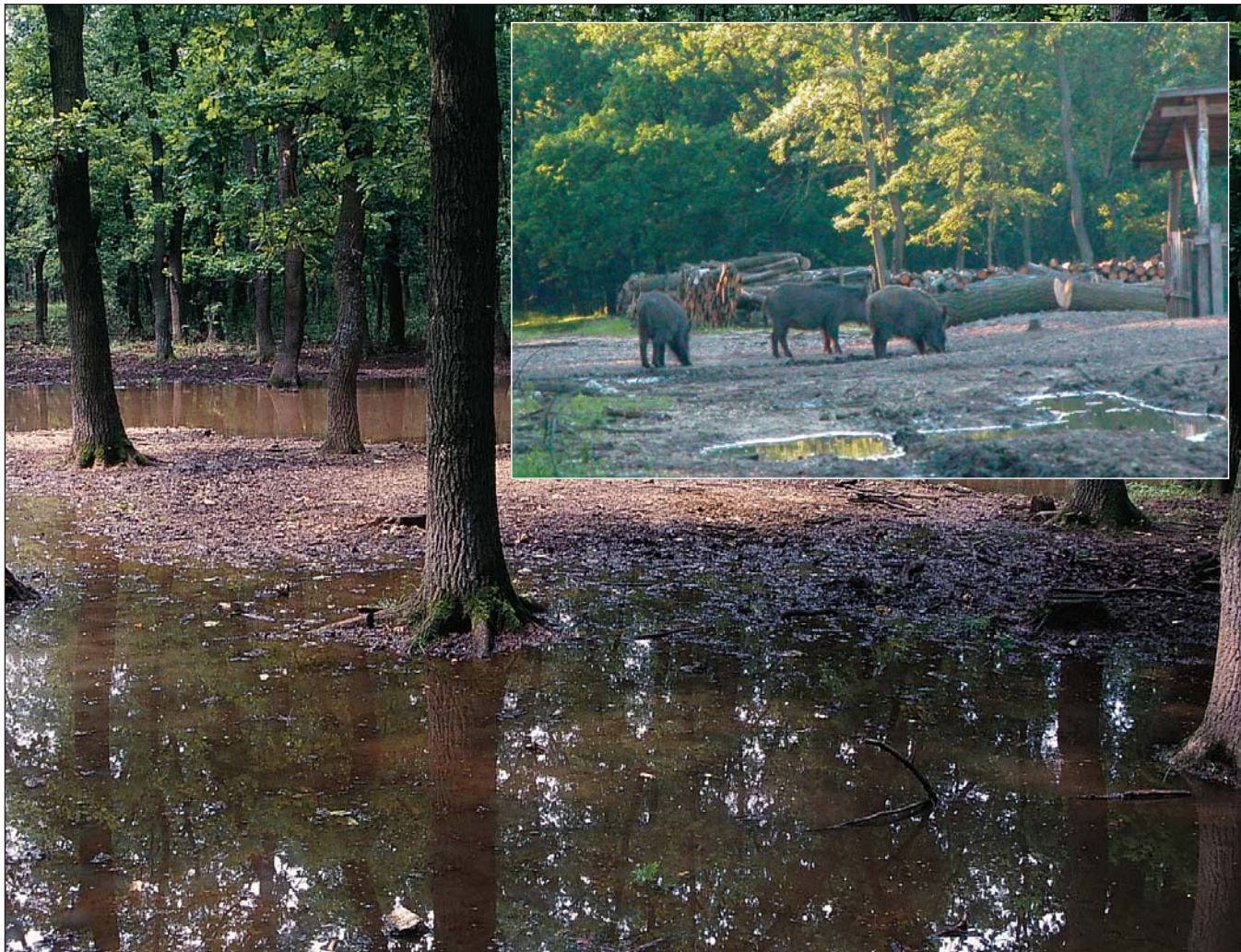
1999. évben épült 300 ha-on. Vadász-kertből, tenyészkertből, karanténkertből áll. A kertek közti mozgás átfogók segítségével történik.

Egyéni és társas vadászatokat szerveznek benne. Éves teríték 80-100 db vaddisznó körül mozog. A disznóállomány szinten tartása a belső szaporulaton kívül befogással történik külső területekről. A program érdekessége a vadászpuskák és vadriasztó szerek, valamint eszközök kínálata.

súlyt helyezett az elődök munkájára, életük, szakmai tevékenységük bemutatására.

A program Göbösmajorban a vándorgyűlés emléke alkalmából állított kopjafa avatásával fejeződött volna be, de a meglehetősen mostoha időjárás miatt ez az esemény elmaradt. A kopjafa, elkészült és hirdeti a Vándorgyűlést.

Kapuvár, magyar m. v. Sopron vmegyében, rónaságon, Sopronhoz keletre 5 mfdnyire, 6 evang., 50 zsidó, 4000 r. kath. lak., derék paroch. egyházzal és plebániával. Van itt jeles uradalmi tisztikar, postahivatal, serfőzőház, melyben igen jó ízű sör főzetik. Lakosai közül 84 kézműves, 4 kereskedő, 10 lakó, 669 zsellér, kik különben hajdutelkes gazdák, de mivel csak 18 gyalog napot szolgáltak, zselléréknek nevezettek. Mindnyájan kiváltságosok. Gr. Nádasdy idejében a várban rendes katonai szolgálatot tettek, s azért kapták földjeiket s kiváltságaikat, s a vámtól ezelőtt országszerte mentesek voltak. Határa 6000 hold, melynek fele szántóföld, fele rét és legelő; fele urbériség, fele majorság. Földe agyag, melly megerem minden természetnyit; főkép azonban gabona és dohány természetik; az állattenyésztés s a mezei-gazdaság az uraságnál kitünő karban van.

Négy országos-vására jan. 10., mart. 25., jul. 25., nov. 1. s minden csötörtökön hetivásár. Folyóvize a kis Rába, melly régen a várt két ágával bekerítette. E vár hajdan a nevezetesb erősségek közé tartozott; a török ellen 1559: 30 t.cikk szerint megerősítettet rendeltetett. 1656. a bádeni fejedelem ostrommal bevén, a törököktől roppant hadikészületek foglaltattak el. 1708. Rákóczy seregei bevén, leromboltatt, s régi erősségének nyoma sincs. Említést érdemel, hogy 1749 mart. elején a halászok a Hanságban levő királytóból egy 8 éves vadgyermeket hálával fogtak ki, ki is az uradalmi lakba vitetvén, mart. 17-kén Hany Istvánnak kereszteltetett, s már beszélni és némi munkát tenni is kezdett, midőn vigyázatlanságból megszökött, a Rába folyóba ugorván. Birja Kapuvárt h. Eszterházy Pál.

Az erdészet épülete Kapuváron

„C” program: Kastélyprogram a leési erdőben

A barokk-rokokó építészet reprezentánsa a XVIII. századi magyar kulturális élet egyik fénypontja volt, mely nemcsak a környékre hatott fényűző eleganciájával, hanem Európa távolabbi pontjaira is. A „Magyar Verszália” építése a barokk főúr Esterházy Fényes Miklós nevéhez fűződik (1765-1780).

A kastélyhoz több kisebb kastély is tartozott egy szabályos rendszert alkotva (Csapod, Rőjtök, Lészár).

Napjainkban is az egyetemes kultúra része (zenei élet).

A hozzá tartozó kastélypark egyedülálló nyiladékrendszerével, lágy- és fásszáru növényvilágával, az újjáépített kínai házzal (Bagatelle) közkedvelt idegenforgalmi látványosság.

A kastély megtekintése után a hozzá tartozó parkerdőben folytatódott a program, ahol ismertették a parkerdő múltját és jelenét.

Befejezőként emléktáblát helyeztek el Adamovich László professzor szülőházán, Fertődön.

Adamovich emléktábla-avatás

A Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karának nevében *dr. Mézős Károly* emeritus professzor, dékán, a diáktársak nevében pedig *Hábel György* (Budapest) és *Perlaki Ferenc* (Burgenland, Kismarton) aranydiplomás erdőmérnökök méltatták e megemlékezés jelentőségét.

Forradalmunk szovjet legázolását követően 1956. november 7-én tanártársaival, feleségével, négy gyermekével és mintegy 300 erdőmérnök hallgatóval az emigrációt választotta. Kanada fogadta be őket és a Csendes-óceán partján, Van-

Eszterháza, hercegi kastély és kert Sopron végében, Sopronhoz keletre 3, a Fertő tavához ¼ mfdnyire. Az eszterházi kastélyt és kertet, melyek pazar pompásságuk miatt magyar Versaillesnek neveztették, bár hajdani fényükből sokat vesztek, most az egész országban a legszebb és legdícsőbb kastélyok és kertek közé sorolhatjuk. Épült ez a süttői, vagy sőjtői határban rónaságon. A várkastélyhoz mindenfelől fasorok visznek be, s maga számos urasági mesteremberektől lakott épületekkel, istállókkal, kétfelől pedig a nyári és téli kertekkel vették körül. Az egész két részre van osztva u. m. al- és fel-épületre. A felső, vagy tulajdonképeni kastély köröskörül faragott képekkel párkányoztatik. Egész szélessége kívülről 54 öl, szárnyai 25 öl szélesek, 12 öl hosszúak. Van benne 126 ékesen kifestett és bőven megaranyozott szoba, ide nem számítván a különböző csarnokokat és termeket. Az alsó épületben 2 felől 46 szoba számláltatik az udvari játszótérén kívül. Kerülete az egész Eszterházának a kertekkel együtt 6000 bécsi ölet, vagyis 1 ½ német mértföldet tesz. – Van itt 13 szellőház is, 280 lakos, eredeti angolméses, és egy répacukorgyár, mely évenként készít 400 mázsa fejrített cukrot, 100 mázsa jobbféle szörpöt, és 500 mázsa melassát. A leírt Eszterházi pompás kastély az Eszterházy hercegi család majorátusi birtokához tartozik.

couverben kaptak új otthont. Itt még négy éven át oktatta a befogadó ország elvárásainak és szokásainak figyelembevételével a soproni diákokat. Ezt követően a UBC Fakitermelési Tanszéken angol nyelven tanított adjunktusként, docensként, végül emeritus professzorként 16 éven át. Közben hidakat tervezett, kivitelezett és műszakilag ellenőrizte. Vendégprofesszorként Kelet-Ázsiában Malajzia erdészeti egyetemén tanszéket szervezett és oktatott további 8 évig, végül Afrikában, Tanzánia erdészeti egyetemén még két évig vendégprofesszor volt. Ezek a diákjai is nagy szeretettel gondolnak magyar professzorukra.

Tudományos kutatásainak eredményét publikációban többször is közkinccsé tette. A VII. Erdész Világkongresszuson Buenos Airesben 1972-ben, a FAO/ILO szimpóziumon Sopronban 1973-ban is. A fakitermelés az erdészeti szállítás és a természetvédelem összehangolásának fontosságát hangsúlyozva, rámutatott a fakitermelés társadalmi-gazdasági összefüggéseire is. Mindezzel úttörő jelentőségű munkát végzett mindnyájunk javára.

A magyar politikai vezetés és ehhez igazodva a soproni egyetem is, 1990 előtt az emigrációtól hivatalosan elhatárolódott. Ez nagy vesztesége hazánkban és a magyar erdészetnek. A változás után egyetemünk dr. emeritus professzor

Adamovich László soproni tanári munkásságát elismerve, a „Pro Universitate Soproniense” kitüntetést adományozta. A tiszteletbeli aranydiplomát 1996-ban kapta meg.

1984 óta nyugdíjasként feleségével Vancouverben él családi házukban szép kerttel körülvéve. Ebben – a hét hatalmas, 42-45 m magas kanadai duglasz fenyőfa mellett – „soproni és Sopron környéki” botanikus kertet is kialakított: gesztenyefákkal, fertőszentmiklósi diófaival, somfákkal, ciklámenekkel, gyöngyvirágokkal, ősi kikeri-csel, Ikva-parti leánykőöröcsinnel, hunyorral, Répce-parti tözikekkel, a leési erdőből hozott kigóhagymával. Sokat sétálnak benne hat gyermekük 12 unokájuk szeretetét élvezve. Sikeres és nagyon változatos életét újra átélve emlékeiben, békés nyugalommal tekint a múltba nagy életbölcsességgel. Erdészcsaládból származik, több generációból. Erdőben, erdészletben született és ott nőtt fel, nem is lehet ő más, mint lélekben is igazi erdész.

Kívánjuk, hogy 2006-ban a gyémánt diplomáját, majd még 5 + 5 éven át a vas- és rubindiplomáját is megélhesse. A magyar erdészlet és erdészlettel gondolkodó és szeretettel gondol rá, mert becsülettel helytállt és sokat alkotott nem csak a távoli nemzeteknek, hanem a mi javunkra is.

Elmondta: **Hábel György**

„D” program: Élőhely-rekonstrukció és intenzív nemesnyár-gazdálkodás a Hanságban

Az esős időjárás a nemesnyár-gazdálkodással kapcsolatosan tervezett bemutatókat sző szerint elmosta. Csak az autóbuszok ablakából nézhettük az erdőrészeket. Feltűnő volt, hogy az egyes erdőtömbökben a nemes nyárak ágörvén csoportosulva megjelent a gyapjas szövőlepké.

A rekonstrukció az egykori hansági lápvilág élőhelyei egy részének helyreállítását célozta meg a Fertő-Hanság Nemzeti Park védett területén. A vizes élőhely-rekonstrukció keretében három, egymástól függetlenül elárasztható terület egység került kialakításra. A beruházást a Magyar Állam és a Holland Királyság támogatásából finanszírozták. A terület a Magyar Állam tulajdona. A tervek szerint elárasztott első két területen megkezdődött az őshonos növény- és halfajok betelepítése. Ugyancsak elkezdődött a víz kémiai, botanikai és zoológiai monitoringja.

A rekonstrukciós terület a madárvonulás időszakában is jelentős táplálkozó helyként működik. A különböző úszó- és bukóréce-fajok mellett megjelentek a későbbiekben potenciális fészkelők, mint a kormos- és fattyúserkő, cigányréce. Ezenkívül nagyszámú átvonuló faj egyedei változó mennyiségben. Folyamatosan megfigyelnek itt egy táplálkozó rétisas-párt és a Fertő tóról átrepülő nagyköcsagokat, kanalasgémeket.

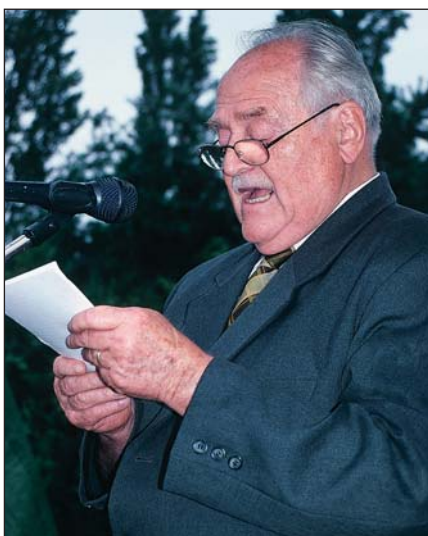
Pusztasomorja, Wüst-Sommerein, magyar falu, Moson gyében, a Hanság mellett, 823 kath. lak., fiókegyházzal. Van 19¼ harmadrendű egész jobbágy telke, 52 telkes gazdája, 152 hold második, 354 hold harmadik, 152 hold negyedik osztálybeli szántóföldje, 132 embervágó rétje, nádvága. Lakosai földművelésen kívül gyékén-készítésből, széna-szállításból, és szekerezésből élnek. F. u. h. Eszterházy. Ut. p. Moson.

Firbás Oszkár Kiss Ferencre emlékezik

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, Kedves Barátaim!

Ebben a kis szalmatetős parasztházban látta meg a napvilágot 144 évvel ezelőtt nagy erdészünk, Kiss Ferenc. Itt élt, itt dolgozott és nevelte nyolc gyermekét Kiss Zsigmond, a faluszerte nagy tekintélynek örvendő, különös iskolai végzettség nélküli egyszerű parasztember. A látogatók hitetlenkedve néznek körül a kis ház szobájában és a konyhában, ahol valaha tízen éltek. Elképzelhetetlen, hogy ilyen szűkös körülmények között hogyan küzdhetette fel magát Kiss Ferenc a magyar erdészek legnagyobbjai közé. Bölcs szülei és messzire látó falusi tanítója felismerték a kisfiúban a tehetséget, és beírták a híres soproni Berzsenyi Gimnáziumba. Az iskola megsárgult lapú anyakönyvében található az 1878. évben érettségizett tanulók névsora, pályaválasztással feltüntetve, ahol már látható erdési elkötelezettsége. Pályaválasztására ősi paraszti származása és a honfoglalás idejében a magyarok kultikus fája néven tisztelt szilfa nevét hordozó falujá-

nak környezete hathatott. Selmechnyai akadémiai ösztöndíjából segítette szerényen élő családját és öccsei tanítását. 1882-ben erdőmérnöki oklevelet szerzett.

Szeged városa 1885-ben államerdészeti kezelésre ajánlotta fel siralmas állapotú homoki erdőit. Bedő Albert országos főerdőmester Kiss Ferencet

küldte Szegedre, akinek élete ettől kezdve hetven éven át szorosan összekapcsolódott a homokfásítással.

A XVI. és XVII. századi kíméletlen török erdődúlások, majd az ezt követő viharos évszázadok erdőkárai nagyon megtépázták az amúgy is szegényes alföldi erdőfoltokat. Az 1867-es kiegyezés után a kibontakozó vadkapitalizmus is hozzájárult a dél-alföldi erdők letarolásához. Amikor Kiss Ferenc 1885-ben munkához látott, Csongrád vármegyének majd egyharmadát kitevő Szeged város birtokain a leírások szerint csupán néhány hold erdő árválkodott. 1893-ban közel 600 hold erdő telepítésével akadályozta meg a legveszélyeztetettebb helyeken a futóhonok továbbterjedését. Ezzel megmentette Kistelek község már félig homokkal betemetett szélső házait és megállította a homokfűvások továbbterjedését.

1895-ben csemetekertet létesített. Abban az időben ez úttörő vállalkozás volt. Amikor Bedő Albert pártfogoltját meglátogatta, az egyik csemetekertben járva, kihúzott egy csomorosnyárfa csemetét a földből. Zsebkönyvében lenyomtatva magával vitte a meg-

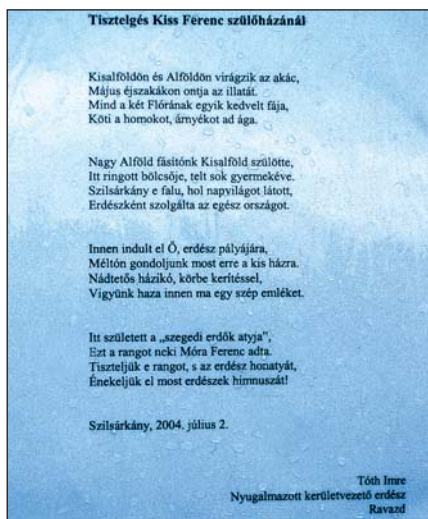
jegyzéssel, hogy ilyen csemetét most lát életében először.

1899-ben országos gazdasági kiállítás volt Szegeden. Kiss Ferenc a kiállításra a Szeged környéki homokterületek beerdősítéséről gazdag szemléltető anyagot hozott össze, amelyet később az 1900-as, Eiffel-tornyt felvonultató párizsi világkiállításra is elvittek.

Az 1923-as alföldfásítási törvény megszületése Kaán Károly érdeme, aki viszont Kiss Ferenc munkásságából merített erőt törvényhozási harcához, hiszen Kiss Ferenc munkássága bebizonyította, hogy lehet az Alföldön sikeresen erdőt nevelni.

Az Erdészeti Lapok 1931-ben indította el az alföldfásítással kapcsolatos cikksorozatát, amelynek bevezetőjét Kiss Ferenc „Az alföldfásítás gyakorlati kérdéséhez” című írása adta. Ebben a homoki erdők telepítésével kapcsolatos tapasztalatait foglalja össze és adja közre. Figyelemre méltó, hogy az akác által elfoglalt terület Kiss Ferenc működése alatt a tízszeresére növekedett. 900 hold feketefenyőt telepített a sívó, futóhomokra.

Folyamatosan hangoztatta azonban, hogy a homok megkötését ered-

A verset felesége olvasta fel

Móra Ferenchez. Ennek a barátságnak eredményeként született meg Móra csodálatos könyve a Georgikon, melyben Móra utolérhetetlenül jellemzi a fák.

Móra a Szegedi Naplóban így írt róla: „Kiss Ferenc, akiről e fejezet szól. Azám, csakhogy én azt fogadtam, amikor nagykönyvemmel belefogtam ebbe a tárcasorozatba, hogy ennek fák, füvek és mindenféle tücskök bogarak lesznek

kertet csinált a sívó kopárból. Milyen nagy költő az ember, aki ilyen szépet tudott álmodni és milyen boldog lehet az a költő, akit túlélnek az álmai.”

Igen nagy megtiszteltetés számomra, hogy Kiss Ferenc közvetlen tanítványának vallhatom magamat. Diplomamunkaként a Szeged vidéki futóhomok erdőművelésével kapcsolatos feladatot kaptam Roth Gyula professzortól. Bátorságot véve magamnak felke-

ményező fenyőtelepítés után már a második generációban lombos fajokkal kell a fenyőt felváltani. Sajnos nem mindenütt fogadták meg a tanácsát.

Az emberekről sem feledkezett meg, mint ahogy írja 1931. évi beszámolójában: „A világháború utáni első teendőm, hogy a városban lévő sok munkanélkülinek az erdőben munkát adjak.”

Legnagyobb összefoglaló munkája az Erdészeti Lapok 1939. évi füzetében jelenik meg, amelynek címe: „Szeged erdészete”. Ebben összefoglalását adta a szegedi erdők történetének. A mű tartalmazza ötven éves működésének minden lényeges mozzanatát.

Több évtizedes tudományos és gyakorlati munkája elismeréseképpen a szegedi tudományegyetem 1939-ben díszdoktorrá avatta.

Kiss Ferencet meleg barátság fűzte

a hősei, az emberek irgalmatlanul kizáratnak belőle. Nem érdemlik meg, hogy bejussanak ebbe a társaságba. Amit fogadtam, állom is. Kiss Ferenc az én szememben nem e világból való ember. Őbenne a fák lelke él, amelyeknek ura és királya. Ő, ha minden király úgy szeretné alattvalóit, mint Ő, de soha nem volna háború a világon. A szilfa neki adta a keménységét, a nyárfa a légyságát, méltósága a tölgyé, derült nyugalma a juharé, szelíd magyar bánata az akácé. Az egész ember termő élete olyan, mint az almafé a napsütötte tisztáson. És az a csodálatos, hogy nemcsak a bogarak vannak jóba Kiss Ferkóval, hanem az emberek is. A jósnak olyan atmoszférája árad belőle, hogy az ember maga is jobbnak érzi magát, ha vele van. Ez a szürkefejű ember azzal játszotta végig az életét, hogy erdőket ültetett a homokba, s arca verejtékével

restem az akkor már 86 éves Kiss Ferencet.

Huszonkét éves erdészpalántaként nagy megindultsággal figyeltem, hogy az agg ember hogyan ereszkedik térdre és gyengülő szemei miatt szinte tapogatózva szedegeti össze a hullott makkokat. Mutatta a naplót, amelyet naponta pontosan vezetett a lehullott makkok számáról.

„Tudod édes öcsém, nem akarom az időt kihasználhatatlanul hagyni, ezt még el tudom végezni, s talán adataimat majd ti fiatalok egyszer felhasználhatjátok.”

Tartalmas és igen eredményes életének utolsó éve a második világháború gyászos befejezésére és a kommunista berendezkedés kezdetére esnek. A nagyon alacsony paraszti sorból, a saját tehetségének és munkájának köszönhetően a magyar erdészet élére küzdő ember a második világháború előtt miniszteri tanácsosi címet érdemelt ki ma-

gának. Az új, keletről jött parancsuralmi rendszernek a már unalomig hangoztatott egyszerű, alacsony származása nem számított, hanem a miniszteri tanácsosi címe volt ingerlő és utánjárás nélkül azonnali hatállyal megvonták a nyugdíját. A Hortobágyra való kitelepítését jóakarói és tisztelői csak nagy nehézségek árán, idős korára való hivatkozással tudták megakadályozni. Tanítványai és tisztelői adták össze a nyugdíját és küldték el postán a címére hónapokon keresztül. Így sikerült elérni, hogy a közösségért annyit tevő embert élete alkonyán megkíméljék attól, hogy e két gyalázatos dologról tudomást szerezzen.

Tanítványok, ismerősök tisztelete, szeretete és az egész erdészszakma elismerése elsöpörte ezeket a szegyetlenes, szakmai- és nemzetellenes megnyilvánulásokat. Napjainkban úgy áll előttünk tisztán életműve, embersége, ahogyan őt Móra Ferenc látta, s kit jogosan nevezett a „szegedi erdők atyjának”.

Ide született, innen Szilárcsánból indult el útjára. Erre az egyszerű szalmatetes parasztházra is érvényesek Petőfi Sándor örökérvényű sorai:

„Szent a küszöb, melyen beléptem én,
Oh szent a szalmakunyhók küszöbe!
Mert itt születnek a nagyok, az ég
A megváltókat ide küldi be!”

Mi, a XXI. századi erdészek elzarándokolunk ide, ebbe az ősi magyar falu-

ba, ehhez a kis házhoz, hogy fejet hajtsunk a nagy erdész emléke előtt. Erős hittel bízunk abban, hogy ez a haza, ez a nemzet megszakítás nélkül továbbra is ontja a nagy tehetségeket, akik képesek és mernek a magyar erdőkért sokat tenni.

Baráti est

A baráti találkozón *Kocsis Mihály* vezérigazgató-helyettes köszöntötte a vendégeket. Majd a vacsora alatt *Bede Fazekas Csaba* és *Rupnik Károly* színművészek, valamint *Bogdán Eszter* adtak esztrádműsort, amely alatt a billentyűs hangszeren *Somogyi Ferenc* játszott. A külföldi vendégek köszöntése után *Magas László* és *Kocsis Mihály* valamennyi helyi csoportnak és a külföldi vendégeknek díszcsomagolású hőveji csipkét adott át. Ugyanebben a figyelemességben részesült a nemrég nyugállományba vonult *Balsay Miklós* és *Kovács Gábor*.

A Himnusz elhangzása után Bősze Bea narrátor felkérte Bede Fazekas Csaba színművészt, aki elszavalta Radnóti Miklós: Himnusz a békéért című versét. Ezután Magas László köszöntötte a meghívott vendégeket.

„A Kisalföldi Erdőgazdaság Részvénytársaság mint a rendezvény házigazdája nevében, tisztelettel köszöntöm Küldöttgyűlésünkön résztvevő minden kedves vendégünket.

Megkülönböztetett tisztelettel köszöntöm *Benedek Fülöp* államtitkár urat, aki mindig nagy odafigyeléssel szívén viseli az erdész-vadásztiarsadalom sorsát.

Köszöntöm *Ivanics Ferenc* urat, a térség országgyűlési képviselőjét, aki egyben a Megyei Közgyűlés alelnöke is és így mindkét minőségében jelentős szerepet vállal szűkebb környezetünk fejlesztésében.

Köszöntöm és köszönetet mondok az otthont adó város Kapuvár polgármesterének, *Bíró Péter* úrnak, aki első pillanattól kezdve nagy lelkesedéssel és segítőkészséggel támogatott bennünket a rendezvény minél sikeresebb lebonyolításában.

Üdvözlöm továbbá *Cserép János* urat, az Országos Erdészeti Egyesület elnökét, aki ezen a rendezvényen inkább házigazda, mint vendég.

Amikor felkérést kaptunk a Vándor-gyűlés megrendezésére, minden erdész-
szetünk az általa kezelt erdőket akarta volna a résztvevőknek megmutatni.

Az elmúlt évtizedben, elsősorban a szigetközi erdők és a pannonhalmai dombság erdei voltak az érdeklődés középpontjában. Ezért döntöttünk úgy, hogy megpróbálunk újat mutatni.

A kegyvesztettnek számító nemesnyár-gazdálkodást összekapcsoltuk azzal a tájrehabilitással, amit a hansági vizes élőhelyrekonstrukció jelent. Bepillantást adtunk az évtized folyójának kikiáltott Rába-ártér erdőgazdálkodási problémáira. Igyekeztünk megmutatni a gyenge termőhelyű, cseri talajok erdeinek vadászati célú hasznosítását. Egy érdekes közjóléti feladat, a világörökség részét képező fertődi-Eszterházy kastély erdeinek, az ún. leési erdőnek a kezelése. Itt az elvárások a műemlék részéről, a bécsi schönbrunni erdővel azonos szintűek. Ennek próbálunk megfelelni az ottani támogatás kb. 1%-ból.

Mi erdészek nem feledhetjük, hogy a nekünk kenyeret adó erdőket apáink és nagyapáink ültették. A mi feladatunk pedig az, hogy fiainknak és unokáinknak biztosítsuk a jövőjét. Ezért mindig kiemelten fontosnak érezzük az erdész elődeinkre való emlékeztést. Ennek jegyében újítottuk fel Kiss Ferenc szülőházát, helyeztünk el emléktáblát Adamovics László szülőházán, és rendeztünk meg neves erdész elődeink életútját bemutató kiállítást.

Ezen gondolatokat próbáltuk megvalósítani az elmúlt napon. Hogy sikerült-e, azt Önöknek kell eldönteni.

Vándor-gyűlésünket a 60 évvel ezelőtt, itt a kisalföldi erdők fái alatt mártírhalált halt, tragikus sorsú költőnk, Radnóti Miklós sírjánál nyitjuk meg.

Tesszük ezt azért is, mert amikor egy évvel ezelőtt felkérést kaptunk a rendezésre, tudtuk, hogy ennek a Vándor-gyűlésnek jelentőségét az is emeli,

hogy első alkalommal rendezzük Európai Unió erdészként.

Ennek szellemében választottunk jelmondatot az európai gondolkodású, hazáját hőn szerető költőnkől, Radnóti Miklóstól:

„Himnusz a békéről” című versében írja:

„...„erdeink majd lombosodnak, s bennük járni jó...”

Reméljük, hogy európai uniós tagságunk a gyarapodó „lombosodó” erdőt, erdőgazdálkodást fogja jelenteni, ahol együtt járni jó.

Végezetül, engedjenek meg egy személyes gondolatot. Radnóti „Nem tudhatom...” című versét, diákkorom óta, a hazaszeretet legszebb imájának tartom, ezért amikor az egyik fiam hosszabb időre, egy távoli földrészre utazott, ezzel a verssel ajándékoztam meg, arra kérve őt, hogy ha magányában a hazájára gondol, olvassa el. Tudtam, ha a kívánságomat teljesíti, a vers hazahozza, így is történt.

Budapest, 2004. május 25.

**Dr. Magas László úr
vezérigazgató
Kisalföldi Erdőgazdaság Rt.
9002 Győr, Corvin u. 9.**

Kedves Laci!

Köszönöm a vándor-gyűlésre szóló meghívásodat, de azon egészségi állapot miatt – sajnos – részt venni nem tudok.

Talán nem véletlen, hogy az első – az Európai Unió tagjaként – rendezett Vándor-gyűlésnek Te vagy a házigazdája. Az akkori konkrét helyzetben a döntésre hivatott és egymásra váró politikusok mellett végül is Te vágta át a fél évszázados vasfüggöny drótkerítésének első darabját. Ez éppúgy beletartozik a magyar történelem mellett az erdészeti történetébe, mint az 1921. évi ágfalvi csata. Akkor a soproni Főiskola hallgatói megvédték Sopront, most pedig kinyitották – személyesen keresztül – Sopron kapuit nyugat felé.

Szeretettel köszöntöm a Vándor-gyűlés résztvevőit, kívánom, hogy a rendezvény sikeres legyen és az erdészek érezzék jól magukat a tágas Európában, amelynek ezer év óta elválaszthatatlan részei vagyunk.

Szeretettel ölel öreg barátod:

Dr. Madas András

Ezután Cserép János egyesületünk elnöke nyitotta meg a közgyűlést.

Ő is aláhúzta annak jelentőségét, hogy az Egyesületnek ez az első vándorgyűlése az EU-ba történt belépés után. Rámutatott, hogy erdőgazdálkodásunk és erdészettudományunk fejlődése európai, elsősorban német minták nyomán indult meg a XVIII – XIX. században. Ám a sajátos önálló magyar vonatkozások már a kezdetektől fogva jelen voltak a gazdálkodásunkban. Hiszen évszázada azt a fenntartható, tartamos erdőgazdálkodást folytatjuk, melynek szükségességét nemzetközi szinten napjainkban alapelvként oly gyakran hangoztatják. Nem is végeztük rosszul a munkát, különben aligha volna annyi értékes, természetközeli erdők, mint amennyivel most bevoztunk az Európai Unióba. A legfontosabb feladatunk – mondta Cserép János, hogy kultúránk, hagyományaink megőrzése mellett érdekeinket is keményen kell képviselni az EU-ban. Beszéde végén az elnök felolvasta azt a levelet, melyet *dr. Madas András*, az OEE örökös tiszteletbeli elnöke intézett *dr. Magas László*hoz.

Ezután Ormos Balázs főtárgyaló olvasta fel az elmúlt közgyűlés óta elhunyt tagtársaink névsorát.

Tisztelt Küldöttközgyűlés, kedves Tagtársak, Vendégeink!

Emlékezzünk most hálával azokra, akik már nem lehetnek közöttünk. Egyesületünk az évenkénti Vándorgyűlésen ezután megemlékezik az elhunyt tagtársainkról, nevük megemlékezésével.

Kérem, állva hajtsunk fejet emlékük előtt.

2003-ban elhunyt tagtársak névsora

Alt György, Bálint József, dr. Barabits Elemér, Barotányi György, Bátor Albert, dr. Bellér Péter, Bessenyei János, Borsodi Zolt, Cebe Zoltán, Gabrielli Oszkár, Garamszegi István, Gergely József, Hegyi András, Horváth Ernő, Jakabffy Ernő, Kiss Zoltán, Kobajda Pál, Kotlár Károly, Lombos Tibor, Monse László, Nagy Zoltán, Németh László, Németh Róbert, Pechtol István, Retkes M. László, Rostás István, Schmidt Rezső, Szabó Róbert, Szekeres János, Szél Tibor, Szilágyi István, Szódi István, Tilcsch György, Tomor Antal, Török Ferenc, Varga Józsefné, Varga Tibor, Vidács Attila.

A Kisalföldi Erdőgazdaság Részvénytársaság klopacskát készített az emlékezés hagyományát erősítve, melyen az Erdőgazdaság és az Egyesület emblémája és a Vándorgyűlés dátuma kerül

megfaragásra. Köszönjük. A klopacskát az Egyesület könyvtárában, annak gyűjteményében őrizzük. (A klopacska egy facső, melyet a selmebányai bányászok hajnalban munkába menetkor ütöttek és a hangra gyülekeztek a bányásztársak. Később a bányásztemetési szertartás eszköze lett.)

Megkülönböztetett figyelem kísérte Benedek Fülöpnek, az FVM közigazgatási államtitkárának üdvözlő beszédét. Mondanivalóját tulajdonképpen három gondolat köré csoportosította.

Felhívta a figyelmet, hogy van már Nemzeti Erdőstratégiánk és Erdőprogramunk, de ahhoz, hogy a tervek megvalósuljanak, szükség van az erdészek munkájára, köteleességtudó közreműködésére is. Emlékeztetett: az erdő tulajdonformájától függetlenül úgy kell a gazdálkodást folytatnia, hogy még jobb erdőt adjunk át utódainknak, mint amilyet mi örököltünk. Tájékoztattott arról, hogy az Európai Unió apparátusában Szedlák Tamás erdőmérnök, az FVM Erdészeti Főosztályának erdészeti szak-

értője képviseli majd a magyar erdészetet.

Második gondolatként jelezte, hogy uniós tagságunk új követelményeket támaszt az ágazat irányítással szemben is. Új szervezeti keretekre van szükség, a vezetést decentralizálni kell.

Végül az államtitkár a civil szervezetek fontosságára és szerepük növekedésére hívta föl a figyelmet, kiemelve Egyesületünket.

Ivanics Ferenc, Kapuvár és környékének országgyűlési képviselője is köszöntötte a rendezvényt.

Első alkalom, hogy a Vándorgyűlést európai uniós erdészekként tartottuk. Nikoforos Sivenas, az Európai Bizottság Mezőgazdasági Főigazgatóságának igazgatója, akinek üdvözlését Szedlák Tamás tolmácsolta, és egyben rövid tájékoztatást adott az Európai Unió erdőgazdálkodásáról.

Hölgyeim és Uraim, kedves Vendégek, Elnökség, kedves Kollégák!

Igen, örömmel köszöntöm Önöket a kibővült Európai Unió egyik hivatalos nyelvén: magyarul.

Köszöntöm Önöket a Mezőgazdasági Főigazgatóság Vidékfejlesztési igazgatója, *Nikoforos Sivenas* úr és az F1 Környezetvédelmi és Erdészeti Részlegének vezetője, *Leo Maier* úr nevében is.

Az Európai Unióban az erdőgazdálkodás témakörével legalább 8 intézmény, illetve adminisztrációs részleg, főigazgatóság foglalkozik, amelyek közül a Mezőgazdasági Főigazgatóság felelős az erdészeti stratégia kialakításával, értékelésével, az erdészet vidékfejlesztésen belüli helyzetével kapcsolatos tevékenységek elvégzéséért illetve összehangolásáért. A Mezőgazdasági Főigazgatóság Vidékfejlesztési blokkjában kapott helyet az erdészeti részleg, amely a vidékfejlesztési programokhoz kapcsolódó erdészeti tevékenységekkel, illetve a tagállamok által 2002-ig indított, az erdők légszennyezés és tüzek elleni programjaival is foglalkozik, melyek száma megközelítőleg 50 körül van jelen pillanatban.

A Fejlesztési Főigazgatóság fogja össze az illegális fakitermeléssel és fakereskedelem visszaszorításával foglalkozó közösségi kezdeményezést, mely kérdéskörrel nemcsak európai, hanem nemzetközi szinten is foglalkoznak.

A bővítés jelentős változást, növekedést eredményez az EU erdészeti szektora számára mind az erdőterület növekedésében, ami 20% körüli értéket jelent a korábbi 136 millió hektárról körülbelül 160 millió hektárra, mind az élőfakészletben ami több mint 25%-ot képvisel. Ez a közel 24 millió hektáros növekedés egyben a magánerdő-tulajdonosok számának 3 millióval való növekedését, valamint a magánerdő-tulajdon arányának a jelenlegi 65% körüli szintjéről 60% körüli szintre csökkenését is eredményezi, tekintettel arra, hogy az új tagországokban magasabb az állami tulajdonú erdők aránya. Ez egyben jelzi, hogy a kibővült Uniónak az új körülményeket figyelembe véve kell kialakítani a jövőbeli stratégiákat.

Az EU erdeivel, erdőterületével

kapcsolatban ki kell emelni, hogy a jelenlegi 36%-os erdőszültség folyamatosan növekszik, körülbelül 0,3%-os éves növekménnyel.

Igen, itt egy pillanatra meg kell állni, és ismét el kell mondani, hogy annak ellenére, hogy a világban, elsősorban a trópusi térségben az erdőterület folyamatosan csökken, addig Európában – a légkör szén-dioxid-tartalmát megkötő – erdőterület folyamatosan növekszik.

Az erdőre alapozott iparokkal kapcsolatban fontos megemlíteni, hogy az EU a 2. legnagyobb papír- és fűrészáru-termelő a világban, illetve, hogy az EU erdőre alapozott iparának (FBI) termelési értéke 300 milliárd euró körül van, ez pedig 10%-a a teljes feldolgozóipari termelésnek.

Az EU az első importőre és a 3. legnagyobb exportőre az erdészeti termékeknek, mindezt pozitív kereskedelmi mérleg mellett, és egyben a 2. legnagyobb fogyasztója is az erdészeti termékeknek a világon. A foglalkoztatottság szempontjából az erdőgazdálkodás és az erdészeti iparok legalább közvetlenül 2,6 millió munkahelyet jelentenek az Unióban (ez még az EU 15-re vonatkozó adat!).

Mindemellett sajnos évente 350-500 ezer hektár erdő válik a tűz martalékává, elsősorban a mediterrán térségben és kö-

rülbelül az erdők egyharmada károsodott a légszennyezés következtében.

A tagországok, a közösségi rendeletekre alapozott vidékfejlesztési programjaikban részletezik azokat a feltételeket, amelyek teljesítése esetén támogatásokhoz lehet jutni. Az EU 15 tagállama számára ezek már futó programok, az EU 10 számára ezek éppen beindulás alatt állnak. Miközben jelenleg az új tagországokban a Sapard-programok kezelése, értékelése, valamint a vidékfejlesztési programok minél hamarabbi beindítása a leg sürgetőbb feladat, az Európai Bizottságban már megkezdődött az új, a 2007-2013-ig tartó időszak vidékfejlesztési politikájának kidolgozása.

2003 őszén a „Salzburgi Vidékfejlesztési Konferencián” a Mezőgazdasági Főbiztos *Franz Fischler* felvázolta a főbb elemeket a jövő vidékfejlesztési politikájának, az „élő vidéknek”.

A jövő EU vidékfejlesztési politikájának támogatnia kell a fenntartható fejlődést a vidéki területeinken. A vidéki gazdaság és vidéki közösségek széles körű fejlesztése az, amely alapvető egy élő vidék számára. Ez növelni fogja a vidéki területek vonzóerejét, támogatni a fenntartható fejlődést és egyben új munkahelyeket teremti.

A magánerdő-tulajdonosok számára – nem csak az új tagországokban – fontos a társulás, az együttműködés fontosságának felismerése és a vidékfejlesztési programokban való részvétel lehetőségének az aktív keresése, mint pl. ahogy az a LEADER programok során történt.

David O'Sullivan, az Európai Bizottság főtitkára hangsúlyozta, hogy kommunikálni kell a társadalommal az eredményeinkről, mert ahogy az Európai Bizottság sem egy arctalan, távoli, barátságtalan szervezet, úgy például az erdészek sem akarják kiirtani Európa erdeit. Mindenkinek meg kell tennie a saját területén a szükséges lépéseket, mert nincs más, aki megtegye helyette.

Az állami erdőknek fokozottan kell szolgálnia a társadalmi érdekeket, tudni kell bemutatnia a fenntartható erdőgazdálkodás eredményeit és értékeit, adott esetben bekapcsolódva a vidékfejlesztési programokba és háttérrel szolgáltatni az erdők multifunkcionális tulajdonságára épülő magánkezdeményezéseknek. Talán nem kell külön hangsúlyozni annak fontosságát, hogy nem árt, ha az erdészek is tájékoztatják a társadalmat a fenntartható erdőgazdálkodás sajátosságairól, mert ha nem teszik, majd megteszi más, ami nem biztos, hogy a kellő megalapozottsággal történik majd.

Ezután Bösze Bea szóvivő felkérte Olaf von Löwis of Menar erdőmérnök, igazgatót, a Bajor Erdőfel-tárasi Szövetség elnökét, hogy „Bajor és magyar erdészek az Európai Unióban” című előadását tartsa meg. Helyhiány miatt az előadásból csak az Egyesülettel kapcsolatos bekezdést idézzük.

„Az első magyarországi kapcsolataim 1999 augusztusában kezdődtek, amikor három magyar erdőmérnök kolléga az erdészeti szolgáltatótól az egyesületünkönél járt, hogy tanulmányozza a bajor erdészeti termőhely-feltérési módszereket. Ezt követően 1999 novemberében néhány bajor kollégával megismerkedtünk Tatabányán az általam igen nagyra becsült dr. Dobroszláv Lajos úrral, és az Önök

igen tisztelt főtitkárával, Ormos Balázs úrral. Ezt számos kölcsönös találkozás követte. Kapcsolatunk csúcspontja volt

az OEE és a bajor egyesület közötti „Együttműködési szerződés” aláírása 2002. április 12-én Tatabányán. Ezután következett 2003. augusztus 13-án Veszprémben ennek a megállapodásnak a továbbfejlesztése. Ezt az érvényes szerződést Veszprémben Sepp Spann, egyesületük elnöke is aláírta. Spann úr maga is erdőtulajdonos és földbirtokos – számos egyéb beosztása mellett – a Bajor Erdőgazdasági Iskola elnöke, a Bajor Erdőbirtokosok Szövetségének elnökhelyettese és a Rosenheimi Erdőbirtokossági Társulat elnöke. Rajtam keresztül szívélves üdvözetét küldi az OEE minden tagjának és személyes barátainak. Szívesen eljött volna, de éppen a mai napon neki kell megnyitni az új Kelheimi Erdőgazdasági Iskolában a „nyitott kapuk napját”.

Szünet után Bogdán József, a díjbizottság elnöke olvasta fel a kitüntetettek névsorát, majd Répászky Miklós díjbizottsági tag ismertette a kitüntetettek szakmai életútját.

Elismerő oklevelet kapott:

Adorján Rita, Bánszegi József, Bubán István, Fenyősiné dr. Hartner Anna, Gy. Szabó Pál, Huiber János, Kuslics Péter, dr. Lengyel László, Menyhárt Pál, Rózsa Imréné, Naszvadi Dénes, Stubán Árpád, Szamosi Ferenc, Szélesné Mezei Erzsébet, Nádi János.

Bedő Albert emlékérmét kapott

MÉSZÁROS GYULA

erdőmérnök

Az Erdészeti Egyesületünknek az Erdészeti Egyetemen lett tagja 1950-ben. Az erdészeti szolgálatait 1952-ben kezdte meg a Mátrában. Erdészetvezetői munkakör ellátásával bízták meg. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság erdészeti szakfelügyelőnek a Mátrába kinevezi. Munkája eredményeként az országban elsőként kapta meg az erdőfelügyelők közül az „Erdőgazdaság Kiváló Dolgozója” kitüntetést.

Ezen időszakban készíti el az „Erdőfelügyelet gyakorlati munkája” című dolgozatát. 1957-től Veszprém megyében kap feladatot, melynek során az erdészeti üzemtervezés és erdőtervezés korszerűbb megoldásainak kidolgozása és gyakorlati alkalmazásának bevezetése a feladata. Ki-

rendeltségvezető, majd igazgató lesz a Veszprémi Erdőfelügyelősegen.

Nagy figyelmet fordít saját maga és munkatársai tudásának gyarapítására, melyet ha kellett, elméleti és gyakorlati napok szervezésével és tartásával segített elő. Ilyen volt pl. a nevéhez fűződő „erdőrendezési napok” bevezetése.

Egyesületünkben a helyi csoportban és az erdőrendezési szakosztályban töltött be hosszabb időn át vezető tisztségeket.

Erdészettörténeti kutatásait többször publikálta, melyek a Bakony és térsége erdészeti múltját tárták fel. Jelentős munkát vállalt a Bakonyi turisztikai térkép és útikalauz szerkesztésében. Nevéhez fűződik, az un. Bedő Albert-féle „A Magyar Állam Összes Erdőségeinek Átnézeti Térképe” kiadvány elkészítése és kiadásának kezdeményezése.

NÁDAS JÓZSEF

erdőmérnök

Az erdőmérnöki diploma megszerzése után 1973. évben helyezkedik el Somogyban erdőrendezőnek. Gyermekkorától hozott természetszeretettel és kiváló szakmai munkával elismerést aratva végezte fiatalon munkáját.

Önképzéssel megismerkedik az informatikai rendszerekkel, azok gyakorlati alkalmazásának nagyobb lehetőségét az erdészetben felismeri és alkalmazza.

Jelentős többletet vállal munkájában annak érdekében, hogy meglegyen az erdő és a vadgazdálkodás összhangja, s a vadeltartó képesség optimális mértékben legyen meghatározva és betartva. A természetszerű erdőgazdálkodás lelkes támogatója. A Kaposvári Iroda vezetőjeként különös figyelmet fordított a számítástechnikai fejlesztésekre, az erdészeti adattár korszerűsítésére.

Kezdeményezésére és közreműködésével készült el Somogy erdészeti tájfejlesztési terve, mely része lett Somogy területfejlesztési tervének is. Kiemelkedő szerepet vállalt és ért el a közfelfogás és a civil szervezetek véleményformálásában az erdészet iránt. Rendszeresen tart előadásokat, a rendezvények közreműködője, ahol mindig az erdőt szolgálja. Irányítása alatt mind eredményesebb és konstruktívabb az erdészek- természetvédők és a vadászok együttműködése.

Egyesületünkben hosszú idő óta tisztségviselő, Somogy küldötte. Munkát végez az Országos Erdészeti Tanácsban és az MTA Erdészeti Bizottságában. Munkatársai, környezete „ERDÉSZKÉNT” tisztelik és megbecsülik. Az erdőművelési és erdőrendezési szakosztályban kiemelkedő munkát végez. Sok tapasztalatcsere szervezője, külföldi kapcsolatok létrehozója.

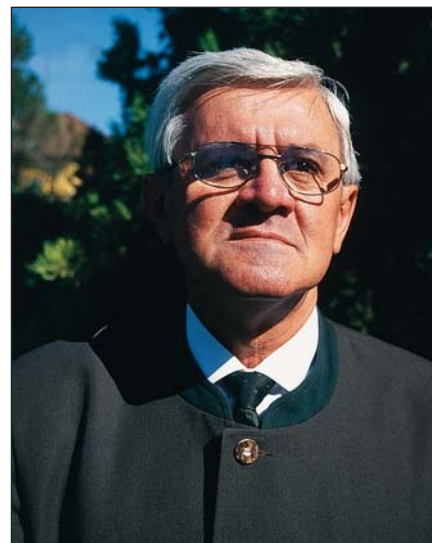
DR. TÓTH JÓZSEF

erdőmérnök

35 éve tagja az Erdészeti Egyesületnek. Az erdővédelmi szakosztálynak alapító tagja és tíz évig titkára.

Az ország egész területén tart szakmai és ismeretterjesztő előadásokat az erdész szakemberek és a fiatalság számára, amelyek közérthetősége és igényes összeállításuk miatt rendkívül népszerűek. Több bel- és külföldi tanulmányút és tapasztalatcsere szervezője.

Szakmai munkásságát az Állami Gazdaságok főerdészeként kezdte 1966. évben. Ezen munkaterületen jelentős erdőtelepítések tervezője és a kivitelezések irányítója Székesfehérvár és tájkerületében. Már fiatalon bekapcsolódik az erdészeti kutatásokba, mely során az alföldfásítások és cellulózníyr programon belül létesült erdők erdővédelmi technológiai eljárásait dolgozta ki a gyakorlat számára. Ezen túl több

erdővédelmi technológia és védekezési metodika kidolgozása fűződik nevéhez.

1978 óta az ERTI kutatója, majd osztályvezetője. Irányítója az ERTI erdővédelmi kutatásainak. Doktori és kandidátusi minősítését is az erdővédelmi és erdészeti rovarban témából szerzi.

Aktív tudományos tevékenységét bizonyítja az általa létesített 20 000 db-os erdészeti rovargyűjtemény, a három szakirodalmi könyve és számtalan közleménye és népszerűsítő tanulmánya.

Munkássága nagyban hozzájárult az erdőgazdálkodás eredményességéhez.

A kecskeméti helyi csoport, az erdővédelmi szakosztály odaadó és önzetlen segítője. Szakterületében az erdészközösség oktatója, nevelője.

Kaán Károly emlékérmét kapott

BOGNÁR ERNŐ

erdésztechnikus

A gyakorló erdészek példaértékű megszemélyesítője.

1956-ban került a Kisalföldi Erdőgazdasághoz erdészgyakornoknak. Vezetői javaslatára beiratkozik és elvégzi a Soproni Erdészeti Technikumot. 1965-től lesz kerületvezető a Győri Erdészetenél a Duna-ártér legmélyebb fekvésű terület-részen. Hihetetlenül nehéz körülmények között végezte munkáját. Irányította az évi 8-10 ezer m³ fakitermelést, az erdők felújítását, az erdőállományok szerkezet-átalakítását.

Kiváló műszaki érzékét dicséri a feltártó úthálózat szakaszos fejlesztése, a szigetek közötti 5-50 m-es fesztávolságú cölöphidak tervezése és építése, ártéri körülmények közötti üzemeltetése.

Speciális feladatként jelentkeztek a vízi faanyagszállítás megoldásai, az uszályrakodók kialakítása és a hajózhatóság precíz terepismeretei. Többször sarjztatott erdőállományok helyén kiváló minőségű, többszöröseire nőtt jövedelemtermelő képességű erdőket alakított ki és nevelt fel.

Tanulmányutak és bemutatók rendszeres szervezője. A természetszerű erdőgazdálkodás gyakorlásának következtében – mely ebben az erdészeti tájegységben újszerűen jelentkezett – csodálatos tölgy-kőris fiatalosokat létesített. Számos próbálkozásának, kísérletezésének eredményeképpen ma már jól alkalmazható technológiája van az ártéri keménylombos erdőszerkezet átalakításának.

Munkája mellett fafaragással is foglalkozdik.

DIÓSI GYULA

erdőmérnök

1944-ben nyert felvételt a Műegyetem soproni erdőmérnöki karára, de a frontvonal közeledtével – Baján – bevonultatták katonának. A dunai ütközetekből élve menekült meg. Fogságából megszökött, s Baja környékén mint favágó erdei munkás vészelte át a nehéz időszakot.

1946-ban tudta megkezdeni a felsőfokú tanulmányait Sopronban.

Szakmai életútja és egyesületi tagsága 1952. évben kezdődött a Bakonyban. Huszárokölöpusztán erdészvezetői kinevezést kapott. Bakonybéli, illetve Farkasgyepűn a vezetői munkán felül az erdészeti szervezeti felépítése is feladatul hárult rá. Felfelé ívelő szakmai pályafutása eredményezte, hogy kinevezik a Pápai Eg. Központjába fahasználati vezetőnek.

Az 1970-es átszervezéskor nem költözött Keszthelyre, hanem elvállalta ismét Farkasgyepűn az erdészeti vezetésként.

Majer Antal professzor barátjával a bükkösök nevelését és természetes erdőátírás kialakítását dolgozták ki és vezették be alkalmazását.

Nevéhez fűződik a Bakony szívében elhelyezkedő bükkösállományok szakszerű és gondos kezelése, a kémleltes természetes felújítások alkalmazása. Harminc éves szakmai tevékenysége eredményeként gyarapodó idős állományok és már beállt ígéretes fiatalosok találhatók a területen. Tevékenységének gazdasági eredményei a farkasgyepűi és bakonybéli erdészeti területein jelentkeztek. Nem kis mértékben – az ő munkájának köszönhetően a két legeredményesebb, legproblémamentesebb erdészetei az Erdőgazdaságnak.

KATÓ SÁNDOR

erdőmérnök

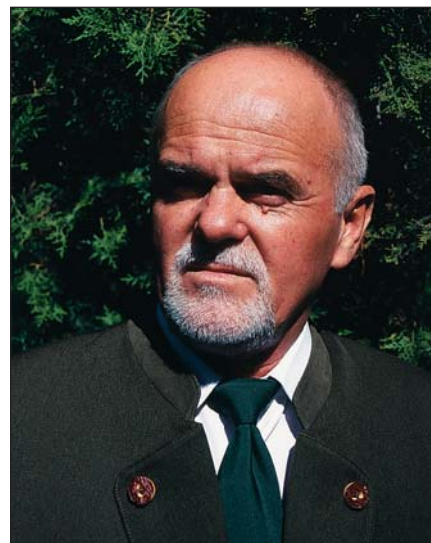
Egyesületünknek 1961 óta tagja. Munkaviszonyát az egyetem elvégzése után 1967-ben a Nyírségben kezdte meg. Az erdészetenél betöltött beosztásaiban az emberséges munkatársra, a felkészült erdészeti vezetőre és a jó szervezőre emlékeznek munkatársai.

1975-1985. évek között új tájegységben, a Bakonyban dolgozik, mint a HM Dudari Erdészeti fahasználati vezetője. Áthelyezéssel a Mecsekbe csábítják, ahol az erdőgazdaság erdőművelési szakágának lesz vezetője.

Munkája mellett folyamatosan képezte magát és növényvédelemből szerzett szakmérnöki oklevelet.

Kiemelkedik munkássága során a bogdásai tölgyplantázs létrehozása, mely a tervei alapján készült el.

Az erdészeti növényvédő szerek alkalmazásában referencia területek kijelölésével, tesztelésével, a szerek enge-

délyeztetésével és az utóvizsgálatok elvégzésével jelentősen hozzájárult a korszerű erdészeti növényvédelmi technológiák kialakításához. A növényvédő szer gyártók fejlesztéseit a gyakorlati kísérletek eredményeinek kiértékelésével és jelentéseivel segítette. Az erdészeti növényvédő munkások oktatását lelkesen végezte és végzi. Az erdőművelési számítógépes tervezés és nyilvántartás terén, a költséggazdálkodás eredményessé tételében kiemelkedő munkát végzett, bizonyítva sokoldalúságát.

Az Egyesület erdővédelmi szakosztályát titkári, majd elnöki munkával segítette. Több hazai és külföldi út szervezője. Sok éve a baranyai HC-s sportversenyek szervezője és mozgatója. Regionális és országos tapasztalatcserék szervezője.

Tiszteletbeli Tagsági Díszoklevelet kapott

Dr. Szász Tibor
erdőmérnök

Eredményes egyesületi és szervezői tevékenységét több évtizeden át önzetlenül végezte. Egyesületünkben, amelynek 1949-től tagja, hosszabb ideig dolgozott a választmányban, az erdő-

használati és gépesítési szakosztályban. Véleményét és tapasztalatát megosztotta és továbbadta a különböző szakirányú szervezetekben. Az 1960-70-es években, a helyi és szakosztályi rendezvényeken rendszeresen tartott ismeretterjesztő előadásokat. Az OEE elnökének felkérésére már 1968-tól ügyvezető elnökként szervezte az OEE MÉM Helyi Csoport Szenior Bizottságát, majd 1988-ig az eseti feladatra felkért tagságú Szenior Tanácsot. Ez időtől a két szervezet ügyvezető elnöke volt. Az 1990-ben megválasztott elnökség felhatalmazásával megszervezte – és működési kereteit kialakította – az azóta működő Szeniorok Tanácsát, amelynek választott elnöke volt. Ez már felvállalta az egész ország erdész-nyugdíjasai szakmai és szociális ügyeinek, érdekeinek a képviselését. Irányításával állásfoglalást alakított ki az erdészet sorsát meghatározó stratégiai, és egyes szakkérdésekben. Kezdeményezésére alakult meg a Szociális Bizottság, amelynek elnökeként egyesületünket a MTESZ Szociális Bizottságában is képviselte. Ezek munkáját, mint elnök 16 éven át irányította. Az Erdészcsillag Alapítvány Kuratóriumának is tagja. Szolidáris egyénisége, példaértékű és nagy tapasztalata

elismeréséül a Szeniorok Tanácsa Örökös Tiszteletbeli Elnöknek választotta.

Tudományos tevékenysége, amelyet a kutatói pályája jellemez, felölelte a fahasználat valamennyi részterületét. A munkáját megalapozó szakismeretét folyamatosan bővítette. Ehhez 1962-ben egyetemi doktori cselekményt hajtott végre „Summa cum laude” eredménnyel. 1970-ben német nyelvből is állami nyelvvizsgát tett. Az eredményessége következtében 1973-ban, a korábbi szakterületek mellett, megbízást kapott a közgazdasági osztály vezetésére is. Végül 1975-ben az ERTI Gazdaságtani és Munkatani Főosztály vezetésére kapott kinevezést, ahonnan 1983-ban ment nyugdíjba.

Tagja volt az MTA erdőrendezési, valamint a fakitermelési ad hoc bizottságának, a MÉM Szociológiai és Pszichológiai Koordinációs munkabizottságának, a MEDOSz Munkavédelmi Szakosztályának. Elnöke volt a Fahasználati Ágazati Szabvány Szakértő Bizottságának, a Fagazdasági Szervezésfejlesztési Bizottságnak és a Fakitermelők Versenyét Szervező Nemzetközi Bizottságnak. Elnökkhelyettes volt az Erdészeti Munkavédelmi Minősítő Bizottságnak.

Nagy László erdésztechnikusnak, a 2004. évi Év erdésze verseny győztesének Horváth József kaposvári Helyi Csoport titkár adta át a vándorserleget.

Gondolatok és képek a zászlóátadáskor

Engedjék meg, hogy házigazdaként őszintén, meleg szívvel gratuláljak a kitüntetettjeinknek – mondotta Magas László.

Nagyon örülök, hogy a magas rangú elismerésben részesültek sorában, két olyan egykori munkatársamat is köszönhetem, akikre mindig hálás szívvel gondolok. Friss diplomásként, mint kezdő erdőrendezőt első főnököm, Mészáros Gyula vezetett be a szakma rejtelmeibe. Ő

döböntett rá, hogy milyen fontos az erdész számára a múlt ismerete. Szinte parancsolóan előírta, hogy amikor üzemtervet készítünk, az előkészítői munkálatainkat a levéltárban kezdjük, kiértékelve a területről készült egykori üzemterveket. Később, egyetemi oktatóként rendszeresen Gyula bátyám segítségével szerveztük a hallgatók úgynevezett nagygyakorlatát.

Örülök annak is, hogy Bognár Ernő, a közelmúltban nyugdíjba vonult erdészünk is, magas kitüntetésben részesült.

Végezetül a Vándorgyűlés zárásaként szeretnék köszönetet mondani minden munkatársamnak, akik időt, fáradságot nem ismervé mindent megtettek a rendezvény sikeres lebonyolításáért.

Cserép János elnök zárszava után Pethő József, a Szombathelyi Erdőgazdasági Rt. vezérigazgatója vette át a vándorzászlót, mint a 2005. évi Vándorgyűlés házigazdáját. Bejelentette, hogy a következő évi vándorgyűlés fő témája a térségben oly égető, a természetvédelem és az erdőgazdálkodás kapcsolata lesz. A vándorgyűlés időpontja a megszokottaktól eltérően a rhododendronok virágzásával egy időben, május második felében lesz. Szeretettel várnak mindenkit a vasi erdészek.

Szalagkötés a vándorgyűlés emlékére

Pethő József átveszi a vándorzászlót

Beszélgetés Magas Lászlóval, a Kisalföldi Erdôgazdaság Rt. vezérigazgatójával

– Beszélgetésünket megelőző napon jelentették be a bírúgynökségek, hogy a szlovákok 800 m³/sec vízmennyiséget juttatnak a Szigetközbe. Mennyiben érinti ez a részvénytársaságot?

– Felkészültünk a víz fogadására. Mondhatni minimális fakészleteink vannak a hullámtéren, amit a rendelkezésünkre álló rövid idő alatt ki tudunk szállítani. A plusz vízmennyiség mindenféleképpen hasznos a térségnek, még akkor is, ha figyelembe vesszük a szokatlanul csapadékos időjárást. Természetesen azt a kárt, amit a Duna elterelése okozott immár 12 esztendőn keresztül, ez az átmeneti intézkedés nem teszi meg nem történtté.

– Május elseje óta jogilag is az Európai Unió tagjai lettünk. Mit jelent ez egy olyan gazdálkodó cégnek, amely eddig is karnyújtásnyira volt a bővítés előtti uniós államoktól?

– Nekem érzelmileg nagyon sokat, hiszen a '89-es Páneurópai Piknik követeléseinek beteljesülését jelenti. A cég életében azonban nagy változás nem jelent, hiszen évtizedek óta egyre erősebb és szerteágazóbb üzleti kapcsolatban álltunk mindazokkal az országokkal, illetve cégekkel, akikhez most, május 1-je óta ez a sajátos jogviszony kapcsol. Én azt hiszem, hogy ez az egész uniós tagság, ha a nagyközönség is komolyan gondolja, végeredményben azoknak, akik tisztességesen dolgoznak, valódi értékeket állítanak elő, vagy visznek a piacra, azoknak különösebb változást nem jelent. Nem hiszem, hogy az uniós tagságunk megszünteti a leszállított árúk sokszor indokolatlan becsmérélsét, vagy a sokszor szörszálhasogató – majdnem hogy azt mondom megalázó – alkupozícióját, amit természetesen eddig sem voltunk kötelesek elfogadni, csak hát sokszor a szükség belekényszerítheti a gazdálkodót. Úgy, hogy az a véleményem, hogy tenni kell tovább a dolgunkat és harcolni a vállalat és az ország érdekeiért. Hogy egy példát említsek. A vadászatnál eddig is előnyt jelentett a közelség mindazoknak az Ausztriából, Németországból jövő vadászni szándékozókna, akik jöttek, löttek, mentek, s amit ezután is nyilván meg fognak tenni. Ami nehezebb az elmúlt időszakhoz ké-

pest, azok az áfához kapcsolódó problémák, már ami a visszaigénylést jelenti.

Az kétségtelen, hogy az elmúlt évtizedekben a határátlépéskor kialakult szorongás szűnőfélben van és az a gombóc, amit az ember a határ felé közeledve érzett, egyre kisebb lesz, hiszen már most is személyazonossági igazolvánnyal léphetjük át az egykori vasfügönyt.

– Úgy hallottam, hogy az elmúlt napokban az ÁPV Rt.-nél a részvénytársaságok jövőjét meghatározó előkészítő megbeszélésen voltatok?

– Határozottan állíthatom, hogy téves az információ. Valóban voltunk a részvénytársaságok központjában és pedig annak a kellemes kötelezettségünknek tettünk eleget, hogy a vándorgyűlésre személyesen nyújtunk át a meghívókat. De ha már szóba került a Zuhanyhíradóban hallott átszervezések kérdése, meg kell mondom, hogy nekem ezzel kapcsolatban az a véleményem, hogy a tíz egy-néhány éve kialakított részvénytársasági forma beváltotta a hozzáfűzött reményeket. Kialakult egy olyan határozott és jól működő gazdálkodási forma, melynél kétségtelen, hogy a nyereséges gazdálkodás a cél, de egyfelől a nyereség eléréséhez végzett munka alatt nem károsodik az erdő és a több-kevesebb eredmény is mindig visszafordítódik az állami kézben lévő erdőállományok javára. Nem hiszem, hogy szükség lenne újabb, az átalakítással járó megrázkódtatásra, amely céget, személyt egyaránt érintene. Szak-

mánk jellegénél fogva eddig is mindig százévekben gondolkodunk, úgyhogy szerény véleményem szerint még egy pár évig hagyni kellene a kialakult gazdálkodási formát.

– Az utóbbi időben szinte kötelező az ilyen jellegű beszélgetésekkor megemlíteni az erdészet és a természetvédelem kapcsolatát.

– Cégünk területét a különféle védettségi kategóriák 47%-ban érintik. Ez nem kevés, különösen az amúgy is meglehetősen, szabdalt erdőtümbökben való gazdálkodást nézve. De elvagyunk, különösebb összetűzések nélkül. Meggyőződésem, hogy mindkét szakterület törvényességi hibáit figyelembe véve, szót kell értenünk. Az a tapasztalatom, hogy a legkényesebb kérdés is megoldható, ha a két félnél a személyi hozzáállás feltételei adottak. Szél-sőségektől mentes, a másik fél szándékát is figyelembe vevő, az erdő- és természetvédelem hosszú távú céljait szolgáló döntések születhetnek. Sokszor elfelejtjük, hogy csak úgy tudjuk meggyőzni tárgyalópartnereinket, ha magunkat is hagyjuk meggyőzni. Az eredmény már csak jó taktika és a tárgyalásra való alapos felkészülés kérdése. Mert nem a mi erdészeink tehetnek arról, hogy az ötvenes években lecsapoltatták a Hanságot, vagy hogy elegyetlen akácosokat létesítettek hektárszám és így ma „kegyvesztett” fafajokkal kell gazdálkodnunk. Külön szerencsénk az, hogy a helyi nemzeti park vezetője igen képzett és rendkívüli gyakorlati érzékkel rendelkező erdőmérnök.

– Említetted az utóbbi években nem megszokott csapadékos tavaszt.

– Valóban, mint általában a mezőgazdaságban dolgozók mindig a bőrükön érzik az esős évszakok előnyét-hátrányát; mi is így vagyunk ezzel. Tavaly a szokatlanul száraz tavasz 260 hektáron okozott aszálykárt. Ez, különösen a gönyői homokos területeken és a cseri talajokon szembetűnő. Az idei tavasz ezeken a területeken jótékonyan hatott az erdősítésekre, viszont a vízzel borított hansági térségnek egyáltalán nem hiányzott a többletcsapadék. Elég csak arra utalnom, hogy ezeken a területeken normális körülmények között is csak júniustól szeptemberig tudunk gépekkel dolgozni. Van olyan év, a jelenlegi is ilyen,

hogy az erdősíntendő területeken, május közepén még költ a hattyú.

– *Kérlek, mondjunk néhány gondolatot a vándorgyűlésről, hiszen nem mindennapi feladat ennek az eseménynek a megszervezése és lebonyolítása.*

– Több oka volt, hogy házigazdaként jelentkeztünk. Az egyik az, hogy 1981-ben volt itt utoljára vándorgyűlés és ha a „vetésforgót” vesszük figyelembe, nagyjából úgyis ránk került volna a sor. A másik, hogy 10 esztendővel ezelőtt alakultunk részvénytársasággá. Az elmúlt 10 évet igyekeztünk építő szakaszként végigdolgozni, és úgy gondolom, hogy a visszajelzések alapján bátran kijelenthetem, hogy rendben vannak a dolgaink. És mint az előbb említettem,

az adottságaink komoly szakmai kihívást jelentenek minden itt dolgozó erdésznek, amelyet a terepen szeretnénk a vándorgyűlés résztvevőinek bemutatni. Ráadásul abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy két, a világörökség részét képező objektum is van a működési területünkön, úgymint Pannonhalma és Fertőd. A kettő közül az utóbbit programunkba illesztettük.

Mindent megtett a szervezők aprajánagyja, hogy maradandó élményt nyújtunk a Kisalföldi Erdőgazdaság Részvénytársaságnál megrendezett 135. Vándorgyűlés résztvevőinek és az Erdészeti Lapokon keresztül azoknak, akik bármilyen okból nem vehettek részt a rendezvényen.

– *Köszönöm a beszélgetést.*

Pápai Gábor

A hőveji kézimunka története

Az 1860-as években jelentős fordulat következett be az addig csak mezei, házimunkával foglalkozó lányok, asszonyok életében. Ekkor kezdte a ma már világhírű kézimunkát művelni *Horváth Borbála*, a későbbi *Nyikos Gáspárné*. Ő vezette be gyermekeit, unokáit a gyönyörű munka rejtelseibe. Tőle tanulták, hogy a kézimunka nemcsak pénzt, jó keresetet jelent, hanem örömet, gyönyörűséget. Egy-egy nagyobb munka befejezése mindig felejthetetlen élményt adott számukra. Azért még a mai napig is minden munkájuk gyönyörűség. 16 éves kislány volt, amikor barbaci rokonoknál tanulta a „varrást”. Itthon készített magának egy hímzett köténykét. A barátnőinek nagyon megtetszett, megtanulták és a következő farsangon már saját készítésű kötényben táncoltak. Hamarosan hímezték a zsebkendőket, jegykendőket, ingvállakat, amivel az akkori népviseletet még szebbé, értékesebbé tették. A férfiing-elők is hímzettek lettek. Készültek a szebbnél-szebb sublót-terítők, „firhangok”, párnavégek, szélek, szekrénycsíkok, ágyterítők. A gazdag Kapuvár már akkor híres népviselete rövid időn belül dúsabb, csipkésebb, hímesebb lett a hőveji lányok-asszonyok keze nyomán. A vállkendők neccelt díszait, fodrait felváltotta a hőveji csipke. Nem kellett a hőveji lányoknak ezentúl, uradalmakhoz menni mezei munkára. A kézimunka árából megszerezték a család kiadásaira a fedezetet. Szorgal-

mas, ügyes kezű lányoknak nem volt gond beszerezni a kelengyét, amire férjhez mentek.

Az 1954-es moszkvai Magyar Népművészeti Kiállításon, valamint az 1962-es Brüsszeli Világkiállításon nyert aranyérem a bizonyítéka, hogy külföldön is osztatlan sikert aratott a hőveji csipke. 1955-en megalakult a Háziipari-Export Szövetkezet, amely azóta sajnos megszűnt. Akik szívügyüknek tekintik az igazi népművészetet, továbbra is készítik a szebbnél szebb motívumokban gazdag, egyéni fantáziával tervezett, gyönyörű terítőket. Csipkevirágokat, hagyományos leveleket, virágcsokrokat, indákat, ibolyákat a különféle alakú terítőkre, blúzokra, ruhákra.

A szép kézimunka anyaga könnyű, áttetsző, orgondi batiszt, moll, lenbatiszt, de bizonyos terítőkre a lenvászon sem elhanyagolható. A hímzőfonal lehet: osztott vagy 16-os fehér. A pókozashoz anyagtól függően 80-as vagy 60-as horgolócérna. A leveleket, sásokat laposhímzéssel, az előforduló lyukakat először előöltéssel körülférelnek, majd ollóval középen kereszt alakban kivágják. A bevagdosott részeket az anyag bal oldalára tű segítségével visszahajtják, és körülvarrják. A nagyobb lyukakat pókozással töltik ki.

**Hirdessen az
Erdészeti lapokban!**

(a 205. oldal folytatása)

kb mezőgazdasági terület hasznosításáról, a SERNEVAL hat telepén 1700 sertés gondozásáról, ugyancsak hat telepen 114 kb tőgazdaság üzemeltetéséről; 19 bányáról (mészkő, murva, homok); 845 km erdei út karbantartásáról; 805 épület állagmegóvásáról; fogatgazdaság szervezésében 81 lóról, 67 ezer kb vadrezervátumban a gazdálkodásról. Mindez főfeladatunk, az évi mintegy 92-115 ezer m³ fakitermelés, évi 6-900 kb erdősíntés, 42 ha csemetekert munkálatai mellett. A szállítást gépkocsiszerelő üzem szervezésében 6 nagy teljesítményű tehergépkocsi és 6 telephelyen 88 km erdei vasút látta el. Megoldandó volt az erdei szakmunkás-képzés, üzemi könyvtárak létesítése és az ellátást biztosító üzemi konyhák felállítása.

E visszaemlékezés minden területi tevékenységében magam előtt látom volt munkatársaimat, azokat a kitűnő, lelkiismeretes és becsületes szakembereket és azok segítőit. Sokat tanulva tőlük bálás szeretettel és mély-séges megbecsüléssel gondolok rájuk. Nebézségek, megmérettetések, sok küzdelem, de az elvégzett munka öröme, a becsületes munka és a munka megbecsülése szülte az eredményeket. Győr mindig elől állt. Áthaladva Győrön jólesően gondoltam a Bisinger-sétányi Erdőgazgatóságra, ahol tette vágyó kollégáim szakmánk kisugárzó erejével, szeretetével, töretlen akarással fáradoztak a ránk bízott erdővagyon védelmében, előmozdításában; a fejlődést, az erdők ügyét illetően megingathatatlanok voltak mindenféle áramlattal szemben. Együtt éreztük azt a segítséget, amely 1948 júliusában, az OEE Helyi Csoport megalakulásával az akkor már 150 főt meghaladó tagsága az együvé tartozás és egyet akarás szellemével beépült a tö mellé is. Úgy gondolom az összefogás eredményes, az alapozás jó volt. Ezt tapasztaltam most a Vándorgyűlés gazdag szakmai programján látottak kapcsán. A kedves „győriek” méltán vallhatják magukénak a választott jelmondatukat Radnótitól: „Erdeink majd lombosodnak, s bennük járni jó.”

1951. augusztus 23-án kapok rendelkezést az Erdőközponttól, amely beosztásomból felment és szeptember hó 1-vel Budapestre, az Erdőközpontba helyez át, ahol a Termelési Osztály vezetésével bíz meg Tömpe István, az Erdőközpont vezetője.

Riedl Gyula

A vándorgyűlés résztvevői

Ábrahám Gábor, Adorján Rita, Albert Tóth Gergely, dr. Almási János, Almási István, Andrásévi Zoltán, dr. Andor József, ifj. André Zoltán, And-rési Pál, Antali István, Apatóczy Ist-ván, ifj. Áprily Róbert, Árki Pál, Aszta-los István,

Bagaméry Gáspár, Bajner Attila, Bak Julianna, Bakó Csaba, Baksa Gábor, Balázs Péter, Bálint Józsefné, Balogh Ernő, Balogh István, Balogh Róbert, Bana Pál, Bánáti László, Bánszegi Jó-zsef, Bányai Kálmán, Bányai Péter, Barkóczi István, Bata Zsolt, Becsi Bá-lint, Bejczy Péter, Benéné Székely Csilla, Benke János, Berényi Gyula, Berger Péter, Berta Tamás, Bezecsky Árpád, Bircher Gyula, Birck László, Bí-ró Ferenc, Bischof Norbert, Bódi An-tal, Bódi György, Bodor László, Bog-dán József, Bognár Ernő, Bognár Gá-bor, Bognár István, Boka Géza, Bok-ros Lajos, Bolla Sándor, Boncz Csaba, Bőr Attila, Borko Viktor, Boros Fe-renc, Borovics János, Borsó Zoltán, Borzási Béla, Bubán István, Buday Pé-ter, Joachim Buff, Bugán József, Burghardt Ferenc, Burián Gábor, Bur-ján Árpád, Bús Mária,

Csányi Anita, Csapó József, Csépanyi Péter, Cserép János, Cseszregi Zoltán, Csiha Imre, Csikos Valéria, Csillag Fe-renc, Csirke Ferenc, Csonka Tibor, Csordás Nagy László, Csordás Nagy Lás-zlóné, Czanka Gábor, Czebei Sándor, Czinkon Antal, Czirok István, Czupor István,

Dalvári Vince, Debreczeni Ferenc, Debreczeni László, Dégi Zoltán, Dé-nes Károly, Detrich Miklós, Dézsi Károly, Dienes István, id. Diósi Gy-ula, Diósi Gyula, Diósi Gyuláné, Dobó Béla, Dobos Antal, Dobroveczki Já-nos, Dolgos Attila, Domján György, Draskóczy József, Drenyovszky And-rás, Dudás Pál, Dudás Péter, Duska József,

Ecsegi László, Enesi Csaba, Erdélyi Gá-bor, Erdős Lajos,

dr. Faragó Sándor, Farkas Csaba, Faze-kas József, Fehér István, Fehér Norbert, Feiszt Ottó, Fejes Dénes, Fekecs Lajos, Fenyősiné dr. Hartner Aranka, Fenyvesi István, Ferenczi Tamás, Filipánits László, Fírbás Oszkár, Fittler Ottó, Fliszár Aladár, Fodor József, dr. Folcz Tóbiás,

Frank József, Frankó Róbert, Fritsch Ot-tó, dr. Führer Ernő,

dr. Gaál György, Gál Balázs, Gál István, Gál László, Galambos Éva, Galambos István, Friedrich Ganster, Garamszegi István, Gémesi József, Gerner Gábor, Göber Zoltán, Gőbölös Péter, Göde Jó-zsef, Gombási Károly, Gombkötő Ist-ván, Göndöcz Péter, Gősi István, Gosz-tola Mihályné, Greguss László Géza, Gulyás Imre, Gulyás József, Guricza Zoltán,

Gy. Szabó Pál, Gyenes Károly, Gyenge Álmos, Gyergyák Lajos, Gyöngyösy Csaba, Györkös Károly,

Hábel György, Hajba Zsuzsanna, Hajdú Csaba, Hajdú Ferenc, Hajnal Imre, Hanyvári Zsolt, Hartyáni Zoltán, Havas-Horváth István, Hefler László, Hegedűs István, Hegedűsné Horváth Olga, Hegymegi Ferenc, Hegymegi Zoltán, Heidrun Migende, Herceg József, Her-czeg Miklós, Herczeg Miklósné, Hibbey Zsombor, Holdampf Gyula, Hopp Ta-más, Horgosi Zsolt, Horváth Alexandra, Horváth Attila, dr. Horváth Béla, Hor-váth Béla, Horváth Csaba, Horváth Ernő, Horváth Ferenc, Horváth István, Horváth József, Horváth László, Hor-váth Miklós, Horváth Vilmos, Hugyecz László, Huiber Tibor, Hujber János, Hu-nyadi Géza,

Istenes József, r. Iváncsics Lajos, Iványi Miklós, Iványi Tamás, Iványos László,

dr. Jámber László, dr. Jánoska Ferenc, Jasper Attila, dr. Járási Lőrinc, dr. Jereb Ottó, Jeszenszky András, Jeszenszky Andrásné, ifj. Jóna Albert, Juhász Antal, Juhász Pál, Jung László,

Kaknics Lajos, Kárász Attila, Karnis Gá-bor, Kasza László, Kasza Viktória, Kató Sándor, Kauna István, Kecskeméti Zo-ltán, Kelemen Géza, Keller József, Ke-resztes György, Keresztes László, Keszi László, Király Pál, Királymezei Viktor, Kiss András, Kiss Béla, Kiss János, Kiss József, Kiss László, Kiss Vilmos, Kiss Zsolt, Kissné Szabó Gizella, Kisteleki Péter, Kiszály Gábor, Franz Kitzing, Irene Kitzing, Kóbor Géza, Koczka Zo-ltán, Kollwentz Péter, Kolozsvári Ákos, dr. Komjáthy Ferenc, Koncz Ákos, Kontra László, Korbonski Bogdánne, Kötő Gyula, Kovács Gábor, Kovács Gyuláné, Kovács János, Kovács Kinga,

Kovács László, Kovács Miklós, Kovács Sándor, Kovács Zoltán, Kövesdi Pál, Köveskúti Zoltán, Kozma Béláné, Krahulcsán János, Kronekker József, Kulcsár Péter, Kulcsár Zsolt, Kulics Já-nos, Kupás Deák Zoltán, Kutas Lajos, Kutszegi Ferenc, Kuzma Józsefné,

Laki László, Lang Ernő, Langó Zoltán, dr. Lengyel László, Lengyel Pál, Lengyel Tibor, Léránt János, dr. Lett Béla, Lévárdy László, Lomniczi Gergely, Lugosi Jenő,

Macsek Lajos, Madácsi Sándor, dr. Magas László, Magasháziné H. Karolin, Magyar Ferenc, Magyar István, Magyar József, Ma-jor László, Major Zsolt, Maráz Szilárd, Marcsisin Tamás, Markó Béla, Markó Gyula, Markó Lászlóné dr., Márton Zoltán, Mathilde Ratz, Meggyesfalvi István, Melegh Zsolt, Menyhárt Pál, Merczel Ist-ván, Merk István, Merkel Gábor, Merkel Gáborné, Mesics Bertalan, Mester Gézané, Mészáros Gyula, Mészáros Gyuláné, dr. Mészáros Károly, Roland Migende, Migondi, Mihalics Gyula, Mikesz Zoltán, Mizik András, Mohás László, Molnár György, Molnár László, Molnár Péter, Molnár Szilárd, Monostori Miklós, Montskó Zoltán, Müller Attila, Muszka Fe-renc,

Nádas József, Nádas Józsefné, Nagy András, Nagy Attila, Nagy B. Lajos, Nagy Csaba, Nagy Ferenc, Nagy Ger-gely, Nagy György, Nagy József, Nagy László, Nagy Zoltán, Nagy Zsolt, Nas-zladi Géza, Négyesi Károly, Nemes Gé-za, Nemestothy Nikolaus, Németh Fe-renc, Németh Gábor, Németh Imre, Né-meth József, Németh Klára, Németh Sándor, Néváth Imre, Niszler József, Novák Tibor, Nyúl Károly,

Ó. Szabó Mihály, Ocsovoi Zoltán, Olaf v. Löwis of Merar, Orbán Lajos, Ormos Balázs, Oroszi Sándor, Orsós János,

Pagonyi Zoltán, Pál Andor, Pál László, Palaczky Józsefné, Pálhalmi János, Pálmai István, Pap László, Pap Zoltán, Pápai Gá-bor, Papp Ákos, Papp Árpád, Papp Gy-ula, Papp János, Papp József, Papp Zsu-szanna, Pappné Becz Zsuzsanna, Partos Kálmán, Pásztor János, Pásztor Zoltán, Pataki István, Peer László, Pekár Attila, Péntes Mihály, Perl József, Perl Szabolcs, Pétervári Gábor, dr. Pethő József, dr. Péti Miklós, Petrik János, Pfeifer Zoltán, Pintér Anikó, Pintér Csaba, Pintér István, Pintér Ottó, Pintér Zoltán, Pintér Zsolt, Pirkheszner Tamás, Pitonyák József, Pön-

tör Györgyi, Porkoláb Gábor, Poropatch István, Porzsolti Levente, Posgai Attila, Posgay Attila, Friedrich Prandl, Préts Sándor, Pulay András, Puskás Lajos, Pusztai György,

Rabi Attila, Rácz Miklós, Rada Ferenc, Rádi József, Radics Kálmán, Rádli László, Rákos Béla, Franz Ratz, Rauch Imre, Rauch József, Reinitz Gábor, Rencsi Gábor, Répászky Miklós, Riedl Gyula, Ripszám István, Román József, Rommer József, dr. Rónai Ferenc, Rosta Gyula, Rostás Róbert, Róthwell Róbert, Rózsa Imréné,

Samu László, Sándorfalvi László, dr. Sárvári János, Schmuck Melinda, Scholtz Péter, Schumacher István, Sebestyén János, Sebő György, Sej Tibor, Sere Ferenc, Sereg András, Shmotzer András, Sibylle v Löwis of Merar, Simity Györgyi, Simon Gábor, Simon László, Simon Péter, Simon Sándor, Simsay István, Sipos László, Sipos László, Sipos Péter, Sípos Sándor, Skáfár József, dr. S. Nagy László, Sódor Márton, Solti Imre, dr. Solymos Rezső, Somogyi József, dr. Somogyvári Vilmos, Soós János, dr.

Spingár Ferenc, Sponga József, Sponga Józsefné, Stánicz László, Stinner Sándor, Stinner Sándor kísérője, Stubán Árpád, Stubán Zoltán, Sümegi József,

Szabó Ferenc, Szabó Lajos, Szabó Miklós, dr. Szabó Sándor, Szabó Zoltán, Szabó Zsolt, Szakács Sándor, Szalacsi Árpád, Szalkay György, Szamosi Ferenc, Szamosi Jánosné, dr. Szász Tibor, dr. Szász Tiborné, Szauer József, Szedlák Tibor, Szekán György, Székely Ferenc, Szekeres György, Szekrényes Tamás, dr. Széles Attila, Szemerics Antal, Szénási László, Szentesi Zoltán, Szép Tibor, Szerémy Péter, Szi Benedek József, Szigeti Ferenc, Szigeti Imre, Szívós József, Szőlősi Attila, Szőőr Levente, Szűcs Dezső, Szűcs Ferenc, Szuper Józsefné, Szuromi Károly, Szuromi László, Szuromi Péter,

Takács Andrea Beáta, Takács Gizella, Takáts Péter, dr. Takáts Péter, Tamaskó Tivadar, Tamba Miklós, Tamba Miklós-né, Tamus Béla, Tapasztó Norbert, Tarczy Gyula, Tátrai Gábor, Temesvári Erik, Thomas Bashcny, Tihanyi Gyula, Tölgyfa Gábor, Tönköl Péter, Török Imre, Török József, Török Tibor, Toronyi Márton,

Toronyi Mártonné, Tóth Antal, Tóth Attila, Tóth István, dr. Tóth József, dr. Tóth Józsefné, Tóth Lajos, Tóth László, Tóth Zsolt, Tózsér András, Trajkó Gábor, ifj. Tuboly Zoltán,

Ugró Sándor, Ugron Ákos, Urbán Pál, Üveges Zoltán,

Vadas Ferenc, Varga Attila, Varga Csaba, Varga György, Varga Gyula, Varga István, Varga László, Varga Péter, dr. Varga Szabolcs, Varga Zoltán, Vargáné Horváth Éva, Vargovics József, Varró Mária, Vaspöri Lajos, Vass Sándor, Vaszi József, Végvári Gyula, Veres Zsolt, Vida János, Vincze Béla, Vízhányó László, Vízvári Ottó, Vörös Csaba, Vörösmarty Zoltán,

Wagner Józsefné, Weibl Elemér,

Zámbó Gábor, Zámbó Péter, Zétényi Zoltán, Zöldág János,

Zsirai Péter, Zsovák Ernő, Zsuppán Ernő,

A záróleltár

Összesen 838 fő
Ebből
Fizető: 514 fő
Regisztrált nem fizető: 89 fő
Saját dolgozó: 110 fő
Vacsorán vendég: 125 fő

Fogyasztás:

Hal: 80 kg
Szürkemarha: 85 kg
Vadhús: 90 kg
Sör: 25 hordó (kb. 2500 korsó)
Bor: 250 l
Rövidital: 42 üveg
Rétes: 1600 db
Pogácsa: 50 kg

A vándorgyűlésről szóló anyag összeállításában segítséget nyújtott Király Pál, Nagy József, Firtás Oszkár és Hábel György.

Országos hálózattal rendelkező fatereskedelmi cég az
ERDÉRT RT. LOMBKER KÖZPONTJÁBA, Budapestre

külkereskedelmi üzletkötő munkatársat keres

Elvárás:

- szakirányú felsőfokú végzettség
- olasz, angol nyelv tárgyalóképessége ismerete
- kiváló irodai szoftver használat

Előny:

szakmai tapasztalat, fatereskedelmi gyakorlat

Feladatok:

- piacépítés
- termékmenedzsment
- az üzleti kapcsolat teljes körű támogatása meglévő exportpartnereinkkel
- az exportmunkához kapcsolódó adminisztratív nyilvántartási munkák elvégzése, információs rendszerünk naprakész kezelése

Az állások betöltésére elsősorban Budapesten vagy környékén lakók jelentkezését várjuk.

Amit kínálunk: Versenyképes, teljesítménnyel arányos jövedelem, változatos, nagyfokú önállóságot igénylő munka.

Fényképes jelentkezéseket a következő címre várjuk:

Herpay Zsuzsanna humánpolitikai igh. 1097 Budapest, Könyves K. krt. 5.
Telefon: 219-44-09, e-mail: herpay.zsuzsanna@erdert.hu
www.erdert.hu

„ERDÉRT OTTHON A FÁBAN”

A Hansági Erdők Atyjának emlékezete

100 éve született Balsay László erdőmérnök

Kevés olyan erdős vidéke van e hazának, ahol az erdők annyira egy személy munkásságához köthetők lennének, mint a Hanság, ahol az erdőgazdálkodás összeforrott Balsay László okleveles erdőmérnök nevével és munkásságával. A hatás ráadásul több generációra is kiterjedt, hiszen Balsay Lászlót fia Endre követte a Dél-hansági Erdészeti élén, s az Észak-hansági Erdészeti is legkisebb fia Sándor vezeti. De ki is volt ez a minden vonatkozásban rendkívüli ember?

Erdészdynasztia sarja, hiszen nagyapja, sőt dédapja is erdész volt az Eszterházy- és Batthyány-uradalmakban. Édesapja mindezek ellenére mégis bányamérnöknek tanult Selmechányán és ekként szolgált a Salgótarjáni Szénbányák Rt. petrozsényi bányájának üzemvezetőjeként. László gyermeke ezért született a Hunyad vármegyei Petrozsényben, 1902. március 20-án. 1906-ban édesapja bányagazgató lett Vulkánban, így kerültek egy Zsil-völgyi bányatelepre. Elemi iskoláit is Vulkánban végezte. 1911-ben került a petrozsényi Állami Főgimnáziumba és itt végezte az első öt osztályt. Az I. világháború bizonytalan viszonyai miatt a VI. osztályt már a győri Bencés Gimnáziumban, a VII-VIII. osztályt pedig a budai II. kerületi Főgimnáziumban végezte. 1918-ban szüleivel együtt végleg elhagyta Erdélyt. 1919 őszén iratkozott be a soproni Erdőmérnöki Főiskolára, 1923 júniusában fejezte be soproni tanulmányait, 1924-ben Budapesten tett államvizsgát és kapott erdőmérnöki oklevelet.

Diplomával a tarsolyában 1923 szeptemberében került első munkahelyére, az Eszterházy-uradalom Kapuvári Erdőrendezőségéhez. Főnöke Grillusz Arthur erdőmérnök irányításával három éven keresztül hat vármegye uradalmi erdeiben végzett erdőrendezési munkákat. Második szolgálati helye a Bánokszentgyörgyi Erdőgazdálkodási társasághoz kötötte, ahol 1926-1929 között beosztott mérnök volt. 1929-ben, amikor a Süttőri (Eszterháza, ma Fertőd) Erdőgazdálkodási központját Endrédújmajorba helyezték, annak vezetésével már Balsay Lászlót bízták meg. A mintegy 3124 hanyi leési-, schweizertilosi, vitnyé-

di-csapodi-cseri, szobavölgyi, daraberdei, endrédgáliczi, szolgagyőri és bregenzi erdőtömbök kezelése mellett kiemelt feladata volt a Leési Vadaskert, továbbá a Fertőszéplak, Mexikópuszta, Tőzeggyármajor, Agyagosszergény, Vitnyéd, Csapod és Fertőszentmiklós településekkel határolt hatalmas vadászterület kezelése is. A messze földön híressé vált apróvadás terület Balsay László szakszerű irányításával érte el szakmai eredményeit, sikereit.

Az erdőgazdálkodásban a gyepek-

vicsos vágásterületeken és telepítendő területeken bevezette a tuskózást és az uradalmi mezőgazdaságokban használt Fordson traktorokkal, kézi irányítású ekékkel feltörette azokat. A hatékony talajművelésnek és az alkalmazott köztesművelésnek (burgonya, kukorica) köszönhetően kiváló állományok születtek. A kitermelt tuskót a fagázos motorok és gőzgépek hajtására használták fel, ami így rentábilissá tette kitermelését. Bevezette a helyszínen történő pallófűrészelést és a faszénégetést is.

1937-ben került Sopronba, a Központi Erdőfelügyelőségre, munkaterülete a 6 vármegyre kiterjedő, 17 uradalmi erdőgazdálkodási társaság lett, de főként a Kapuvári, Endrédújmajori és Gyulakeszi Erdőgazdálkodási társaságok problémáival foglalkozott. Széles látókörére jellemző, hogy már 1937-ben javaslatot tett Eszterházy Pál hercegnek a badacsonyi bazaltbánya művelésének megszüntetésére – természetvédelmi megfontolásokból –, ami hamarosan be is fejezte termelését.

Balsay László 1941-ben a Kapuvári Erdőgazdálkodási társaság élére került, ahol olyan megoldandó problémák sokaságát találta, mint pl. a lecsapolások okozta égerpusztulás, vagy a kizárólagos éger tűzifatermelés okozta alacsony jövedelmezőség. Azonnal átalakította a választékszerkezetet, piacot keresett és talált az égerrönk értékesítéséhez. Egyedülálló technikai megoldással 1943-ban bevezette a repülővágányok alkalmazását a hansági keskeny nyomtávú vasút lehetőségeit kihasználva. E módszer segítségével a füledéke ny faanyag a lápos területről március 1-ig minden évben a feldolgozóhelyekre került. Ez a közelítési technológia 32 évig (!), 1975-ig üzemelt. Bevezette – e vidéken ugyancsak először – a méretes faanyagának Rábcán való úsztatását, ami a bősárányi szilárd burkolatú útig történt. 1954-től megoldotta a rönk transzporttal történő kiparolását is.

Az erdőművelésben is új utakat keresett és talált. Korábban nem gyérítették a hanyi égereket. Balsay László bevezette a nevelővágásokat, ami azt eredményezte, hogy a kitermelt fatömeg 50%-a a nevelővágá-

sokból származott. Az éger-véghasználatok 40-50%-a rönköt eredményezett, aminek legnagyobb felvevő piaca a csehszlovák HARDTMUTH ceruzagyár volt. A felújítások során, ezen termőhelyi viszonyok között is bevezette a vágástörést, és ahol lehetett, ott a köztesművelést. Ezzel az intenzív kezeléssel és fokozott árasztásos öntözéssel próbálta az éger létét meghosszabbítani. A kocsányos tölgy, ezen belül a szlavón tölgy termesztését szívügyének tekintette. Sikeres ültetési cseri és a hansági erdőkben ma is láthatók.

1943-1944-ben 4 hónapig katonai szolgálatot teljesített a szentendrei 101. vasútépítő ezrednél. A háborús összeomlás a munkahelyén érte. Életét kockáztatva próbálta az erdőket és az erdészeti javakat megvédeni.

A háborút követően az igazolóbizottság feltétel nélkül igazolta, ezért, mint erdőgondnokot a MÁLLERD, majd a Szombathelyi Erdőgazdaság Nemzeti Vállalat szervezeti keretei között továbbra is alkalmazták a Kapuvári Erdőgondnokságnál.

1950. augusztus 1-én igazgatóhelyettesé nevezték ki a Mosonmagyaróvári Állami Erdőgazdasághoz, 1952-től győri székhellyel.

Balasay László figyelme 1949-ben terelődött a nyár-fűz termesztésére, amikor felismerte az égertermesztés válságát. Nagy hozzáértéssel foglalkozott a hansági-szigetközi tájban megtalálható nyárak és fehérfüzek felkutatásával, szelektálásával, szaporításával. Polymatos munkakapcsolatban állt a kor elismert nyártermesztőivel, kiemelten évfolyamtársával, személyes jó barátjával, *Koltai Györggyel* (akinek munkásságát később Kossuth-díjjal ismerték el). Számtalan munkaeszköz fejlesztésével, bevezetésével kamatoztatta kiváló műszaki és biológiai tudását is. 1953-1969 között, nyugdíjazásáig – 16 éven át – állt a Hansági, majd a Dél-hansági Erdészeti élén. Munkásságáért 1953-ban a Munka Érdemrend bronz fokozata kitüntetést kapta, valamint számtalan tu-

dományos és egyesületi kitüntetésben, elismerésben részesült.

Életét végigkísérte a vadászat és vadgazdálkodás is. Szenvedélyes vadász volt, amit 1945 előtt hivatásként, erdőgondnokként gyakorolt – elismerten magas fokon. A háborút követően a munkaterületén vadásztársasági tagként dolgozott, érvelt az erdő és a vad érdekeinek érvényesítéséért, összhangjának megteremtéséért. E munkáját is méltányolták akkor, amikor Nimród Vadászérem kitüntetésben részesítették. Sokat tudott a Hanyról, a hanyi erdőkről, de ugyanennyit annak vadállományáról. Szerette, ismerte a vadat, ismerte annak minden rezdülését, hiszen szinte együtt élt velük. Gyakorta érte a hajnal kedves vadászterületén, sokszor töltötte az éjszakákat künn az erdőn, télen-nyáron egyaránt. Vadásztársai számára tudása az ismeretek kiemelt tárháza volt, s ezt a tudást bő kézzel osztotta számukra. De tudását szakmai írásai is megőrizték. És megőrizte 60 év erdészeti- és vadásztörténetét az a több ezer felvétel, amelyet az utókorra hagyott, hiszen kezdetek óta értő és elkötelezett fotós volt.

Erdőmérnök- és technikusnemzedékek nőttek fel mellette, évtizedeken keresztül szervezett felelhetetlen szakmai élményt nyújtó tanulmányutakat erdész-technikus-tanulók és erdőmérnök-hallgatók számára, mert kötelességének érezte, hogy felhalmozott óriási tudását, ismeretanyagát átadja a következő nemzedékeknek. Ennek a sodró szakmaszeretetnek, hivatástudatnak, példás életnek nem lehetett más eredménye, mint az, hogy mindhárom

fia erdőmérnöki diplomát szerzett, s valamennyien elismert szakemberekké váltak maguk is.

E sorok írója is azon szerencsések közé sorolhatja magát, akik még hallgathatták történelemedző visszaemlékezéseit, erdész-vadász-természetvédő szemléletmódot tükröző szakmai eszmefuttatásait, egy nagy tudású és bölcs ember tanító szavait. Felelhetetlen élmény volt, amikor aranydiplomájának átvétele után *Pápai Tamás* firmával felkerestük és gratuláltunk neki. Az a hitvallásnak is beillő gondolatözlő, az a nem titkolt biztatás, bizony mondom mindkettőnkben mély nyomokat hagyott, s megerősítette szakmai elkötelezettségünket.

Balsay László egész élete során aktív közéletet is élt – erdészeti egyesületi tagként, a fertőendréd dalárda tagjaként (1930), Kapuváron községi, majd városi tanácsagként, a Városszépítő Egyesület vagy a TIT elnökeként. Teljes, szép, tartalmas és eredményes élet jutott neki osztályrészlül.

1982. június 26-án, 80 éves korában – nagy részvét mellett – temették Kapuváron. Emlékét őrzik a cseri, a hanyi erdők, és őrizzük mi, erdész- és vadászutódok.

Prof. Dr. Faragó Sándor

intézetigazgató, egyetemi tanár, rektor

Forduljon az ERFA-TOURS Utazási irodához szakmai és magánprogramjai megszervezése miatt!

EGYIPTOM KAIRO + SHARM EL SHEIKH

keddi és pénteki indulással, 8, 11 és 15 napos kinttartózkodással, 3 csillagos szálloda, félpanziós ellátással, repülőjeggyel már 99 900 Ft-tól

LIGNO NOVUM és WOOD-TECH Szakkiállítás

2004. szeptember 7-11. (4 éj) szállás

(részleteket lásd a májusi lapban)

Szakmai tanulmányút: Nürnberg, 2004. szeptember 15-18. (4 nap/3 éjszaka)

16. GaLaBau Nemzetközi Szakvásár: városi zöld- és szabad területek, tervezés – építés – karbantartás

A GaLaBau kínálata: munka- és gondozógépek és -eszközök, növények, szállítóeszközök, építőanyagok, városi térrendezés, játszótérek, szabadidős létesítmények, sportpályák építéséhez, kivitelezéséhez és gondozásához szükséges anyagok, értékesítés, hulladékkezelés, környezetvédelem, munkaszervezés

Részvételi költség: 66 800,- Ft/fő + belépő euró 23,- (Ft-ban, napi árfolyamon), amely tartalmazza: utazási költség (autóbusszal), szállás büféreggelivel, utasbiztosítás, csoportkísérő

Jelentkezési határidő: 2004. augusztus 2.

Szakmai tanulmányút: Nürnberg, 2004. szeptember 28–október 1. (4nap/3éjszaka)

FachPack Csomagolás-, Jelölés- és Raktározástechnikai Szakvásár

A kiállítás tematikája: raktározástechnika, logisztika, csomagolási segédanyagok, újrafeldolgozás, csomagológépek, csomagolástechnika, ellenőrzési berendezések, címkézőrendszerek. (2003-ban közel 1000, ebből 103 külföldi kiállító állított ki.)

Kísérő rendezvények: LogIntern 2004. Logisztikai Kiállítás, Print Pack 2004. Csomagolóanyagok nyomtatása. Külön kiállítás.

Részvételi költség: 66 800,- Ft/fő + belépőjegy: 15 euró

amely az alábbiakat tartalmazza: utazási költség (utazás autóbusszal), szállás büféreggelivel, utasbiztosítás, csoportkísérő költségei

Jelentkezési határidő: 2004. augusztus 23.

Fax: -06-1-201-24-53, e-mail: erfatour@qwertynet.hu

Alapítva: 1986 * HUNGARY

DUNAKER KFT

7570 Barcs
Fax: 82/462-016
E-mail:
dunaker@dunaker.hu

ÁLLÁSAJÁNLAT

Nyugat-Európába exportáló
külkereskedelmi vállalat

munkatársat keres a Tiszántúlon

minőségi ellenőr munkakörbe

A munka a kezdeti időszakban heti 1-2 nap

elfoglaltságot jelent, második- vagy

mellékállásban is végezhető.

Elvárásk:

- erdészeti vagy faipari gyakorlat
- mobilitás (személygépkocsi, „B” kategóriás jogosítvány)

Szakmai önéletrajzát a megadott címen várjuk.

A Taktától Tokajig

Telefoninterjú Porkoláb Gábor kerületvezető erdésszel

Bodrogkeresztúr az a helység, amelyik Porkoláb Gábor kerületvezető erdész révén másfél éve kerülhetett volna először a sorozatunk lapjaira. A Tállyai Erdészeti Igazgatóság vezetője, Rencsi Gábor erdőmérnök kalauzolt a fiatal erdészhez.

– Szevasz, alkalmas a mostani időpont (bélfő reggel) a beszélgetésre?

– Azt hiszem, belefér a tizenöt-husz perc.

– Tehát hogyan kerültél kapcsolatba Bodrogkeresztúrral, a soros térképi táj egyik településével?

– Az egri Dobó István Gimnázium és Erdészeti Szakközépiskolában végeztem 1985-ben. Az érettségi után a Szendrői Erdészetnél gyakornokként kezdtem dolgozni. A technikus-minősítővizsgát követően a Tállyai Erdészethez kerültem 1987 januárjában, de szinte a bemutatkozás után behívtak sorkatonai szolgálatra. 1988 augusztusában folytattam a munkát a 210 hektáros taktakenézi kerületben. 1990-ben a taktabáji 220 hektárral nőtt a kerület, majd 2003. év elején következett az újabb „duplázás”: a mintegy 490 hektáros bodrogkeresztúri kerülettel bővült a rám bízott erdőterület.

– Bárhogy is nézzük, a kerületben jellemzőek a természetes vízfelületek, kisebb-nagyobb folyók, természetes tavak, amelyek kedvezően hatnak az erdővegetációra.

– Talán a taktakenézi erdőkben figyelhető meg legjobban a „tiszai” hatás. A gáton belül zömében nemes nyárasok, a mentett oldalon kőrisel, fekete dióval elegyes 10-95 év közötti kocsányos tölgyesek találhatók. Említést érdemel az itt található 9 hektáros, 90 éven túli kocsányos tölgy magtermelő állomány, a kimagasló egyedeivel. A véghasználati nemes nyárasok többsége az előző korszak „óriásai” magasodik. A nemesnyár-felújításoknál ismét az olasz nyárasok kerültek előtérbe.

– És a tölgyesek felújítása?

– Többségében végvágás után, mesterséges, makkvetéses felújítást alkalmazunk. Alapvető oka az, hogy a gyp- és cserjevegetáció szinte lehetetlenné teszi a gazdaságos természetes erdőfelújítást. Mesterséges felújítások esetében is az elegyes fiatalosok megteremtése a cél. Megfigyelések szerint az itteni kötött talajon a fekete dió sokkal jobb fejlődést

Hegyaljai pincék

mutat a kocsányos tölgygel elegyítve, mint elegyetlenül. Ugyancsak kiváló elegyfaj még a magas kőris.

– Szép élmény lehet látni ezeket az erdőket. Amíg látványra érnek, milyen károsítás fenyegeti őket?

– Fajától függ. A nyárasokban évről évre egyre több rovarkártevővel kell számolni. 7-8 éve a barna levélszövő tarrágása ellen csak a helikopteres vegyszeres védekezés segített. Idén a gyapjaslepke, az arasolók és a változékony bagolylepke hernyói jelenthetnek problémát. A nagyvadfélék közül az őz és a dám okoz érzékelhető károkat, főleg kéreghántással. A tölgyerdősítésekben inkább a rágáskár jellemző. Lehetőleg ősszel igyekszem elvégezni az erdősítéseket, mert a tavasziak sorsa az áradások végett sokszor bizonytalan. A vadkár elviselhető szintre csökkentése érdekében ősszel cervacolos kezelést alkalmazunk. A vad-disznó váltóvad a kerületben, bár a Bodrogközben szinte állandóan jelen van. Ezért ott a tölgy erdőfelújítások nehezebbek, részben a Bodrog szeszélyessége miatt is. Időnként az árvízi hatások is befolyásolnak: van, amikor fekete dió pusztul el a tartós árvízben, és a kényszer a nemes nyár felé fordít, vagy a kocsányos tölgyvel kísérletezünk, mert elég jól tűri az időszakos vízborítást.

– A vadgazdálkodás üzemi feladat?

– Nekem nem, négy vadásztársaság bérli a területeket. A bodrogközi részen a természetvédelmi hatóság szeretné átvenni a vadászati jog gyakorlását, melynek az intézése már egy ideje folyamatban van. Érdekesség még a Tokaji-hegy

alatti Dicse-tó, amely fokozottan védett terület, a Ramsari Egyezményben szereplő védettséget élvez. A kedvező feltételek és a védettség hatására a vidraállomány folyamatosan gyarapodik, ennek arányában azonban a vadréceállomány fokozatosan visszaszorul.

– Milyen védett természeti terület érinti a kerületedet?

– A Tokaj-Bodrogzugi T. K., amelynek a munkatársaival jó kapcsolatot tartunk. A Tokaji-hegyen a jellegzetes erdőtársulások védelme érdekében csak egészségügyi jellegű beavatkozással történik a fahasználat.

– A mostani időszakban milyen feladatokkal foglalkozol?

– Az árvíz után a nemesnyár-erdősítésekben sorköz gépi talajápolás, mesterséges keménylombos erdősítésekben kapálás, kaszálás kezdődött és folyik. A jövő hónapban kezdődik egy 4000 m³-es nemesnyár-véghasználat.

– Kikkel dolgoztok?

– Kizárólag vállalkozókkal szerződünk, tapasztalt, évek óta együtt dolgozó csapatok.

– Néhány szót még badd kérjek rólad és a családról.

– Prügyön lakunk (nevezetes helység Móricz Zsigmond életében is – a szerk.). 1990-ben megnősültem, a feleségem Prügyön tanít. A kislányunk 12, a fiunk 8 éves, jó tanulók. A tanulás még engem is érint, az idén végzek Debrecenben vadgazdálkodási mérnöki szakon.

– Családban, munkában, tanulásban sok örömet és sikert kívánok!

Apatóczy István

Az erdők megítélésének néhány természetvédelmi szempontja

Bevezetés

Az erdők megítélése az utóbbi évtizedekben új szemlélettel gyarapodott, mely a természetvédelem szemszögéből közelít, s elsősorban Nyugat- és Közép-Európában nyert széles teret (Peterken, 1993; Scherzinger, 1996). Ez a szemléleti mód rövid idő alatt bontakozott ki, ma már tudományosan is megalapozott, s egyértelmű követelményrendszerrel állított fel. Napjainkban lehetünk tanúi annak, hogy a statikus szemléleti mód dinamikus szemléleti móddal cserélődik fel (Sturm, 1993), amely az erdők megőrzésének, ill. fejlesztésének mikéntjét is jelentősen befolyásolja. Az erdők értékeléséhez, megítéléséhez felállított kritérium-rendszer bemutatása után röviden ismertetjük az erdők esetében alkalmazott, ill. alkalmazható természetvédelmi koncepciókat is.

Az erdők természetvédelmi értékelésének kritériumai

Az erdők természetvédelmi szempontú értékeléséhez megfogalmazott kritériumokat több szinten (lokális, regionális, globális) lehet alkalmazni, melyek területenként, objektumonként eltérő súllyal szerepelhetnek (Usber – Erz, 1994). Ezek a kritériumok az alábbiak:

Természetesség

A természetesség kritériumainak az erdőkben zajló természeti folyamatok szabad érvényesülését és az e folyamatok által kialakított jellemzők meglétét tekintjük. A természetességet folytonos változóként értelmezzük, ahol az egyik végpontot a művi állapot (0 % természetesség), a másik végpontot a természetes állapot (100 % természetesség) jellemzi. Fentieknek megfelelően a természetes erdőkép a termőhelynek megfelelő, őshonos fajkészletből és az őserdőmodellből (kis és nagy regenerációs ciklus) levezethető struktúrákból áll. A természetes erdő a tipikus erdei fajok és életközösségek teljes spektrumának folyamatos életteret nyújt, s lehetővé teszi azok további evolúcióját. A környezeti feltételek változására aránylag gyorsan reagál (magas a rezilienciája), ennek következtében viszonylag stabil, és az erdőfejlődési fázisok sokfélesége miatt a fluktuáló kör-

nyezeti feltételek ellenére magas regenerációs potenciállal bír (elasztikus) (Reif, 1999/2000). A természetességet nemcsak az eredeti, hanem az ember által megváltoztatott termőhelyeken is értelmezzük, azaz a jelenlegi termőhelyi potenciálnak megfelelő őshonos fajkészlet, szerkezet és folyamatok jellemzik a jelenlegi természetes erdőt. A természetességet nem lehet statikusan szemlélni, mivel egy-egy termőhelyhez a szukcessziós és regenerációs ciklusok fázisai miatt több természetes erdőkép is tartozik. A természetesség fokának megállapításakor az aktuális erdőképünket vetjük össze a megfelelő potenciális természetes erdőképpel, a különbség adja az emberi beavatkozás mértékét. Ki kell még emelni azt is, hogy a természetességről különböző térléptékben van értelme beszélni, így állomány, táj és régió szinteken külön-külön (más és más indikátorokkal) kell vizsgálni.

Példaként a Duna-Tisza köze egyes részeit említhetjük, ahol a talajvízszint-csökkenés miatt a homoki tölgyes már nem maradhat fenn, helyette a borókásnyáras az, ami ezeken a termőhelyeken, az embertől függetlenül kialakulhat. De társulásváltás nélkül is módosulhat az ember által megváltoztatott termőhelyeken a természetes erdőkép, a folyószabályozások miatt a száradó termőhelyen a korábbi keményfás ligeterdők helyett nedvességekdedelő fajok számában és mennyiségében szegényebb, szárazabb termőhelyeket elviselő fajok számában és mennyiségében gazdagabb, lassúbb ciklusváltású, de emberi beavatkozás nélküli erdőkép lesz a természetes.

Eredetiség

Az eredetiség mindenféle emberi beavatkozást nélkülöző – Közép-Európában épp ezért egy korábbi – természetességnek fogható fel. Az emberi hatásra megváltozott abiotikus környezet (talajvízszint-süllyedés, talajsavanyosodás, tápanyag-feldúsulás, légszennyezés, peszticidterhelés stb.) miatt módosultak az eredeti termőhelyek, az eredetileg meglévő fajok kipusztulásával változtak az eredeti konkurenciaviszonyok is. E közvetett hatások következtében még az ember által valóban érintetlen

erdőállományok (a tulajdonképpeni mai őserdők) eredetisége is megkérdőjelezhető (Schirmer, 1999). Ezek alapján az is nyilvánvaló, hogy ma már eredeti erdőtájról, erdőségről sem beszélhetünk. Ha a teljes erdőállomány eredetisége már nincs is meg, bizonyos elemei azért még lehetnek eredetiek, átvészelhettek napjainkig. Ehhez viszont folytonos erdőborítás kellett, s ezért fontosak a természetvédelem számára az ősi időkből fennmaradt, történelmileg idős erdők. Példaként említhetjük az Őrséget, ahol a mai közel 50 %-os erdősültség ellenére csak mintegy 25 %-nyi az a terület, ahol az utóbbi 200 évben folyamatosan erdő állt, s mely akumulálhatta és átmenthette az erdei fajokat. De említhető az erdész szemmel kiválóan kezelt Vas megyei Farkas-erdő is, ahol a jelentős kiterjedésű irtásföldek, fás legelők gyertyános-tölgyesé (való vissza)alakítása a XIX. század végén következett be. Az eredeti elemek fennmaradását nemcsak az erdőborítás folytonosságának megszűnése veszélyeztetheti, hanem a faállományban vagy a használatokban, kezeléseiben való eltérés is. Így a Soproni-hegység eredeti, nagy kiterjedésű bükkösei a fenyőtelepítések miatt apró mozaikokra estek szét, ahol az üde lomb-erdei fajok egyre kisebb eséllyel maradhatnak fenn. Olyan magas erdősültséggel bíró területeken is, mint a német Schwäbische Alb, az eredetiségüktől megfosztott, de később helyreállított (újra telepített) erdőkben a tipikus erdei növényfajok visszatelepedésére 250 évre volt szükség (Schneider – Poschold, 1999).

Sokféleség

A leggyakrabban használt kritérium, ugyanakkor alkalmazása körültekintést igényel. Jubász-Nagy Pál bölcs mondása, miszerint sokféle sokféleség létezik, rávilágít a probléma összetettségére. Genetikai, faji (taxon) és ökológiai diverzitást szokás elkülöníteni, utóbbiba például a mintázatok, szerkezetek, kölcsönhatások, működések, vagy akár a táj sokfélesége tartozik. Fontos alapelve, hogy minden esetben nem lehet cél a maximális sokféleség fenntartása vagy elérése, mert az gyakran emberi zavarások vagy tudatos beavatkozások ered-

ménye. Így egy antropogén zavarásnak kitett erdőállományba a természetes fajkészlet mellé betörnek az addig ott elő nem forduló élőlények, s ezzel nő a fajdiverzitás, ami viszont egy nemkívánatos jelenség eredménye. Ugyanígy az idegenhonos fa- és cserjefajok ültetésével is nő a faji (és sok esetben a szerkezeti) diverzitás is, de természetvédelmi szempontból ez a növekedés ismételen nemkívánatos. Tájszintű példát hozva az egykorú bükk fiatalos erdőrézletek szintén a sokféleséget növelik az idősebb erdőrézletek közé ágyazódva, de ez a természetes erdőségektől idegen jelenség, mert azokban ez a struktúra nem található meg, hanem azokat a különböző szukcessziós fázisok részarányának és mintázatának sokfélesége határozza meg. Természetvédelmi szempontból az az elfogadható alapelv, hogy az életterre tipikus faji, szerkezeti és működési sokféleséget kell megőrizni, illetve elérni.

Ritkaság

A ritkaság (ellentéte a gyakoriság, számosság) relatív kategória, főleg kis térléptékek esetén észlelhető szembevetően, melyet általában mennyiségi jellemzőkkel próbálnak számszerűsíteni. Többnyire fajokkal kapcsolatban vizsgálják a ritkaságot, de – esetünkben – valamennyi erdővel kapcsolatos objektumra, jelenségre, folyamatra van értelme alkalmazni. Így például erdőtársulások, erdőtípusok, erdőalakok, szukcessziós és regenerációs jelenségek, erdőszerkezeti elemek, vagy akár erdőhasználati, erdőgazdálkodási módok is lehetnek ritkák. Fontos különbséget tenni az eredendően ritka, illetve a megritkult, ritkává lett kategória között azért is, mert az eredendően ritka

objektumok számának növelése nem lehet célja a természetvédelemnek! Eredendően ritka faj például a magyar vadkörte, ritkává lett a tiszafa, ennek analógiájára erdőtársulások esetében a hárshas-berkenyést, illetve a nyílt homoki tölgyest említhetjük. Általánosságban elmondható, hogy az eredendően ritka objektumok speciális körülmények között találhatók.

A példákat tovább folytatva a magyarországi erdők esetében ritka ma a száraló erdőalak, a pionír szukcessziós stádium, az öregedési, illetve az összeroppanási fázis, a holtfa különböző típusai, a 140 évnél idősebb fák, vagy a középerdő-üzemmód, az erdei legeltetés. Természetvédelmi szempontból azt is kell mérlegelni, hogy a ritkaság nagyobb kipusztulási, megsemmisülési, megszűnési valószínűséget jelent, ezért általánosságban kijelenthető, hogy minden, ami ritka, több elővigyázatosságot, gondoskodást, feladatot igényel.

Veszélyeztetettség

A veszélyeztetettség fogalmát és kategóriáit fajokra (taxonokra), illetve társulásokra alkalmazhatjuk, az ezzel kapcsolatos információkat közel fél évszázada vörös könyvekben, vörös listákban adják közre. Fontos hangsúlyozni, hogy a veszélyeztetettség mértékének megállapítása területlépték-függő, ahol általában az állomány, a természetföldrajzi kistáj, táj, továbbá a régió (természetföldrajzi nagytáj, ország), az elterjedési terület szinteket szokták elkülöníteni. A besorolás bizonytalansága a terület növekedésével együtt nő. Fajok esetében veszélyeztetettség alatt azt értjük, hogy adott területen a populációk milyen messze vannak a kipusztulástól. Az erdőtársulások esetében a meglévő állományok megsemmisülésének valószínűsége, illetve az állományokban végbemenő eljellegtelenedés képezi a veszélyeztetettség mértékének megállapítását. A fajok esetében a veszélyeztetettség besorolásánál kritériumként az állománycsökkenés mértékét, az elterjedési terület nagyságát, az összpopuláció létszámát, az ivarérett egyedek számát veszik alapul. Erdőtársulások esetében az elfoglalt terület nagysága, területi elhelyezkedése, vegetációtörténeti jelentősége, szukcessziós stádiuma, az emberi hatásokkal szembeni tűrőképesség, a termőhely állapota, a helyreállíthatóság, a pótolhatatlanság, a természetesség, az ott élő veszélyeztetett élőlények száma veendő kritériumként figyelembe. Ugyanannál az objektumnál a veszélyeztetettség mértéke az időskálán változhat. Bár mint láttuk, a veszélyeztetettség tényét és mértékét több tényező befolyásolhatja, általánosságban elmondhatjuk, hogy különösen veszélyeztetettek ma a késői erdőfejlődési fázisokra (öregedési, összeroppanási szakasz) jellemző erdei fajok, a gyakori természetes bolygatások (pl. árvizek, lavinák) által befolyásolt erdők fajai, továbbá a szélsőséges termőhelyek erdei (pl. sziklai erdeifenyves, sziki tölgyes, dél-dunántúli homoki bükkös). Ma nálunk az erdőben élő magasabb rendű növényfajok több mint egy-negyede, valamint az összes természet-szerű erdőtársulás veszélyeztetett valamilyen mértékben.

Helyreállíthatóság

Ez a fogalom azt fejezi ki, hogy az elpusztított vagy erősen zavart erdei ökoszisztémát milyen eséllyel lehet visszahozni, tehát emberi beavatkozással *rekreálni*. A kiindulási állapot és a végcél

a normális ökoszisztéma fejlődés esetén is különböző lehet, ezért különbséget kell tenni a teljesen elpusztított állapotból az eredetivel megegyező állapotba hozatal (*rekonstrukció*), egy közbülső állapotba hozatal (*revitalizáció*), illetve egy leromlott ökoszisztéma állapotból az eredetivel megegyező állapotba hozatal (*restauráció*), egy közbülső állapotba hozatal (*rehabilitáció*) között (Jordan et al., 1997). Abban az esetben, ha az embertől függetlenül mennek végbe a fenti folyamatok, akkor *regenerációról* beszélünk. Akár táj, akár élőhely szintű a helyreállítás, alapelvei megegyeznek a szukcesszió alapelveivel, e tevékenység folyamán az emberi beavatkozásokkal éppen a természetes folyamatokat gátló vagy lassító akadályokat próbáljuk átlépni. A sikeres helyreállítás feltétele így a szukcessziót meghatározó mechanizmusok és az azt befolyásoló tényezők felismerése, továbbá a teljes szukcesszió lefolyásának engedése. Általánosságban elmondható, hogy az erős, rendszertelen és gyakori bolygatásokhoz alkalmazkodott erdőtársulásokat (pl. ligeterdők) a gyors szukcesszió miatt könnyebben és rövidebb idő (néhány évtized) alatt lehet helyreállítani, míg a viszonylag stabil, hosszú talajfejlődés eredményeképp létrejött erdőtársulásoknál (pl. láperdők) a lassú szukcesszió miatt ez nehezebb és hosszabb ideig (néhány évszázad) tart. Az is valószínűsíthető, hogy egy leromlott ökoszisztémából könnyebb a helyreállítás, mint egy megsemmisített ökoszisztéma állapotból. A helyreállítathóság tágabb értelemben – nem csak a természeti objektumokra nézve – is értelmezhető. Például történeti erdőhasználati formát vagy erdőalakot is – melyek a természetvédelem kompetenciájába (is) tartozhatnak – vissza lehet állítani. Az Őrségre egykor jellemző, kisparaszti száraló gazdálkodással kialakított erdőkép visszahozatalának feltétele a száraláson túl többek között a helyenkénti alomeltávolítás is.

A teljes helyreállítás, az „eredeti állapotba való hozatal” sokszor nemcsak rendkívüli erőfeszítésekkel lenne megvalósítható, hanem értelmetlen is: az ohati vagy újszentmargitai sziki tölgyesek visszaalakítása az eredeti keményfás ligeterdőkkel nem lehet a természetvédelem célja.

Jellemzőség és sajátosság

Jelentésükben egymáshoz hasonló fogalmak, de a jellemzőség általánosabb, megkülönböztetésre kevésbé alkalmas, míg a sajátosság egyedibb, elkülönítésre alkalmas tulajdonság. Egy-

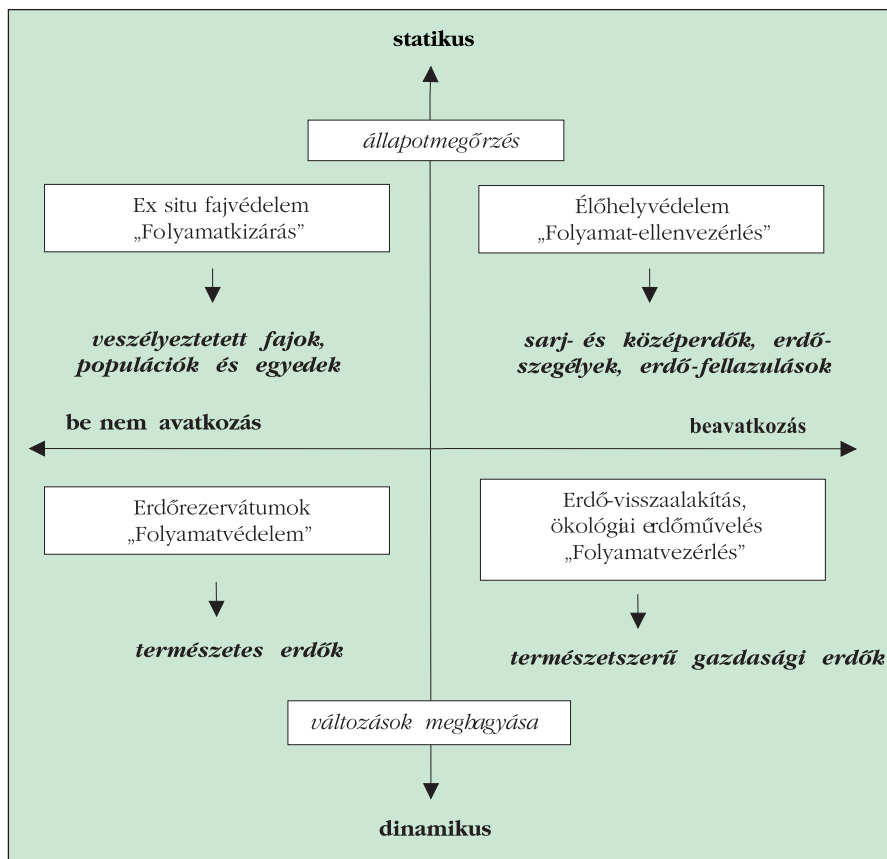
aránt alkalmazhatók a természetes vagy az ember által alakított erdőképére, tájra, használati módokra stb. Példákat említve: a zselici bükkösökre jellemző az ezüst hárs jelenléte, a zempléni-hegységi cseres-tölgyesek sajátossága a cser hiánya. Tájak esetében Nyugat-Dunántúlra jellemző a szelídgesztenye fellépése, a Tiszántúl sajátossága a közönséges boróka hiánya. Használatok esetében pedig a Kőszegi-hegységre jellemző a természetes felújítások nagy aránya, az Őrség sajátossága a kisparaszti száraló erdőgazdálkodás. Azt is hangsúlyozni kell, hogy a jellemzőség és a sajátosság nem állandó tulajdonságokat jelölnek, hanem időbeli változásoknak vannak kitéve. Így a Nyírségre egykor jellemző volt a nyírlápok jelenléte, vagy az ország erdeire a legeltetés, makkoltatás, sarjazztatás. A fenti példákból is látható, hogy e két fogalmat elsősorban társulások, tájak, régiók esetében használjuk, s így a tájkarakter meghatározásában, védelmében játszanak fontos szerepet.

Az erdők fenntartása esetében alkalmazható természetvédelmi koncepciók

Az erdők fenntartása esetében alkalmazható természetvédelmi koncepciók

azon alapulnak, hogy a természeti folyamatokat milyen mértékben engedi érvényesülni az ember, illetve milyen mértékben módosítja, gátolja azokat (Henle, 1994). Mindezt jól reprezentálja a legfontosabbnak tartott kritérium, a természetesség. A statikus természetvédelmi szemlélet vagy a természet, vagy az ember által létrehozott állapot megőrzését szolgálja, míg a dinamikus természetvédelmi szemlélet nem egy kiválasztott állapotot akar konzerválni, hanem vagy szabadon, vagy irányítottan engedi a természeti folyamatokat érvényesülni. A statikus / dinamikus elentéppáron alapuló megközelítés mellett differenciálhatunk aszerint is, hogy természetvédelmi céljainkat passzív vagy aktív módon lehet-e elérni, azaz szükséges-e valamiféle beavatkozás (kezelés), avagy nem. Az ily módon megalkotott természetvédelmi koncepciókat, a természeti folyamatok és az ember kapcsolatát, továbbá az ily módon védhető objektumokat az 1. ábra szemlélteti.

Az ábrából kiolvasható koncepciók „sokfélesége” is bizonyítja, hogy a különböző természetvédelmi célokat nem lehet egyetlen módon elérni, s így nem lehet csak egyetlen módszert előnyben részesíteni. Adott táj érdeinek

1. ábra – A különböző természetvédelmi koncepciók alkalmazása erdők esetén (Schmidt, 1997 nyomán módosítva)

megőrzésében, fejlesztésében – a prioritásoknak megfelelően – a különböző koncepciókat integrálni kell, s csak ennek megfelelően lehet a természetvédelmi stratégiát megalkotni (*Burger-Arndt, 1996*).

Zusammenfassung

Naturschutzfachliche Grundlagen bei Bewertung der Wälder

Bei Bewertung im Wald kann folgende naturschutzrelevante Kriterien aufgestellt werden: Natürlichkeit, Ursprünglichkeit, Vielfalt, Gefährdung, Seltenheit, Revitalisierbarkeit, Repräsentanz und Eigenart. In der Studie werden sowohl diese Kriterien als auch die unterschiedlichen Naturschutzkonzepte der Wälder ausführlich analysiert. Die durch die Begriffspaare Konstanz / Dynamik und Abschirmen / Gestalten treffend gekennzeichneten Naturschutzstrategien wurden schematisch dargestellt.

Irodalom

- Burger-Arndt, R.* (1996): Zukunftsziele im Waldnaturschutz. – Fortwissenschaftliches Centralblatt 115: 80-89.
- Henle, K.* (1994): Naturschutzpraxis, Naturschutztheorie und theoretische Ökologie. – Zeitschrift für Ökologie und Naturschutz 3: 139-153.
- Jordan, W. R. – Gilpin, M. E. – Aber, J. D.* (eds.) (1997): Restoration Ecology. – University Press, Cambridge.
- Peterken, G. F.* (1993): Woodland Conservation and Management. – Chapman and Hall, London.
- Reif, A.* (1999/2000): Das naturschutzfachliche Kriterium der Naturnähe und seine Bedeutung für die Waldwirtschaft. – Zeitschrift für Ökologie und Naturschutz 8: 239-250.
- Scherzinger, W.* (1996): Naturschutz im Wald. Qualitätsziele einer dynamischen Waldentwicklung. – Ulmer, Stuttgart.
- Schirmer, C.* (1999): Überlegungen zur Naturnähebeurteilung heutiger Wälder. – Allgemeine Forst u. Jagd Zeitung 170: 11-18.
- Schmidt, P. A.* (1997): Naturnähe Waldbewirtschaftung. Ein gemeinsames Anliegen von Naturschutz und Forstwirtschaft? – Naturschutz und Landschaftsplanung 29(3): 7583.
- Schneider, C. – Poschlod, P.* (1999): Die Waldvegetation ausgewählter Flächen der Schwäbischen Alb in Abhängigkeit von der Nutzungsgeschichte. – Zeitschrift für Ökologie und Naturschutz 8: 135-146.
- Sturn, K.* (1993): Prozessschutz – ein Konzept für naturschutzgerechte Waldwirtschaft. – Zeitschrift für Ökologie und Naturschutz 2: 181-192.
- Usber, M. B. & Erz, W.* (Hrsg.) (1994): Erfassen und Bewerten im Naturschutz. – Quelle & Meyer, Heidelberg.

15 ÉVES A SELMECI TÁRSASÁG!

Ezúton értesítjük egykori tagjainkat, hogy a Selmeci Társaság fennállásának 15. évfordulója alkalmából háromnapos programot szervezünk.

Időpontja: 2004. augusztus 20-21-22.

Helye: Sopron

Kérjük azokat az érdeklődőket, akik el akarnak jönni rendezvényünkre, hogy július 15-ig jelezzenek vissza az alábbi címre vagy telefonszámra.

Levelezési cím: 9400, Sopron Ady E. u. 5.

A borítékra írják rá: Selmeci Társaság

e-mail cím: selmec@st-selmec.hu

Telefon: 30/ 8-526-519

Kérjük a nevet, alias nevet, elérhetőséget közölni.

A jelentkezők számára részletes programot fogunk küldeni.

Kérünk mindenkit, hogy minél több volt tagtársat értesítsen, ezzel is segítve munkánkat. Minden Tagunk megjelenésére számítunk.

Jó szerencsét!

Üdv az erdésznek!

Kindla Norbert a. José
ST Elnök

Döntés a Natura-földekről

Hamarosan szavaz az Országgyűlés a Natura 2000 területek kijelöléséről. Ezzel elhárul az akadály, hogy Magyarországon is létrehozzák az európai uniós természetvédelmi területek hálózatát. A természetvédelmi hatóságok már befejezték a Natura 2000-hez csatolandó területek feltérképezését; 1,9 millió hektár föld kerülhet be a közösségi természetvédelmi rendszerbe. Ennek közel fele eddig is védett terület volt, a fennmaradó egyharmada érzékeny természeti terület – többségében erdő -, a maradék 700 ezer hektár nagyrészt mezőgazdasági művelés alatt álló terület.

A Natura 2000 területek kijelölésével a védett területek aránya 9-ről 21 százalékra nő. A védelem alá kerülő helyek pontos listáját nem a természetvédelmi törvény, hanem egy kormányrendelet tartalmazza majd. Ennek tervezetét a KVM szakértői elkészítették. Eredetileg már május 1-jére végezni kellett volna a közösségi természetvédelmi hálózat felállításával.

Ugyancsak kormányrendelet tartalmazza majd, hogy a Natura 2000 területeken gazdálkodóknak milyen korlátozásokat kell bevezetni, illetve milyen kompenzációra számíthatnak ennek ellentételezéseként. A tervek szerint a gazdálkodók két lehetőség közül választhatnák

nak: egyszeri – hektáronként várhatóan 30 ezer forintos – kártalanításra, vagy úgynevezett tájgazdálkodási kártalanításra tarthatnak majd igényt. Mindenesetre a KVM azt szeretné, ha az érintettek többsége az utóbbi mellett döntene, mivel az egyszeri kártalanítás nem ösztönzi a gazdálkodás fenntartását. Ezzel szemben – a nagyobbrészt európai uniós finanszírozásra épülő – tájgazdálkodási támogatási programok ösztönző rendszerként működnének azzal a céllal, hogy a területek tulajdonosait az adott növényi kultúra, vagy állattartás fenntartásában tegyék érdekeltté.

(Világgazdaság)

Kihalhatnak a csimpánzok

Az ember legközelebbi rokona ötven éven belül végleg eltűnhet, mert Afrikában folyamatosan vadásszák a húzáért, kiirtják a lakóhelyeül szolgáló erdőket, ráadásul még betegségekkel is szembe kell néznie. A főleg Nigériában élő Pantroglydotes vellerosus alfaj már húsz éven belül kihalhat.

(Mancs)

A fekete nyár (*Populus nigra*) fájának tulajdonságai és ipari felhasználása

A hazai fafeldolgozási gyakorlatban általában a nyárat két csoportra osztják: **hazai nyárák** (fehér, rezgő és fekete nyár), illetve **nemes nyárák** (nemesített fajták). Ez az egyszerű besorolás még 20-30 évvel ezelőtt – amikor csak három hasonló nemesített fajta (korai, kései és óriás nyár) adta a fakitermelés 80%-át – talán elfogadható volt. Ma már nem helytálló a köztermesztésbe vont nagyszámú nemesnyár-fajta anyagának eltérő sűrűsége és mechanikai tulajdonságai miatt. Előnyös esztétikai és fizikai tulajdonságai miatt a fekete nyár is elkülönített figyelmet érdemelne.

Kereskedelmi elnevezései, elterjedése, az élőfák méretei

Black poplar (angol), Schwarzpappel, Feldpappel (német), Peuplier m franc (francia), Pioppo m nero (olasz), Topol csernij (orosz).

Természetes elterjedése északon csak az 55. szélességi fokig tart. Hazánkban az óriás méreteket elérő fekete nyárák tipikusan az árterek fái voltak, de a múlt századtól ültették a Duna-Tisza közti homokhátra is. Egyik legnagyobb méretű példánya Győrzámolyban, a Gyalapi-réten található: a 32 m magas fa 832 cm kerületű. Véghasználati korban (30-35 év) – a termőhelytől függően – 20-30 magasságot, 35-50 cm mellmagassági átmérőt ér el. Az ágtiszta törzshossz elérheti a 15 m-t is.

A hosszú életet (2-300 évet is) megélő fekete nyárnak számos változata ismert. Ezek közül kiemeljük a jegeynyár változatot (*Populus nigra* 'Italica'). Sajnos ezen esztétikus változatnak a fája a bordás növekedés és a durva szerkezet miatt ipari célokra kevésbé alkalmas. Előfordulnak 30-40 m magas példányai (pl. Duna-sziget, Osli).

A fekete nyár szekció észak-amerikai faja a *Populus deltoides* (amerikai nyár, virginiai nyár) szintén elterjedt Európában. E két fekete nyár faj képezte a leggyakrabban a nemesített fajták alapját. A nemesített fajták előretörésével sajnos ma már ipari felhasználásra való mennyiségben alig találunk a szinte kipusztulásra ítélt ősi fekete nyárunkból. Megemlítjük, hogy a különös esztétikai értékeket képviselő „csomoros” egyedek természetese, vegetatív szaporítása a fafeldolgozás számára is előnyös lehetne.

A fatest makroszkópos jellemzői

A geszten belül a bélközeli *juvenilisfa* csak néhány évgűrűt foglal magában, gyakorlatilag nem különül el. A „geszt-szíjács” határozottan elválik: a szíjács világos sárgásfehér, a geszt kissé sötétebb, zöldesbarna árnyalatú. A 30-40 %-nyi (térfogati részarány) szíjács rész nedvessége lényegesen kisebb, mint a geszté. Vizsgálataink szerint a frissen döntött törzseknél a geszt-rész 180-200 %, a szíjácsrész 110-130 % nettó nedvességtartalmú. Ez gondot okozhat a vastagabb anyagok szárításakor. Egyebekben a geszt, álgeszt és szíjács fizikai jellemzői között jelentős különbséget nem tapasztaltunk.

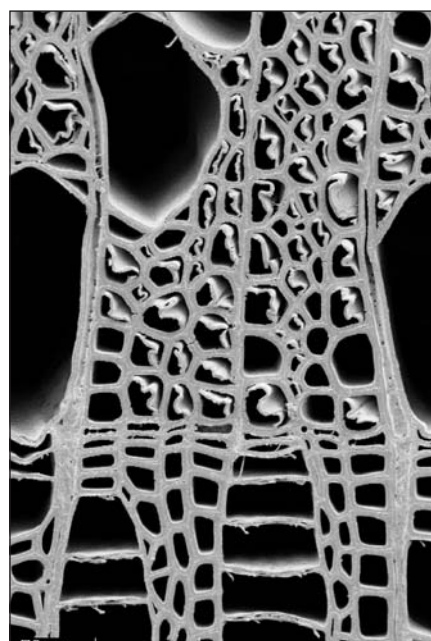
Az évgűrűhatárok élesek, de az évgűrűn belül a pászták határozottan nem elkülöníthetők, az évgűrűk szélessége az éves csapadéktól függően 2-30 mm között változik. Az évgűrű szélessége és a faanyag sűrűsége között nem találtunk igazolható összefüggést.

A fatest mikroszkópos jellemzői

A fekete nyár tipikus szórt likacsú fafa-junk, de az *edények* átmérője (50-100 μm) az évgűrű szélessége mentén némileg csökken. (Az egyes nyárfajták

mikroszkóposan alig különíthetők el egymástól). A 0,5 mm hosszú edénytagok közötti áttörések egyszerűek. Tillisesedés (különösen álgesztessedeskor) a fekete nyárnál is előfordul. A homogén *bélsugarak* egy sejtsor szélesek és 3-30 sejtnyi magasak. A *libriform* rostok bő üregűek, vékony falúak, átlagos hosszuk 1,0-1,3 mm. (Nagyszámú vizsgálataink azt bizonyították, hogy a hazai nyárfajták között különösen hosszú

1. ábra – Nyár pásztázó elektronmikroszkópos képe (dr. Bariska Mihály felvétele)

rostú fajta nincsen.) Az apotracheálisan szórt hosszparenchimák mennyisége jelentéktelen. A keresztmetszeten az *edények* részaránya 24-44 %, a *bélsugaraké* 10-14 %, a *farostoké* (libriform rostoké) 56-63 %.

Fahibák, károsodások, tartósság

A fekete nyár többnyire egyenes, hengeres törzset növeszt. Az erdei választékoknál a legnagyobb gondot a göcsös-ség okozza. Feltétlenül indokolt lenne a jó minőségű fekete nyárasokban elvégezni 6 m magasságig az ágnyesést. Ez lehetővé tenne 40% hámozási rönk kihozatal!

Helytelenül a fahibák között tartják számon a „csomorosságot” is. Ez a szöveti rendellenesség az alvórügyek burjánzásából alakul ki és dekoratív rajzolatot biztosít a fekete nyárnak. A törzspaláston különböző méretű daganatok formájában látható.

Gyakori jelentős fahiba a *fagyrepedés* (fagyléc). Az ilyen anyag nem alkalmas furnér és fűrészipari célokra. Előforduló fahiba a külpontosság és a részben ehhez kapcsolódó *reakciófa* (húzott fa) jelenléte is. Az ilyen faanyagot jellemzik a géles rostok.

Az *álgesztésedés* különösen a furnérgyártásnál kedvezőtlen minőségromtó fahiba. Ennek mértéke a kitermelés korától is függ. Külön ki kell emelnünk a *fehér (szürke) nyárak szurkos álgesztjét*, ez kevésbé szárítható, ragasztható. Ugyanezen fajokra jellemző a *gyűrűs repedés, kártársodás*. Tapasztalataink szerint e fahibák szerepe jelentős mértékben csökkenthető a fakitermelés korának 25-30 évre való mérséklésével. Előforduló fahiba minden nyárfajtánál – különösen a tőszakaszokban – a *rovarrágás* (pl. nyárfacincérek). Sajnos a fekete nyár természetes tartóssága mind a gombák, mind a rovarok támadásaival szemben igen csekély.

Kedvező – némileg – a kitermelt faanyag rendkívüli (120-200 %-os) víztartalma: több hónap száradásra van szükség, hogy a hengeresfát a biotikus károsítók megtámadhassák.

A fekete nyár felhasználása kültéri létesítményeknél nem javasolható. Védőszerrel jól telíthető (kivéve az álgesztes részeket).

Fizikai tulajdonságok

A fizikai tulajdonságok közül kiemelkedő jelentősége van a faanyag *sűrűségének*, mivel ez közvetlenül meghatározza a szárazanyag produkciót, és ismeretében következtethetünk az

egyéb fizikai (szilárdsági, rugalmassági) jellemzőkre. Vizsgálataink szerint a nyáraknál a sűrűség jól öröklődik (fajtajelleg). A különböző termékszabványoknál helytelen a megengedett évgyűrűs szélesség előírása (pl. rakodólapok), mivel a sűrűség és szilárdság elsősorban a fajtától függ.

A (légszáraz) sűrűség alapján 3 csoport különíthető el:

a/ $\rho_{12} < 360 \text{ kg/m}^3$ (I-214, Tripló, Blanc du Poitou, Villafranca)

b/ $\rho_{12} = 361-400 \text{ kg/m}^3$ (Kopecky, I-45/51, Sudár, Bl, Parvifol, Beaupre, Raspalje)

c/ $\rho_{12} > 401 \text{ kg/m}^3$ (Robusta, Marilandica, Pannónia, I-273, Unal, Rezgő, Fekete, Fehér)

A nagy nedvességtartalom miatt a

nyárak élőnedves sűrűsége is viszonylag nagy: 700-800 kg/m³. A fekete nyár a legsűrűbb nyárak közé tartozik: légszáraz sűrűsége 450 kg/m³ (pl. az I-214 fajtáé 330 kg/m³).

A nyárak zsugorodási jellemzői (átlagos értékek):

– sugár irányú	5,2 %
– húr irányú	8,3 %
– rost irányú	0,3 %
– térfogati	13,8 %

Mechanikai tulajdonságok

A nyárak közül a nagyobb sűrűségének megfelelően viszonylag kiemelkedő mechanikai jellemzőkkel rendelkezik. Hasonlítsuk össze a fakitermelésben ma leggyakoribb I-214 fajtával (A rostokkal párhuzamos jellemzők):

Megnevezés	Hajlító-szilárdság MPa	Nyomó-szilárdság MPa	Húzó-szilárdság MPa	Hajlító rugalmassági modulusz
I-214 nyár	58,0	22,5	44,3	5330
Fekete nyár	65,0	35,0	77,0	8800

A nyárak ütő-hajlító szilárdsága: 4,0-5,0 J/cm².

Kémiai tulajdonságok

Extrakt-tartalom (alkohol-benzol) 2,3-3,2%, lignin 23,2-25,2%, cellulóz 52,4-54,0%, pentozán 17,8%, hamu 0,41-0,89 %, pH-érték 5,8.

Erdei választékok

A fakitermelések választék-összetétele a következő:

Erdei választék megnevezése	Részarány (kihozatal) %
Fűrész- és lemezipari alapanyag	45-49
ebből: rönk	35-38
feldolgozási fa	10-11
Papírfá	15-16
Rostfa, forgácsfa	6-7
Egyéb ipari fa	3-4
Tűzifa	5-7
Erdei apadék	18-20

Pontos adataink a furnér- (lemez-) ipari rönkök mennyiségéről nincsenek, becslések szerint a rönkarány kb. 10-15 %-a felelhet meg a hámozási minőségeknek.

Megmunkálási sajátosságok

Minden forgácsoló és forgácsmentes eljárással a fekete nyárfá könnyen megmunkálható. Gyaluláskor azonban gyakran bolyhosodik, szálkásodik. A frissen termelt nyárat 2-3 hónapig hidrotermikus kezelés (főzés, gőzölés) nélkül is jól lehet hasítani és hámozni. Mesterséges szárításkor a vastagabb fűrészáru (pl. rakodólap tuskó anyag) esetében a geszt és a szíjács nedvessége közötti különbség gondot okoz

(kérgesedés). Így csak lassan lehet szárítani.

A fekete nyárak ragasztása és felületkezelése problémamentes. A rövid, finom rostú nyárfá hasznos keverék alapanyag a minőségi papírfagyártáskor (magnöveli az opacitást). A nyárfák jól szegezhetőek és csavarozhatóak.

Felhasználási területek

A minőségi hengeresfából rétegelt lemezeket, lécs- és furnérbetétes bútordarabokat („topolya takarós” bútordarabok) gyártanak. Kísérletek alapján a hámozott nyárfá kiválóan alkalmas lenne LVL gerendák gyártására. A hámozási technológia eredményesen használható a vékony falú gyümölcsös ládák gyártására.

ra is. A csomoros törzsekből dekoratív hasított vagy excentrikus hámozású színfurnér is előállítható. A fűrésziparban a fekete nyárakból is elsősorban rakodólapot és mezőgazdasági ládákat készítenek. A csomoros rönköket célszerű szalagfűrész technológiával feldolgozni, és „pengehullási sorrendben” összerakni („boules” máglyázás).

A fekete nyárfából különböző dísz tárgyak (2. ábra), fatömegcikkék, facipők, teknők is készíthetők. Felhasználja a hazai farost- és forgácslemezgyártás is. A csomoros fatestű fekete nyár igen keresett, mivel különleges rajzolata által értékes furnérozott vagy faragott bútorok és egyéb tárgyak készíthetők belőle. Az ilyen csomoros változatok fenntartása, fokozottabb elterjesztése a mainál sokkal nagyobb figyelmet érdemelne!

2. ábra – Fekete (csomoros) nyár bútorok a Lignó Nuovum szakkiallításon

Pilisi alkotótábor

2004 május utolsó hetében lelkes festőcsapat lepte el a Gyarmatpusztai Vadászházat, valamint környékét. A Pilisi Parkerdő Rt. meghívására első alkalommal rendezték meg a pilisi alkotótábort. A tábor művészeti vezetője Holler László és Simon Ferenc festőművészek voltak, a szervező vezető dr. Ignác Magdolna volt.

Az alkotók festőállványai délelőttönként és délutánonként is hol az erdei utakon, hol a tóparton tűntek fel s esténként egyre több kép díszítette a vadászház pipázóját. A pihentető séták során mindenki találkozott vaddisznókkal, dämökkel. Volt olyan este, amikor a hosszas beszélgetést éjfél utánig tartó rajzolás követte.

Áprily Róbert, a Bajai Erdészet vezetője az egyik délután bemutatta az erdészet tevékenységét, majd a résztvevők közösen megtekintették Sándor Móríc vadászkastélyát és a Metternich család kriptáját őrző kápolnát.

A tábor utolsó délutánján a Gyarmatpusztai Vadászház galériává változott. A több mint 70 festményt az alkotók a festőállványokra, székekre, fotelekre helyezve rögtönzött kiállítás keretében mutatták be Zámbo Péter vezérigazgatónak és a meghívott vendégeknek. A kedves vendéglátást, a szép környezetet a tábor résztvevői egy-egy alkotással köszönték meg. A fest-

mények a nyáron felújításra kerülő Gyarmatpusztai Vadászházat fogják díszíteni. Az alkotótábor résztvevői – Holler László, Simon Ferenc, Dediszky Márta, dr. Ignác Magdolna, Frank Tamás, Vincze Angéla, Gödöllei István, Gál Zoltán, Bányai Béla, Rezes Molnár Andrea, Szamosközi Antal, Iván István, Kovács Péter – a következő évre is meghívást kaptak Zámbo Péter vezérigazgatótól.

Dr. Ignác Magdolna

Rétisas fiókákat loptak a németek

ÁLLATVÉDELEM Több rétisas fiókat loptak ki a fészkekből a németországi Mecklenburg-Vorpommern tartományban. Természetvédők Schwerin és Bad Doberan térségében nyomokra bukkantak, amelyek arról árulkodtak, hogy tolvajok másztak fel a megdézsmált sasfészkekhez – közölte a NABU természetvédelmi szervezetre hivatkozva az Ostsee-Zeitung című lap.

Az ellopott fiatal sasok még nem tudtak repülni. Az államügyészség nyomozást indított az ügyben. Németországban minden évben tolvajok látogatják meg a rétisasok mintegy négyszáz költőhelyét. A madarakat külföldön eladják solymászoknak, vagy bemutató repülések rendezőinek.

(MTI)

Bányász-Kohász-Erdész találkozó

Erdészek a rendezvényen. Fotó: OMBKE

Május 14-16. között került sor Miskolcon az V. Bányász-Kohász-Erdész Találkozóra az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület rendezésében, amelynek meghívására egy kéttagú küldöttség vett részt az EMT részéről: *dr. Pálffy Károly*, a gépészeti szakosztály tagja és *Szakács Sándor*, az erdészeti szakosztály elnöke.

A találkozó első napján Energia és Környezet címmel tudományos konferencia megrendezésére került sor a Miskolci Egyetemen, amelynek fő rendezője a Miskolci Egyetem Földtudományi Kara és társrendezője a Magyar Tudományos Akadémia Selmeci Asztaltársasága volt.

A konferencia levezető elnöke *dr. Mészáros Károly*, a Nyugat-magyarországi Egyetem, Erdőmérnöki Karának dékánja volt.

A konferencián a következő előadások hangzottak el:

Dr. Kovács Ferenc akadémikus, Miskolci Egyetem: Szenes erőművek környezetbarát üzemeltetésének lehetőségei;

Dr. Szűcs István intézetigazgató egyetemi docens, Miskolci Egyetem, *Woperáné dr. Serédi Ágnes* egyetemi docens, Miskolci Egyetem: Fosszilis energiahordozók környezetbarát eltüzelése;

Dr. Kapolyi László akadémikus: Energiastratégia Magyarországon;

Dr. Jung László vezérigazgató-helyettes, Egererdő Rt.: Erdőgazdálkodás, energiatermelés;

Dr. Barótfi István tanszékvezető

egyetemi tanár, Szent István Egyetem, Gödöllő: Megújuló energiaforrások;

Dr. Bíró Károly: Az energiatermelés és felhasználás környezeti hatásai Erdélyben, amelyet *dr. Pálffy Károly* adott elő.

A konferencia végén *dr. Kovács Ferenc* akadémikus a rendezvény eredményességét és sikerét értékelte.

Az találkozó első napján 19 órától a Miskolci Népkerthben került sor az V. Bányász-Kohász-Erdész Találkozó ünnepélyes megnyitására, amelyet Miskolc Megyei Jogú város alpolgármestere, *dr. Tolnay Lajos* OMBKE elnök, *Cserép János*, az OEE elnöke és *dr. Besse-*

Emlékfa-ültetés. Fotó: OMBKE

nyei Lajos, a Miskolci Egyetem rektora nyitott meg.

A megnyitó után baráti beszélgetésekre került sor a Népkerthben felállított rendezvénysátorban. Az esti rendezvényen felléptek a Miskolci Dixieland Band és Fantasy Band zenekarok.

A rendezvény második napján reggel kilenc órától a résztvevők megkoszorúzták az elhunyt bányászok emlékére állított emlékművet és emlékfá ültetésére került sor a Miskolci Egyetem parkjában.

Május 15-én 10 órától a Miskolci Egyetem aulájában az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Tisztújító Közgyűlésére került sor, amelynek keretében emlékérmeket és kitüntetésekkel adtak át, a hazaiak mellett kitüntetésben részesült *dr. Köllő Gábor*, az EMT elnöke is. A Tisztújító Közgyűlés alkalmával küldöttségünk tolmácsolta az EMT elnökségének üdvözlését és sok sikert kívánt a jövőben az újonnan visszaválasztott tisztségviselőknek.

Délután a fűvös zenekarok és a résztvevők díszfelvonulására került sor Miskolc belvárosában. A Sportcsarnok előtti téren a résztvevők köszöntésére került sor. A résztvevőket Miskolc város alpolgármesternője, valamint *dr. Esztő Péter*, a Magyar Bányászati Hivatal elnöke és Eger alpolgármestere, a VI. Bányász-Kohász-Erdész Találkozó jövődöbéli házigazdája köszöntötték.

A második nap baráti beszélgetéssel, közös énekléssel és bányász-kohász-erdész bállal zárult a Walzer Szalonzenekar, Fama tánczenekar közreműködésével a Népkerthben felállított rendezvénysátorban.

A harmadik nap ökomenikus istentisztelettel kezdődött, amelyet a Sentimental Vokál koncertje követett, majd az V. Bányász-Kohász-Erdész Találkozó ünnepélyes bezárása.

Küldöttségünk színvonalas szakmai konferencián vett részt. A találkozó a selmecbányai hagyományokat folytatva, a három szakma közös értékeinek megőrzése jegyében zajlott.

Az OMBKE új tisztségviselői kifejezték akaratukat az együttműködési kapcsolatok továbbfejlesztésére az EMT-vel, és támogatásukról biztosítottak az EU-hoz való csatlakozás terén.

Szakács Sándor

az EMT Erdészeti Szakosztályának elnöke

Víz alatti erdő

Fotó: Násfay házaspár

Gyermekkoromban szüleim az 1945-ös budapesti árvíz által összedöntött házá-
nak elázott könyvtárát az új családi ház
padlására menekítették. Ott szárítgatta
édesapám, mígnem levált borítóval és a
víztől fodrosra száradt kötetek arra íté-
tettek, hogy ott maradjanak fent a köny-
vespolcra alkalmatlan külsejükkel. Pe-
dig valóságos kincsesbánya volt az a
néhány tucat megrongálódott könyv. A
legizgalmasabbak a Brehm-kötetek vol-
tak. Színes betéteiken találkoztam
először a víz alatti világ korallerdeivel.
Az ezer színben pompázó állatkák által
növesztett képződmények csodálatos
világával. Az emlékképek hatására
kezdtam bűvárkodni a tatai Fényes-for-
rás kristálytisztá vizében, majd az Adria
sós valóságában.

Az Erfa-Tours utazási ajánlata közt
bukkantam rá a vörös-tengeri pihenési
lehetőségre. Oda, ahol az ausztrál Nagy
Korallgát utáni legszebb víz alatti
képződményeit csodálhatja a turista.
Nem kell más hozzá, mint egy szem-
üveg, egy légzőpipa és egy lábuszony.
A tenger nélküli országok kirándulóit
kettős élmény várja. A tenger soha meg
nem unható látványa és a víz alatti élet
sokszínű kavalkádja. Jószerivel két vilá-
got csodálhat az oda látogató ugyan-

azért a pénzért. És az összeg nem is oly
nagy, ha belegondolunk, hogy az úti-
költséggel, ellátással nem kerül sokkal
többbe a Sínai-félsziget legdélibb részére
utazni, mint egy balatoni nyaralás, ha
nincs költségcsökkentő lehetőségünk.

Sharm el Sheikh turisztikai lehetősé-
gét alig több mint egy évtizede kezd-
ték el kihasználni arab barátaink. A ba-
rát jelző teljes meggyőződéssel írom le,
mert egyhetes ottarózkodásom alatt
csak kedvességet és derűt tapasztal-
tam.

A korallszirt a keskeny homokos
parttól szinte
azonnal kezdődik a Club Fanara előtti
partszakaszon. November közepe
lévén a huszonhá-
rom fokos kristály-
tisztá tengervíz –
mire végzünk a
reggelivel – a
csendesedő szél
után kisimultan fo-
gad. Szemüveg,
pipa, uszony fel,
és irány a korall-

pad nyílt víz felőli része. Az alig méter
mély vízben – mely a korallképződ-
mények fölött hullámozik lassan – hala-
dok előre. Nyugodt tempóim nem za-
varják az alattam nyüzsgő életet. A szín-
orgiában pompázó papagájhalak
csőrszerű szájukkal böködi a korallo-
kat. Az elhalt korallpolipok milliárd
mészvázából keletkezett pad kisebb-
nagyobb repedéseiben megtelepedtek
az óriáskagylók. Nyitott héjuk – mint
bujá kék rúzzsal vastagon kent női aj-
kak – szűrik a vizet, reggelizik a beszí-
vott apró egysejtűeket. A korallszirt ke-
letkezésekor kialakult nagyobb üregek-
ben a gyakorlott bűvár nemcsak a nap-
pal pihenő murénákat pillanthatja meg,
de az éjszaka vadászó polip küzdelmé-
nek nyomait is felfedezheti. Errefelé kü-
lönösen szeretik a vastag tuskéjú
palavessző tengeri sünt, ami valóban
érdekes jelenség. Már csak azért is, mert
vastag tuskéiba lépve nem szenvedünk
olykor évekig a mérget fecskendező,
bőrünk alá törött tuskemaradványoktól.

Úszkálva a korallpad fölött, nem kell
különleges szerencsének tartani, ha
előbukkan egy-egy sárgásfejtű kék pöty-
työs, a homok fölött kutakodó, jó méte-
res tuskés rája. S ha olykor a vízfelszín
felé pillantunk, vékony hosszú testű
trombitahalakat láthatunk.

A korallzátony kétszáz méter után
hirtelen véget ér. Semmihez nem ha-
sonlítható élmény, amint úszva a sekély
vízből, egyszer csak beleszakadunk a
korallfal mögötti százméteres kékség-
be. A látvány döbbenete után követke-
zik az, amire minden bűvár vágyakozik.

Visszafordulva a meredek korallfal
felé, elénk tárulkozik a víz alatti erdő
vadonja, benne millió állat, és a színor-
gia. Az élő korallok sokfélesége, a ha-

lak színpompája, és a víz kristálytisztasága valósággal lenyűgöz. Nem kell mást csinálni, mint feküdni a vízben, és szemlélni az életet. Az áramlat lassan sodor el a természetes filmvászonra képült sziklafal előtt.

Van lehetőség palackos merülésre is. Igaz, ehhez búvárvizsga kell. Húsz dollárért a parttól néhány óra járásra lévő természetvédelmi terület fölött lebeghetsz vagy merülsz húsz-harminc méter mélyre. Magam is befizettem erre a ritka alkalomra, s lemerül-

tem. Nos, az ember már csak ember. Mert fentről szemtel ott is. A fenékre érve kólásdobozokat, söröskupakokat és még egy doboz gyufát is találtam. Míg ezeket szedgettem, kecskeméti, kint élő búvárkísérőm meg-

veregette a vállamat, és a távolba mutatott. Egy hatalmas sziklatömb mögül méltóságteljesen úszott elő egy kétmázsányi napóleonha. Szűrős szemeivel egy sötét pillantást vetett felénk, majd púpos hátával unottan úszott el a nagy kékség felé.

A víz alatti erdő épp olyan sérülékeny, mint a szárazföldön erdőnek nevezett élővilág.

Ne fosszuk meg magunkat ezektől a nem pótolható kincsektől!

Pápai Gábor

A Nagy-korallzátony végnapjai?

A Queenslandi Egyetem Tengertudományi Központjának legújabb tanulmánya szerint az Ausztrália keleti partjánál húzódó Nagy-korallzátony nagy része megsemmisül 2050-ig a világtengerek hőmérsékletének emelkedése miatt. A korallok rendkívül érzékenyek a hőmérsékletváltozásra. Már egyetlen fok is drasztikus hatásokkal járhat. A kutatók szerint igen kicsi a lehetősége annak, hogy a korallok alkalmazkodni tudnának a világtengerek hőmérsékleti ingadozásaihoz. A túlzott halászat és a vizek szennyezettsége szintén a korallzátony pusztulásához vezethet. Márpedig a zátonnyal együtt eltűnnek a káprázatos színvilágú halak is, amelyek eddig vonzották a bűvárokat és a turistákat.

(Élet és Tudomány)

Fotó: Násfay házaspár

A XII. Kaán Károly vetélkedô

Ismét megmérettetett a 11 és 12 éves tanulók biológiai felkészültsége. S talán egy kicsivel több is. Aki már volt a vetélkedő döntőjén, az megerősítheti, hogy a mezőtúri Tessedik Sámuel Főiskola Tájgazdálkodási Tanszéke, *Tóth Alberttel* az élen nemcsak száraz elméleti tudást kér a résztvevőktől, hanem Kaán Károly-i szemléletet is. A szűkebb és tágabb élőhelyben való gondolkodást, az összefüggést az ember élettere és az azt körülvevő természet elválaszthatatlanságától ... legalábbis ha túl akarjuk élni az önpusztító folyamatokat.

Óriási dolog ez a verseny. Ez évben az úgynevezett házi fordulón 14 330

tanuló vett részt, a megyei fordulón 829 felkészítő tanár 1260 tanulóval ismertette a természet sokszínűségét.

A mezőtúri döntőn 44 tanuló és 44 tanár vizsgálhatott. De nem is a versenyszerűség volt a lényeg, hanem a természetszerű gondolkodás, a szűkebb környezetünkben található értékek megismerése, a kunkorgó árválányhajtól, a puszták nagy testű madarától a tűzoktó, a kunhalmokon keresztül a kisújszállási temetőben a 48-as hősök nyughelyéig. Mert mindez a miénk, a jelen, a múlt, ... s reméljük a jövő.

Ám most is fel kell hívnom a figyelmét a kedves olvasónak arra, hogy a

vetélkedőt méltatlanul hanyagolja az erdészszakma. Mint a szervezőktől megtudtam hajszálon múltott, hogy meg tudták rendezni. Egyesületünknek igen szép és testre szabott vállalása lehetne a következőkben a Kaán Károly Országos Természet és Környezetismereti verseny patronálása.

Hely	Versenyző neve	Helység	Iskola	Felkészítő tanár
5. osztályos korosztály				
1.	Lelkes Péter	2600 Vác	Juhász Gyula Általános Iskola	Paláthly Csilla
1.	Sümei Tamás	9700 Szombathely	Paragvári utcai Általános Iskola	Baltavári Andrea
3.	Zöldi Miklós	7694 Hosszúhetény	Nemes János ÁMK Általános Iskola	id. Zöldi Miklós
4.	Bagossy Mária	4100 Berettyóújfalu	József Attila Általános Iskola	Szakál Lajosné
5.	Lobmayer Nelli	5600 Békéscsaba	Békéscsabai Evangélikus Gimn.,	Fazekas Attiláné
6.	Tari Dóra	3294 Tarnaörs	ÁMK Általános Iskola	Birikiné Nyéki Andrea
7.	Vadász Nóra	8514 Mezőlak	Általános Műv. Központ Ált. Isk.	Csuti Livia
8.	Hermann Petra	8960 Lenti	Vörösmarty Mihály Általános Iskola	Horváthné Hajba Györgyi
9.	Édelmayer Zsófia	1043 Budapest	Testnevelés Tagozatos Általános Iskola	Gyenes Csilla
9.	Tichy-Rács Alex	5231 Fegyvernek	Móra Ferenc Általános Iskola	Zakar Zoltánné
11.	Kecskés Bence	8000 Székesfehérvár	II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola	Nagy Györgyné
12.	Porgányi Luca	7200 Dombóvár	Molnár György Általános Iskola	Nagy Sándor
13.	Murguly Máttyás	4355 Nagyecsed	Dancs Lajos Zeneiskola	Véghné Csehi Katalin
14.	Virtás Réka	1101 Budapest	Bem József Általános Iskola	Tóth Géza
15.	Kovács Dóra	2642 Nógrád	Általános Iskola	Kovács Józsefné
16.	Kovács Zsófia	2800 Tatabánya	Bólyai János Általános Iskola	Tóthné Guba Zsuzsanna
17.	Cseh Tamás	6723 Szeged	Tabán Általános Iskola és Műv. Alapiskola	dr. Szűcs Lajosné
18.	Erdősi Ferenc	9485 Nagycenk	Széchenyi István Általános Iskola	Tóthné Kis Hajnalka
19.	Németh Edina	3400 Mezőkövesd	Szent Imre Általános Iskola	Mártonné Tóth Márta
20.	Gerhát Anita	6400 Kiskunhalas	Felsővárosi Általános Iskola	Juhászné Csáky Gizella
21.	Horváth Edina	7570 Barcs	Arany János Általános Iskola	Keserű Józsefné
22.	Szabó Dorottya	1182 Budapest	Általános Iskola	Szedmákné Kiss Ágnes
6. osztályos korosztály				
1.	Pálla Péter	9653 Répcelak	Móra Ferenc Általános Iskola	Farkasné Tóth Mária
2.	Balázs Robin	2943 Bábolna	Bábolnai Általános Iskola	Bierbauer Imréné
3.	Csullag Balázs	7150 Bonyhád	Vörösmarty Mihály Általános Iskola	Takács Lászlóné
4.	Lovas Evelyn	2146 Mogyoród	Általános Iskola	Zelnikné Török Ilona
5.	Rosenthal Balázs	1043 Budapest	Testnevelés Tagozatos Általános Iskola	Gyenes Csilla
5.	Tasi Júlia	Mezőkovácsháza	ÁMK Általános és Művészeti Iskolája	Chovan Erzsébet
5.	Szemerédy Zsófia	9025 Győr	Bartók Béla Ének-Zenei Ált. Iskola	Marczaliné Gábor Judit
8.	Tóth Ágnes	1182 Budapest	Általános Iskola	Szedmákné Kiss Ágnes
8.	Győrfi Sándor	4183 Kaba	Sári Gusztáv Általános Iskola	Tani Sándorné
8.	Tolnai Judit	8800 Nagykanizsa	Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskola	Jakabné Czulek Ágota
8.	Kiss Vivien	8400 Ajka	Fekete István Általános Iskola	Borosné Mód Emőke
11.	Papp Levente	4552 Napkor	Általános Iskola	Baksa Ferencné
13.	Harangi Adrienn	3294 Tarnaörs	ÁMK Általános Isk.	Birikiné Nyéki Andrea
14.	Zahariev Anna	1036 Budapest	Andor Ilona Ének-Zenei Ált. Iskola	Juhar Emőke
15.	Pajtkó Csongor	3400 Mezőkövesd	Szent Imre Általános Iskola	Mártonné Tóth Márta
16.	Gerhát Adrienn	5144 Jászboldogháza	Általános Iskola és Napköziotthonos Óvoda	Rigó Andrásné
17.	Halász Gábor	6523 Csátalja	ÁMK Általános Iskola	Némethné Valkai Mária
17.	Babai Mónika	8697 Öreglak	Körzeti Általános Iskola	Gelencsér Viktória
19.	Varga Dávid	8000 Székesfehérvár	Táncsics Mihály Általános Iskola	Tenk Lászlóné
20.	Rottek Fanni	2642 Nógrád	Általános Iskola	Kovács Józsefné
21.	Makai Gabriella	6640 Csongrád	Kossuth Lajos Általános Iskola	Szabóné Novák Mária
22.	Csirke Barbara	7396 Magyarország	Általános Iskola	Rudl Jánosné

Az Év Erdésze 2004.

Az Országos Erdészeti Egyesület – felismerve, hogy az egyesület derékhadát képező erdésztechnikusok sokkal kevesebb lehetőséget élveznek az egyesületi életre – 2001-ben döntött országos erdészverseny rendszeres megrendezéséről. A döntés értelmében minden páros évben írják ki a versenyt, melynek győztese elnyeri az Év Erdésze címet. Első alkalommal – 2002-ben – Sopronban, a Roth Gyula Erdészeti Szakközépiskola rendezte meg a versenyt.

Az egyébként sikeres soproni rendezvény tanulságait levonva, a kiírók néhány ponton módosítottak a versenyszabályokon és ez év kora tavaszán megjelent a második országos erdészversenyre szóló felhívás. Az országos döntőn minden erdészeti részvénytársaság egy-egy versenyzőt indíthatott, de a magánerdőkben foglalkoztatott erdésztechnikusok is lehetőséget nyerhettek a részvételre – ebből a körből az ország hat régiója indít-

hatott egy-egy versenyzőt. Indíthatott – volna, ugyanis mindössze 14 erdőgazdaság, és csak egy régió tartotta szükségesnek, hogy képviselőjük részt vegyen a nemes megmérettetésen. A hivatalos indulók és néhány erdőgazdaság versenyen kívül nevezett munkatársai, összesen tizenhét regisztráltak magukat Ropollyon, a Kaposvári Egyetem Alkotóházában. Itt volt a versenyzők szállása és közvetlen környékén a versenyek színhelye is.

A kardosfai vadászházban elköltött első napi ebéd után *Barkóczy István*, a SEFAG Rt. vezérigazgatója és *dr. Bondor Antal*, a versenybíró elnöke köszöntötték a résztvevőket, majd *Apatóczy István*, az OEE technikus alelnöke megnyitotta a versenyt.

A rajtszámok kihúzása után az írásbeli versenyre került sor. A meglehetősen nehéz kérdések eléggé szét-

húzták a mezőnyt: a szám győztese, *Kővesi Sándor* a lehetséges 250 pontból 150-et ért el, őt *Horváth Péter* 141,5 ponttal követte, míg az üldözők pontjai 79 és 139 között szóródtak.

A második napon zajlottak a terepi versenyszámok. Ezek többségének a helyszíne a két évtizeddel ezelőtti fakitermelő versenyeknek helyet adott ropolyi völgy volt. Az árnyas fák alatt a meleg idő ellenére is kellemesek voltak a versenyfeltételei, azonban az időre történő határazonosítás alaposan próbára tette a versenyzők fizikai állóképességét. Ezt a számot egyébként a nyírerdő *Marcus Tamás* nyerte, míg az egyetlen magánerdős versenyző, *Ágoston Gyula* – aki a legtöbb számban kiegyenlített, két számban kiemelkedő eredményt produkált – itt vesztette el dobogós esélyeit.

Míg az egyik soproni „mumus”, a gyérítésjelölés a módosított szabályoknak köszönhetően itt nem aratott, a fahasználat és a fakészlet-meghatározás – a már említett határazonosítás mellett – eléggé széthúzta a mezőnyt.

A kiváló hangulatú verseny a korrekt és áttekinthető lebonyolításnak köszönhetően nem gerjesztett vitákat, óvásokat. Ugyancsak segítette a nyugodt, kellemes versenyzést a Zselici Erdészeti *Pintér Ottó* igazgató által vezetett kollektívájának a minden részletre odafigyelő, jól szervezett rendezése.

Az Év Erdésze 2004. verseny végeredménye:

1. *Nagy László* (SEFAG Rt.)
2. *Tóth Péter* (Gyulaj Rt.)
3. *Rada Ferenc* (NEFAG Rt.)

Az egyes versenyszámok győztesei, akiknek egy szép somogyi fotóalbumot adott át *Horváth Dezső*, a SEFAG Rt. vezérigazgató-helyettese:

A versenyszabályok változásairól...

Az eredeti versenyszabályzat átdolgozását a soproni verseny tapasztalatai alapján 2004 januárjában végezte egy, az OEE technikus alelnöke által felkért szakértői bizottság.

Két versenyszámban történt jelentősebb változtatás, nevezetesen a *Gyérítésjelölés* és a *Választékolás, számbavétel* esetében. A változtatások elérték céljukat, mert az értékelés áryaltabbá tételével – a gyakorlathoz való jobb illeszkedéssel – a pontszámok jobban kifejezték a versenyzők valós tudását. Köszönet érte *dr. Gólya Jánosnak*, *Csépányi Péternek* és *Szentesi Leventének*.

További változás volt, hogy a lövészeti versenyszámok összpontszámát a korábbi 100 pontból 50-re módosították, a megmaradó 50 ponttal pedig a fahasználati versenyszámok pontszámát emelték fel 200-ra.

Az ez évi verseny zárása utáni értékelő értekezleten felvetődött, hogy a *Határazonosítás* versenyszámon is szükséges bizonyos korrekciók végrehajtása, valamint ezek beépítése a szabályzatba. Elgondolkodtató az a javaslat is, hogy az írásbeli pontszámát csökkentjük 50 ponttal, és ezzel emeljük fel a *Gyérítésjelölés* pontszámát 200-ra. Ily módon az elméleti felkészültség (írásbeli), valamint a két legfajtyűsőbb szakmai versenyszám azonos pontszámmal szerepelne a versenyben.

A lövészeti versenyszámok esetében a versenyszabályzatban rögzíteni szükséges, hogy aki saját fegyverrel kíván versenyezni, az löszert is hozzon magával, ugyanis konkrét tapasztalat volt, hogy a rendezők nem tudnak a sokféle kíváncsalmnak megfelelő löszert biztosítani.

dr. Takács László
a verseny társrendezője

Írásbeli: Kövesi Sándor (Gemenc Rt.)
Komplex felismerés: Rada Ferenc (NEFAG Rt.)

Határozonosítás: Marcsisin Tamás (Nyírerdő Rt.)

Gyérítésjelölés: Dénes Károly (Szombathelyi Erdészeti Rt.)

Fakészlet-meghatározás: Kovács László (KEFAG Rt.)

Vadászat: Horváth Péter (Zalaerdő Rt.)

Fahasználat: Nagy László (SEFAG Rt.)

Lövészet: Tóth Péter (Gyulaj Rt.)

Az eredményhirdetés végén dr. Bon-dor Antal, a versenybírószám elnöke köszöntötte a versenyzőket és a közreműködőket. Gratulálok a győztes-nek, a helyezettnek és valamennyi in-dulónak. Itt az ország legjobb erdészei versenyeztek, és közöttük a nem helyezet-tek is kiemelkedő tudással rendelkeznek. A versenyek során egyértelműen tapasztal-

talbattuk, hogy mindannyian alapos fel-készülést követően érkeztek, és a végső helyezésben a tudáson kívül némi sze-rencse, vagy a pillanatnyi idegállapot, koncentrálási készség is szerepet játszott.

Most, a verseny zárásakor örömmel ál-lapítom meg, hogy a rendkívül alapos előkészítésnek és lebonyolításnak köszön-hetően a versenybírószámnak nem sok dol-ga akadt – nem voltak vitatott helyzetek, óvások. Köszönet illeti a „külső” közre-működőket: a Duna-Dráva Nemzeti Park és a Balaton-felvidéki Nemzeti Park igaz-gatóóságait, az AESZ Kaposvári Igazgató-ságát, a Nyugat-magyarországi Egyetem és a Dráva Völgye Középiskola, az FM Hi-vatal, és a Vadászkamara munkatársai-nak lelkiismeretes munkáját.

Ezúton is megköszönöm vendéglátó-inknak – a SEFAG Rt. központja és a Zse-lici Erdészet dolgozóinak – a minden részletre odafigyelő munkáját, a helyszí-

nek esztétikus és rendezett kialakítását, a technikai feltételek maximális biztosítá-sát. Szeretettel fogadtak bennünket, és megérkezésünktől kezdve folyamatosan érzékeltük azt a figyelmet, ami osztályon felüli kiszolgálásunkat szolgálta. Úgy gondolom, magas mércét állítottak a leendő versenyrendezőknek.

A dicséret szavai mellett nem hagy-batom szó nélkül azt a közönyt, amit egyes erdőgazdálkodók részéről tapasztaltunk, akik az ország legjobb erdészei-nek a megmérettetésére nem küldték el munkatársaikat. Nem hiszem, hogy ez anyagi kérdés lenne! Már csak azért sem, mert annál az összegnél, amibe egy versenyző nevezése kerül, lényege-sen nagyobb az a hozadék, amit a ver-senyre való felkészülés, a lassan fele-désbe merülő tudás felelevenítésével a napi munkában eredményez.

Kép és szöveg: Detrich Miklós

A harmadik országos favágóverseny

Andreas Stihl, a motoros fűrészgépek atyja minden bizonnyal elégedetten nézett le az örök fűrészmezőről, mikor június elején látta a magyar forgalmazók Szilfa-tisztás mezei versenytáborát. Minden a legnagyobb – mondhatni katonás – rendben várta a nagy verseny kezdetét. A parancsnoki sátor mellett az eredményjelző tábla, ahová az egyes versenyszámok után kerültek fel a hiba-

pontok. A „hadtáp” hosszan elnyúló sátrában nemcsak a szomjat és éhséget lehetett csillapítani, de a taksonyi szigeti fiúk fúvószenekara is fokozta a hangulatot. Merőlegesen az ellátó sátorra sorjázta a csapatok sorszámozott takaros sátrai. A tisztás túloldalán a gyerekek és hozzátartozók szórakozhattak a verőfényes délelőttön. Egyszóval minden a helyén volt, amikor *Fraknói Gyula* versenyvezető kezében eldőrdült az első feladat kezdetét jelentő startpisztoly. Felzúgtak a híres STIHL motorfűrészek, a versenyzők a darabolt tűzfaválasztékot hasítófejszével azon nyomban kettéhasították, és a megadott feladat szerint máglyázták. Itt bizony nem mindenkinek volt szerencséje, mert a fránya cserfáról olykor gumiként pattantak vissza a borotvaéles fejszék. A szerencsésebbek hamarabb végeztek. A rendezők előre tudva mindezt, nagyon helyesen ebben a versenyszámban két fordulót iktattak be kiküszöbölendő a sors igazságtalanságát.

Óramű pontossággal gördültek be a darus szállítójárművek, hogy a sündisznóra hasonlító rönköket a versenypályára emeljék. A rönkökről azonos ke-

resztmetszetű facsapokat kellett bozorkányos ügyességgel a lehető legkisebb hibával minél előbb levágni. S ahogy a versenyen lenni szokott, volt akinek sikerült és volt, akik hibáztak. De nem volt idő az elkeseredésre, mert máris a szerelési versenyszám kezdetét jelezte a startpisztoly dörrenése.

A parancsnoki sátorban *Halász Ernő* a kft. ügyvezető igazgatója és csapata

folyamatosan egyeztetett a versenybírókkal, adott interjút az újságíróknak és intézte mindazt, amit egy ilyen nagyszabású versenyen intézni kell. Jó volt nézni a gördülékeny szervezést, látszott, hogy az elmúlt évek versenyének tapasztalatait mindenki igyekezett hasznosítani. A rendezvény nem titkolt célja volt, hogy népszerűsítsék az Andreas STIHL Kft. termékeit, fokozzák magyarországi forgalmát, érvényesítsék a STIHL márkadominanciáját.

Látva azonban a résztvevők igyekezetét, a versenyzőkkel kísérlőként eljött családtagok, ismerősök jó hangulatát, több volt ez, mint egy vetélkedő. Az

erdőben dolgozó fakitermelő vállalkozók munkakultúráját, balesetmentes tevékenységét is nagyban elősegítette a rendezvény, s reméljük ez a képes beszámoló is.

Ui. Versenyen kívül jegyzem meg, hogy a szépszámu nézősereg közül ketten is megemlítették, hogy jó lenne felhívni a fakitermelő vállalkozók figyelmét arra, hogy ne hagyják az erdőben szanaszét a kiürült olajos flakonokat. Megerősíthetem, hogy ez a kérés sajnálatosan országos jelenség, mely ellen hatékonyan a szerződő részvénytársaságok, erdészetek tehetnek.

Pápai Gábor

Elnöki beszámoló

Tisztelt Hölgyeim, Uraim!
 Tisztelt Tagtársak!

A legutóbbi közgyűlés (2003. szeptember 30.) óta eltelt 8 hónap történéseit szeretném a közgyűlés elé tární.

A közgyűlés utáni első elnökségi ülésen az elnök és az alelnökök között szakterületenként megtörtént a feladatok elosztása.

Az elmúlt időszakban ki-ki a saját szakterületén látta el feladatát (a tagság mindenről az Erdészeti Lapokból tudomást szerezhetett és ezúton is az a kérés, hogy a különböző problémákkal, kérdésekkel minden tagtársunk forduljon a megfelelő szakterületen működő alelnök felé).

A továbbiakban részfeladatonként próbálnám az elmúlt időszak történéseit a közgyűlés tudomására hozni.

Szervezeti változások, illetve változtatások

Regionális irodákat nyitottunk, egyet az ország keleti, egyet az ország nyugati részén, helyileg Szolnokon és Zalaegerszegen.

Ezúton hívom fel a tagtársak figyelmét, hogy még ebben az évben minden régióban legitim régióképviselet kell választani, aki a küldöttgyűléseken képviseli az ottani MEGOSZ tagokat.

A közgyűlés bízta meg a jelenlegi régióképviseletet ezen választások lebonyolításával.

Budapesti központi irodánk működését főtitkárunk dr. Sárvári János munkába állásával a helyi igényeknek megfelelően átszerveztük.

Sokan keresik meg titkárságunkat ügyes-bajos dolgaikkal, kérdéseikkel. Mindezek tagjaink aktivitását jelentik.

Kapcsolattartás hazai társszervezetekkel

1. Együttműködési szerződést kötöttünk az Országos Erdészeti Egyesülettel.

– Az Erdőgazda című lap megszűnése után lehetőséget kaptunk az OEE-től az Erdészeti Lapokban történő folyamatos megjelenésre. Valamennyi tagunkhoz eljuttattuk az Erdészeti Lapokat, melyen keresztül aktuálisan megpróbáltunk tájékoztatni mindenkit az aktuális eseményekről. (MEGOSZ Híradó)

– Megállapodás született arról is, hogy az Erdészeti Lapok szerkesztőbizottságába egyik alelnökünk, *Mibályfalvi István* tagként vegyen részt. Így főtitkárunkkal és dr. Czerny Károllyal már három fő képviseli itt a magán-erdő-tulajdonosok ügyét.

– A MEGOSZ és az OEE megállapodott abban is, hogy a két szervezet főtitkára tanácskozási joggal részt vesz mindkét fél elnökségi ülésén.

2. A Fagazdasági Országos Szövetség (FAGOSZ) hasonló megállapodásra jutottunk. Elnökségi ülésekre ugyanúgy egy-egy fő tanácskozási joggal, delegáltként küldünk; a MEGOSZ-t *Mibályfalvi István* képviseli, a FAGOSZ-t *Möcsényi Miklós*.

3. Az Agrárkamarával hasonló együttműködés létrehozásán munkálkodunk jelen pillanatban, de már eddig is, több esetben összefogva a három szervezet észrevételeit, módosító javaslatait együttesen juttatta el különböző hatóságok és minisztériumok vezetősége felé.

Kapcsolattartás minisztériumokkal, hatóságokkal és egyéb szervezetekkel

– Az elmúlt időszak során több mint 10 alkalommal fordultunk a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium különböző szintű vezetése felé a 2004. évi költségvetés, az erdőfenntartás és az erdőtelepítés támogatása, a befejezett erdősítések és erdőtelepítések ápolása, az ezzel kapcsolatos költségvetések le-

adása, kifizetése és egyéb adminisztratív ügyek lebonyolítása témakörében. Szinte havi rendszerességgel személyes megbeszéléseket folytatunk az FVM Erdészeti Főosztályának vezetésével az aktuális erdészeti problémák mielőbbi megoldása érdekében. (Aktuális információként szeretném elmondani, hogy az ez évi K-1-es, K-2-1-es, illetve integrátori előlegek kifizetését 2004. június 15-én szabadítja fel a Pénzügyminisztérium és a legrövidebb időn belül az Államerdészeti Szolgálatok különböző Igazgatóságai realizálni fogják azokat.)

– A Nemzeti Földalap (NFA) keretében folytatódott a MEGOSZ képviselővel rendelkező birtokhasznosítási bizottságok szervezése. A jelenlegi állás szerint 300 megalakult birtokhasznosítási bizottságban van képviselőnk, és mintegy 200 helyen van delegáltunk, ahol a bizottságok megalakítására várunk.

– A környezetvédelmi és vízgazdálkodási miniszternek több levélben jeleztük, hogy a természetvédelmi korlátozásokból adódó jövedelem-kiesések jogi szabályozása nem megoldott.

– 2004. május 20-án a Természetvédelmi Hivatal helyettes államtitkárával, dr. Haraszthy Lászlóval egyeztető megbeszélésre került sor, amit egy emlékeztetőben úgy rögzítettünk, hogy a magán-erdő-gazdálkodók természetvédelmi területen és tájvédelmi körzetben, védett területeken elrendelt korlátozások miatti jövedelem-kiesését, illetve többletköltségét meg kell téríteni. Számos kapcsolódási pontot is találtunk, illetve a fennálló nézetkülönbségeket próbáltuk mindkét fél számára közmegelégedésre rendezni.

– A World Wide Fund (WWF) több cikket jelentetett meg, bírálva az ültetvényyszerű erdőgazdálkodást, és a nem őshonos fafajok alkalmazását. A civil szervezet igazgatójának személyesen fejtettük ki e témakörben eltérő véleményünket, jelezve azt, hogy a MEGOSZ minden lehetséges eszközt megragad a lakosság korrekt tájékozta-

tására. Megállapítottuk, hogy a magán-erdő-gazdálkodók környezetbarát erdőgazdálkodás elvégzésére igény szerint hajlandóak, de az ebből adódó többletköltségeket meg kell téríteni nekik. Kormányzati szervek és hatóságok felé a WWF Magyarország és a MEGOSZ a továbbiakban közösen fog fellépni mindezek elérése érdekében.

– Folyamatosan tartottuk a kapcsolatot az Állami Erdészeti Szolgálat főigazgatójával *dr. Csóka Péterrel* is. Közös próbálunk lehetőséget keresni arra, hogy az ÁESZ adatbázisa a magán-erdő-gazdálkodók számára hozzáférhető legyen. Az ÁESZ felajánlotta, hogy az egyes igazgatóságok ügyfélfogadási idejében a MEGOSZ képviselője jelenlének biztosítására és a rendszeres információcseré érdekében vállalja, hogy szakmai konzultációkat szervez a magán-erdő-gazdálkodók és azok képviselője részére.

– Az új Vásárhelyi-terv megvalósításával kapcsolatban több fórumon jeleztük a KvVM illetékes vezetője felé, hogy a magán-erdő-gazdálkodók mindent megtesznek azért, hogy a kormány az ott élő lakosság biztonsága érdekében az új Vásárhelyi-terv továbbfejlesztett változatát megvalósítsa, de az abból adódó korlátozások, kisajátítások miatt az erdőtulajdonosokat kár nem érheti. *dr. Kiss Zoltán* államtitkár mindent személyesen garantálta a MEGOSZ képviselőinek.

– A Magyar Tudományos Akadémia Erdészeti Bizottsága elnökéhez írt levélünkben megfogalmaztuk azokat a területeket, ahol a magán-erdő-gazdálkodás a tudomány segítségét kéri (birtok-koncentráció, a legújabb erdészeti szakmai ismeretek továbbadása, gyakorlati hasznosítása, a magán-erdészet alulfinanszírozottságának megoldása). Ennek eredményeképpen a bizottság soron következő ülésére, 2004. június 24-re felkérést kaptunk gondolataink részletes kifejtésére.

– Az erdészeti teszttüzem-hálózat vezetőivel több ízben konzultáltunk, egyrészt a MEGOSZ-tagoknak a felmérésben való részvételéről, másrészt a kérdőívek forma- és tartalomkérdéseiről.

A teszttüzemhálózat-kutatások eredményei nagyban segíthetik az erdőgazdálkodókat a további munkájuk során.

– A MEGOSZ aktívan részt vett a FAO-IUCN-PRO SILVA projekt lebonyolításában, melynek célja a természetszerű erdőgazdálkodás elvének és

gyakorlatának megismertetése a tulajdonosokkal. A program keretében az ország 5 különböző pontján szerveztünk nagy érdeklődéssel kísért tanfolyamokat, a zárójelentés elkészítése folyamatban van.

– A MEGOSZ képviselői jelen vannak a Parlament Mezőgazdasági, valamint Környezetvédelmi Bizottságának ülésein, a fenti témakörben rendezett értekezleteken, nyílt napokon a MAÉT ülésein és különböző rendezvényeken, fórumokon, ahol az erdőgazdálkodás a magán-erdészet ügye terítékre kerül.

– A MEGOSZ képviselői a különböző szakbizottságokban részt vettek a Nemzeti Erdőprogram kimunkálásán, különös tekintettel annak magán-erdészeti részére. A MEGOSZ tagjai a Nemzeti Erdőprogram társadalmi vitájában aktívan közreműködtek javaslataikkal, észrevételeikkel segítették uniós színvonalú Nemzeti Erdőprogramunk létrejöttét.

Médiakapcsolatok

– Mindenkor álltunk a sajtó és a médiumok (tv, rádió) rendelkezésére, a pontos és korrekt tömegtájékoztatás elősegítése céljából, ami az erdővel és az erdőgazdálkodással kapcsolatos.

– A 2004. március elején lezajlott, mindenki előtt ismert „erdész demonstráció” egy csapásra az érdeklődés középpontjába juttatta szervezetünket. A MEGOSZ, a magán-erdő-tulajdonosok és gazdálkodók érdekképviselőiben nyugodtan mondhatjuk, vezető szerepre tett szert és jelentős sajtóvisszhangot kapott. Az eseményekkel kapcsolatban sajtótájékoztatót tartottunk, 4-5 tv-csatornán és több rádióműsorban adtunk interjút, számos helyi és országos lap-

ban jelentek meg a demonstrációról szóló híradások. Kapcsolatrendszerünk dinamikusabban bővült, amit a megkeresések száma és a törvény-előkészítési munkákba való bevonásunk növekvő gyakorisága mutat.

– Itt szeretnék kitérni a demonstrációval kapcsolatos néhány gondolatra:

Időrendi sorrendben az ország erdőtelepítéssel legjelentősebben érintő megyéjében, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében *Asztalos István* tagtársunk szervezésében az erdőtelepítések leállítása miatt demonstrációba kezdtek az erdőtulajdonosok, az erdőtelepítők. A MEGOSZ lehetőségeihez mérten a kezdeményezést tovább vitte.

Az ország mintegy 40 pontján készítettünk demonstrációs tiltakozást céljaink elérése érdekében. Mindeközben tárgyalásokat folytattunk az FVM illetékes vezetésével az erdőtelepítések újraindítása és más erdészeti munkák finanszírozása ügyében. Sikertelenül elváltunk, hogy az erdőtelepítések folyamatos megvalósítása nem állt le, június 11-én kapott információk szerint az erdőtelepítőkkel a szerződések megkötése rövidesen megtörténik, különböző átcsoportosításokkal a Pénzügyminisztérium a hiányzó összeget ezek kifizetésére biztosítja.

Az erdőtelepítések áfája a telepítők számára visszaigényelhető lett, valamint az erdőtelepítések befejezéséig nemzeti forrásból az elkövetkezendő években a finanszírozás megoldott. Ezúton szeretném megköszönni minden elnökségi tagnak, főtitkárunknak és mindazoknak akik a demonstráció szervezésében és a demonstrációkon részt vettek, aktív közreműködésüket.

– Pozitív annak a sorozatnak a fogadtatása, amelyet a MEGOSZ jelentetett meg az FVM támogatásával az Erdészeti Lapok mellékleteként, az „Erdőgazda az UNIO küszöbén” címmel. A négy füzetből álló sorozat az uniós csatlakozással kapcsolatban ad tájékoztatást az ott folyó jelenlegi erdőgazdálkodásról, a támogatások jogi hátteréről, a közös és nemzeti agrárpolitikáról, mezőgazdasági területek erdősítéséről, valamint megfogalmazza a magyar magán-erdő-tulajdonosok számára legfontosabb tanácsokat, gondolatokat. A magán-erdő-gazdálkodás jelenlegi helyzetét tárgyaló füzetet *dr. Ódor József* alelnökünk állította össze, melyért köszönetet mondunk.

– Megújulva életre kelt a MEGOSZ honlapja, amely a www.megosz.org címen érhető el. Tagjaink figyelmét itt szeretném felhívni, hogy minden gon-

dolatuk, észrevételük, panaszuk megjelentetésére, is lehetőséget ad ez a honlap. Elérhetőek lesznek rajta az uniós pályázati lehetőségek, s folyamatosan próbálunk mindenkit informálni a magánerdő-gazdálkodók körében történt aktuális kérdésekről. Kérjük ezért a MEGOSZ e-mail címére minden hasznos információt, anyagot küldjenek. A honlap megalkotása *Molnár László* alelnökünk munkáját dicséri, amelyért ezúton mondok köszönetet.

Rendezvények

– A MEGOSZ tagjai különböző régiókban számtalan erdőgazdálkodással kapcsolatos rendezvény megszervezésében vettek részt (Vásárhelyi-terv, Magánerdészeti Szakmai Nap).

– Készülünk a MEGOSZ fennállása 10 éves évfordulójának megünneplésére. 2004 szeptemberében emlékülést tartunk az Erdőszöv Rt. székhelyén. Ez alkalomból hazai és nemzetközi társ-szervezeteink vezetőjét kérjük fel előadások megtartására.

– Elnökségi határozat született arról is, hogy a MEGOSZ díjat alapít, amelyet a magánerdő-gazdálkodásban elévülhetetlen érdemeket szerző 1 fő kap meg minden évben. A díjat *Rimmler Pálról*, a magánerdők támogatójáról neveztük el.

– A 2004-es soproni VOOD-TECH kiállításon a MEGOSZ külön standdal szeretne megjelenni. Ehhez kérjük a tagság ötleteit és javaslatait.

Nemzetközi kapcsolatok

– 2003 novemberében részt vettünk az Európai Erdőtulajdonosok Szövetségének (CEPF) közgyűlésén. Kitartó lobbizmunkánknak köszönhetően az a meg-tiszteltetés ért bennünket, hogy felkérték a MEGOSZ-t a CEPF 2004 novemberi közgyűlésének budapesti megszervezésével és lebonyolításával. Magyarországra fog érkezni Európa erdőterületének 60%-át képviselő magánerdő-tulajdonosok valamennyi képviselője. Megismerhetik hazánk erdőgazdálkodását, segíthetik annak előrehaladását, megmutathatjuk Európa felé, hogy lehetőségeinkhez mérten hogyan élünk, léte-zünk. A felkérésnek nagy örömmel teszünk eleget, a rendezvény előkészítése folyamatban van, megpróbáljuk a figyelmet úgy ráirányítani ezen rendezvényre, média, sajtó, egyebeken keresztül, hogy a résztvevők jó hírünket vigyék szét a világba.

– A MEGOSZ 10 éves jubileuma és a

CEPF közgyűlés alkalmából megrende-zett rendezvények keretén belül előkészített együttműködési szerződéseket szeretnénk kötni német, francia, spanyol, osztrák, szlovák magánerdő-tulajdonosokkal.

– Részt vettünk segítő szándékkal az OEE és az Erdélyi Tudományos Akadémia szervezésében a román magán-erdő-gazdálkodók szövetsége megalakításának elősegítésében.

– A FAO- PRO SILVA konferenciáján Rigában is képviseltetve voltunk.

–2004 tavaszán kétoldalú együttműködési szerződést kötöttünk egy bajor-oroszági tanulmányút keretében a bajor magánerdő-gazdálkodókkal. Két el-nökségi tagunk vett részt ezen a szak-mai úton.

A MEGOSZ gazdálkodása

– Könyveléstechnikailag a MEGOSZ gazdálkodását a lehető legát-tekinthetőbbé kívántuk tenni. Olyan belső iktatási rendszert dolgoztunk ki, hogy mindenkor, minden adat a leg-rövidebb időn belül a rendelkezésünkre álljon, illetve a hozzánk beérkezett levelek, észrevételek, információk válasz-adás nélkül semmilyen módon ne sik-kadjanak el. 2003 őszén anyagi kondíci-óink elég gyengék voltak. Decemberben elnyertük az FVM és a KvVM pályá-zatát. Ezeknek köszönhetően az elmúlt évet jelentős nyereséggel zártuk. Persze a helyzet nem ilyen rózsás. A MEGOSZ-nak még a korábbi időből származó kintlévőségei voltak, amit az idén ren-deztünk. A tagdíjakból az idén várható-an kb. 4,5 millió forintot fizet be a tag-

ság, melynek eddig fele került realizá-lásra. Kérek mindenkit, aki tagdíjfiteté-sének még nem tett eleget, mielőbb te-gye meg azt. El kell mondanom, hogy csupán a tagdíjakból a szövetség nem képes még alapszinten sem fenntartani magát. Különböző pályázatokkal pró-báljuk meg bevételeinket kiegészíteni. Június hónapban 3 pályázat leadása tör-tént vagy fog megtörténni.

– Remélhetőleg a pályázatokból be-folyt összeg, a tagdíjak és az NFA Bir-tokhasznosítási Bizottságának alapdí-jai elég lesz működési költségeink fe-dezetére. Célunk, takarékos gazdálko-dással 2004. évben olyan gazdasági alapok megeremtése, amely a közel-jövőben a MEGOSZ működését bizto-sítani tudja.

Végezetül ezúton mondok köszöne-tet *Henter Mónika* titkárnőnknek lelkiis-meretes munkájáért, *dr. Sárvári János* főtitkárunknak, aki időt, fáradságot nem kímélve határidőre mindenkor ponto-san végezte feladatát, valamennyiünk közmegelegedésére. Köszönetet mon-dok az Elnökség valamennyi tagjának, hogy anyagi ellenszolgáltatás nélkül ak-tívan bekapcsolódtak a MEGOSZ mun-kájába, a rábízott részfeladatát mindenki maximálisan elvégezte.

Tisztelt Közgyűlés!

Ennyiben kívántam nagy vonalak-ban összefoglalni az elmúlt 8 hónap tör-téneseit, kérem beszámolóm megvitatá-sát, annak elfogadását.

Budapest, 2004. június 14.

Luzsi József
MEGOSZ elnök

A MEGOSZ 2004. június 14-én 11h30 perces kezdettel megtartott Közgyűlésének határozatai

A jelenlévők egyhangúlag elfogadták az elnöki beszámolót (2/2004. sz. határozat). (A beszámoló szövege a MEGOSZ Híradó további részében talál-ható.)

Luzsi József ismertette az Elnökség határozat-tervezeti javaslatát a MEGOSZ térségi küldöttek megválasztásával kapcsolatosan.

Ennek alapján a MEGOSZ közgyűlése egyhangúlag elhatározta az Alapszabály IX. „Küldöttgyűlés” 2.c. pontjában rögzített küldöttek megválasztását 2005. április 15-ig. Ennek megfelelően az ezzel kapcsola-tos szükséges intézkedéseket közzé kell tenni az Erdészeti Lapokban. Felelős: Luzsi József elnök (3/2004. sz. határozat).

A jelenlévők egyhangúlag elfogadták a felügyelőbizottság beszámolóját (4/2004. sz. határozat).

A MEGOSZ közgyűlése egyhangúlag elfogadta a 2003. évi mér-legbeszámolót (5/2004. sz. határozat).

A MEGOSZ közgyűlése egyhangúlag elfogadta a Szövetség 2004. évi költségvetését (6/2004. sz. határozat).

A közgyűlés jegyzőkönyvének teljes szövege a MEGOSZ honlapján található, vagy megtekinthető a MEGOSZ Titkárságán.

Az erdőgazdálkodás adózása az EU-csatlakozás évében

„A Magyar Köztársaság elismeri és támogatja a vállalkozás jogát és a gazdasági verseny szabadságát.”¹

Magyarországon egy évtizede létezik újra magánerdő. Az erdő, mint gazdasági jószág, működtetése során javakat termel, a mögötte álló ember pénz- és anyagi eszközöket mozgat saját vállalkozói eredménye érdekében. Ezt a tevékenységet az állam is segíti, lehetőségeihez képest közvetlen és közvetett támogatásokat nyújt, valamint az adózási rendszert úgy alakítja, hogy azzal is segítse a gazdaság fejlődését. Az erdőgazdálkodásban ezek a gazdasági szabályozók az állami támogatások, a vállalkozókat és a tulajdonosokat érintő adó- és egyéb kedvezmények.

A hazai gazdaság gerincét döntően a rövid- és középtávú üzemi ciklussal működő vállalatok alkotják. Az erdőgazdálkodás azonban gyakran csak 20-120 évenként „tér vissza ugyanoda”. Ezt az alapvető ténytet az adó- és számviteli törvényeket író szakemberek eddig nem vették figyelembe. Ennek egyik oka lehet, hogy párját ritkítja az olyan szakember, aki az erdőgazdálkodásban és vele együtt a számvitelben-adózában is otthonosan mozog, de ugyanígy erdész-jogászból is nagyon kevés van ma, holott ezek a csatlakozó ismeretek nagyon fontosak lennének az állami és a magán-erdőgazdálkodás minden szintjén. Az egyetemen hallgató diákok között is elvétve találni olyat, aki számviteli-adózási kérdésekben kiismerné magát, pedig az alapképzés minden ehhez szükséges induló szellemi tőkét biztosít.

Ami közvetlenül érinti gazdálkodóinkat, az állami támogatások rendszere és az adózás. Adót senki nem szeret fizetni, így természetesen ágazatunkban is jelen vannak az adóelkerülés, és az adómegkerülés szereplői (utóbbi nem szabad). A fehér gazdaság küzd a számtalan jogszabállyal, és megpróbál legalább nagyjából megfelelni a hazai adójog adózási szakemberek szerint is elviselhetetlen elvárásainak.

A személyi jövedelemadóról szóló törvény² 20.§ (1) bekezdése az adóalanyok (egyéni vállalkozók, őstermelők, mezőgazdasági kistermelők) önálló összevont adóalapjáról így szól:

„Az erdő véghasználatával érintett kitermelt vagy lábon álló faállomány értékesítéséből származó bevétel csökkenthető az erdészeti batóság által erre a célra nyitott, elkülönített számlára befizetett összeggel, de legfeljebb a jogszabályban megállapított, a befejezett célállományra igényelhető normatív erdőfelújítási támogatási értéknek megfelelő összeggel.”

Az eladott erdőből származó bevételt a befizetett erdőfenntartási járulék összegével csökkentheti a vállalkozó, ami azonban itt nem haladhatja meg a felújításra kapható normatív támogatás összegét. Ha egy komoly bükköst levágunk (erdőfenntartási járulék max. 1300 Ft/m³), és azt mesterséges úton újítjuk fel (támogatás max. 293 000 Ft/ha) már veszít a vállalkozó, mivel nem a befizetett erdőfenntartási járulék teljes értékével csökkentheti bevételét, hanem legfeljebb csak a felújításra igényelhető normatív támogatás összegével.

Ugyanennek a törvénynek a következő bekezdése ezt írja: *„Az erdőfelújítás teljesítésének arányában kiutalt normatív támogatás összegéből és az (1) bekezdés rendelkezése szerint befizetett összeg terhére visszautalt összegből akác és lágylombos célállomány esetében az erdőfelújítás kezdő évét követő ötödik év végéig, egyéb fafajtáknál a nyolcadik év végéig költségként az igazolt kiadások számolhatóak el, valamint a kiutalt normatív támogatás mértékéig terjedő összeg igazolás nélkül vonható le. A fennmaradó – az előzőekben említett batáridőn túl visszautalt – összeg teljes egészében bevételnek számít.”*

A „befizetett összeg terhére visszautalt összeg” kifejezés eleve nem takarja a valóságot, hiszen nem gazdálkodónként vezetett számlára fizetjük be az erdőfenntartási járulékot, és azt nem egyénileg tartják nyilván, mint például a magán-nyugdíjpénztáraknál, hanem egy közös KESZ-számlára, amit az ÁESZ vezet a Kincstárnál. Az erdőfenntartási járulékhöz hasonló intézmény működik Norvégiában is, ott azonban egyéni számlás a rendszer, a gazdálkodó saját befizetéseiből finanszírozzák a felmerülő erdészeti kiadásait. Ha egy erdőgazdálkodó nem tudja nyolc év alatt befizetni a tölgy-felújítását, akkor egy-

részt megbünteti a Felügyelet (erdőgazdálkodási bírság), másrészt nem jut hozzá a felújítási támogatáshoz, és ha később sikerül is átadnia, már nem csökkentheti az állami támogatást levonással, mivel annak az a része már teljes egészében bevételnek számít. A büntetések halmozásával nem fogja könnyebben teljesíteni kötelezettségeit az egyébként is bajban lévő gazdálkodó.

A harmadik bekezdés az átalányadózást választó vállalkozókat és mezőgazdasági kistermelőket érinti, hiszen aki így adózik, ezeket a levonásokat nem választhatja. Az átalányadózás azonban egyéni vállalkozónál csak 4 M Ft előző éves bevételig (mezőgazdasági kistermelőnél 6 M Ft-ig) választható. Amennyiben a 4 M Ft értéket eléri a vállalkozó, vagy munkahelyet létesít, át kell térnie a vállalkozói jövedelem szerinti adózásra, és pénztárkönyvét minden szükséges mellékletével együtt kell attól fogva vezetnie. A törvény kedvező megítélés alá helyezi az erdészeket, mivel a mezőgazdasági tevékenység után 85% költséghányad érvényesíthető (a kizárólag erdőgazdálkodási szolgáltatást végző vállalkozóknál 80%; a kiegészítő tevékenységet folytatóknál 91%; a zártkerti vadtenyésztőknél 94% lehet ez a hányad). Az árbevételi határ azonban nagyon alacsony, és az erdészetben tőkeerős vállalkozások nyilván nem tudják ezt a kényelmes adózási formát választani.

Az így adózó vállalkozónak nem lehet munkaviszonya, és az általános forgalmi adó tekintetében is alanyi adómentesnek kell lennie, vagy csak tárgyi adómentes tevékenységet folytathat. Az átalányadózást választóknak nem kell költség számlákkal igazolni kiadásait, az adóév végén egyszerűen költséghányadot számolnak el, és ez alapján állapítják meg az adó alapját és a fizetendő adót. Átalányadózás esetén a kapott állami támogatás nem számít vállalkozói bevételnek, azt az önálló tevékenységre vonatkozó szabályok szerint kell elszámolni. [Sza tv. 50-51.§]

A magán-erdő véghasználatának adózásáról APEH iránymutatás³ rendelkezik: *„...az erdővéghasználatával érintett fakitermelésből és a lábon álló faállomány értékesítéséből származó bevételt akkor lehet őstermelői bevételnek tekin-*

Pöndörszerelem. Fotó: Baracs Zsolt

ni, ha a magánszemély a saját tulajdonú földterületén folytat erdőgazdálkodást és nem alkalmazza a bevételnek e §-ban [Szja tv. 20.§] leírt módon történő elhatárolását. E két együttes feltétel hiányában az önálló tevékenységre, vagy egyéni vállalkozó esetében az egyéni vállalkozóra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni, de az utóbbi általányadózást nem választhat.”

Ez a szabály azon kívül, hogy az értelmezhetőség határát súrolja, azt jelenti, hogy aki a saját erdejében gazdálkodik, és onnan fát ad el, és ezt a bevételét elhatárolja, azaz magánszemélyként külön leadozza a faeladáshoz tartozó jövedelmét, és a felmerült erdőgazdálkodói költségeit östermelőként vagy egyéni vállalkozóként elszámolja, akkor külön-külön kell adóznia, és vállalkozóként nem lehet általányadózó. Ennek van alapja, hiszen ha az erdőgazdálkodásból származó fő bevétel (véghasználat) magánszemélyként vallja be és fizeti meg, akkor a vállalkozásában kevés lesz a bevétel, viszont sok a kiadás. Az ilyen vállalkozónak kényelmes lenne, ha még arra a kevés bevételére is tudna általányadózó lenni, de ez a kiskapu sajnos bezáródott.

Kisvállalkozói adókedvezményt [Szja tv. 13. számú melléklet] a 250 főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztató egyéni vállalkozó érvényesíthet. Ennek alapja a pénzügyi intézettől felvett hitel vagy pénzügyi lízing, amelyet tárgyi eszköz beszerzéséhez, vagy előállításhoz (beruházáshoz) kapott a vállalkozó. Az adókedvezmény mértéke a hitel vagy pénzügyi lízing kamatának 40%-a, adóévenként legfeljebb 6 M Ft.

Ezzel a kedvezménnyel minden egyéni vállalkozó élhet, kivéve a mezőgazdasági, vadgazdálkodási, erdőgazdálkodási és halgazdálkodási tevékenységet folytatók. Ennek a tőkeelvonó jellegű intézkedésnek most, amikor hazánk belépett az európai versenyszférába, nagyon erős hátráltató hatása van az erdészeti beruházások terén. A társasági adóról szóló törvény⁴ [Tao tv. 22/A.§ (5)] is megtiltja az ott ugyanezekkel a paraméterekkel érvényesíthető, de a gazdasági társaságokra vonatkozó „Kis- és közép-vállalkozások adókedvezménye” néven szerepeltetett kedvezmény érvényesítését az erdőgazdálkodóknak.

A kisvállalkozói kedvezmény [Szja Tv. 49/B.§ (6)] nem az adótételre vonatkozik, hanem a vállalkozói bevétel csökkenthető vele. Azok a vállalkozók élhetnek vele, akik 250 alkalmazottnál kevesebbet foglalkoztatnak; mértéke egy adóévre maximum 30 M Ft lehet. A kedvezmény alapja a tárgyévben vásárolt tárgyi eszközök, ingatlanok (ingatlan-felújítás is), gépek, szellemi termékek beruházási költsége. Ezt a kedvezményt sem számolhatják el a mezőgazdasági, vadgazdálkodási, erdőgazdálkodási vagy halgazdálkodási ágazatba sorolt adózók. Ez a kivételezés az előző, kivállalkozói adókedvezményhez hasonlóan sújtja az erdészeket. Gazdasági társaságoknál a társasági adóról szóló törvény [Tao tv. 7.§ (11)] ugyanígy rendelkezik, csak ott alapesetben a társasági adó alapját csökkentheti a cég ezzel az összeggel. Az erdészekre és mezőgazdászokra itt sem alkalmazható ez a szabály.

Az alap kutatás, alkalmazott kutatás

és kísérleti fejlesztés [Szja tv. 49/B.§ (6)] kiadásával szintén csökkenthető a vállalkozói bevétel. Ennek mértéke a tényleges kiadások háromszorosa, de legfeljebb 50 M Ft lehet. Ennek a kedvezménynek az érvényesítéséből is kimaradtak a mezőgazdasági, vadgazdálkodási, erdőgazdálkodási vagy halgazdálkodási tevékenységet folytató egyéni vállalkozók. Az MTA vagy a felsőoktatási intézményekkel kötött megállapodások alapján tehát az egyéni vállalkozók kiadásait nem lehet külön csökkenteni ezzel a tétellel. Ez a szabály a más ágazatban működő vállalkozásokat előnybe helyezi, és hátráltatja az erdőgazdálkodók kutatási-fejlesztési munkára való ösztönzését. A társasági adóban [Tao tv. 7.§ (17)] ugyanez a helyzet, az erdőgazdálkodó társaságok sem számolhatják el adóalap-csökkentő jogcímként az így jelentkező kiadásait.

A társasági adóról szóló törvényben részletesen szabályozva van az adóelőleg fizetési kötelezettség is [Tao tv. 26.§ (7)-(8)]. Ennek értelmében a társasági adó alanyai az előző évi fizetett adótélszámítás alapján havonta vagy háromhavonta adóelőleget kötelesek fizetni. Ha az előző évi fizetett adó több volt, mint 5 M Ft, akkor havonta, ha kevesebb, akkor háromhavonta kell bevallani és megfizetni azt. Az 50 M Ft árbevétel meghaladó adózóknak ezt még december végéig fel is kell tölteniük (ki kell egészíteniük), a tárgyévi becsült adófizetési kötelezettség legalább 90%-ára. A mezőgazdasági, erdőgazdálkodási vagy halászati ágazatba sorolt adózók viszont ebben az esetben kedvezményezettek, mivel az adóév első három hónapjára az éves adóelőleg 10 százaléka, második negyedévben 20 százaléka, harmadik negyedévben 30 százaléka, negyedik negyedévben 40 százaléka esedékes, ha az előző adóévi fizetendő adó legfeljebb 5

A lapot Magyarország legnagyobb
médiatitkára, az

» **OBSERVER** «

OBSERVER BUDAPEST
MÉDIATITKÁRSÁG KFT.

1084 Budapest, Auróra u. 11.
Tel.: 303-4738

rendszeresen szemlézi

M Ft volt. Ha az előző adóévi fizetendő adó meghaladta az 5 M Ft értéket, akkor az adóév első negyedévének három hónapjában havonta a becsült éves adóelőleg 3,3 százaléka, második negyedévében havonta 6,6 százaléka, harmadik negyedévében havonta 10 százaléka, negyedik negyedévében havonta 13,4 százaléka esedékes. Ez az intézkedés egyértelműen könnyíti az erdőgazdálkodók adózását. Sajnos a kétfajta adóelőleg-fizetési lehetőség között nem választhatnak az erdészek, csak az utóbbi alapján adózhatnak.

A adózás előtti eredményt – adóalapot – csökkenti „*a legfeljebb a befejezett felújításhoz a célállomány típusától függően az agrárgazdasági célok költségvetési támogatásáról szóló jogszabály szerint igénybe vehető támogatás mértékéig* – erdőgazdálkodónál az erdőről és az erdő védelméről szóló törvényben meghatározott erdőfelújítási kötelezettség fedezetére az adóévben képzett céltartalék, céltartalékot növelő összeg” [Tao Tv. 7.§ (1)]. Ez a mondat üdvözlendő az erdőgazdálkodók számára, hiszen az erdőfelújításokra való céltartalék-képzés egy gazdasági társaságnál a felújítások pénzügyi háttérének gyakorlatilag egyetlen pillére. Nem jellemző azonban, hogy ezzel a szabállyal élnének az erdőgazdálkodók, pedig ez egy megfontolandó lehetőség, hiszen az így képzett céltartalék a vállalat gazdálkodásának stabilizálását és mozgatható tőkéjének adómentes tartalékolását is jelenti.

Az általános forgalmi adóról szóló törvény⁵ csak a mellékletében foglalkozik az erdőgazdálkodással. A kedvezményes (15%) adómérték [Áfa tv. 1. számú melléklet] alá tartozó termékek az élő állatok (tenyésztett vagy befogott vad), vadhús, tojás, élő fa (csemete),

gomba, erdei gyümölcs, tűzifa, faszén, növényi trágya. A szolgáltatások közül az erdőgazdálkodási szolgáltatás, -szakmai tervezés, -szakértés és a mezőgazdasági laboratóriumi vizsgálatok adóznak kedvezményesen. A kidöntött faanyag, és a lábbon álló fa, valamint trófea és a trófeabírálat után 25% az áfa [Áfa tv. 28.§ (1)]. Tárgyi adómentes a termőföld, erdőterület értékesítése [Áfa tv. 2. számú melléklet].

A helyi adókról szóló törvényben⁶ az erdő egyetlen helyen jelenik meg: a telekadó [Tv. a helyi adókról 19.§ f)] megfizetése tekintetében adómentességet élveznek az erdőterületek. Az egyszerűsített vállalkozói adóról szóló törvény⁷ az egyéni vállalkozás mellett őstermelést is folytatókról úgy rendelkezik, hogy a bevételek arányában köteles a vállalkozó minden költségét felosztani két jogállása között. Amennyiben az eva-alany vállalkozó mezőgazdasági kistermelő is, akkor arra a tevékenységére választhatja az átalányadózást [Eva tv. 17.§ (4)]. Ezek a szabályok a vállalkozók adminisztrációs és adózási terheinek könnyítésére születtek, kellő körültekintéssel jól kihasználható lehetőségeket nyújtanak.

Az állami agrártámogatások ma jelentős mértékben segítik az erdőgazdálkodókat, azonban az adózás erősen tőkekivonó jellegű, ami az ágazat versenyképességére nagyon kellenetlenül hat. A hazai erdőgazdálkodás hosszú távon történő életképessé tételének elengedhetetlen feltétele annak további anyagi támogatása. Ezt az állami dotáció emelésével és az adóterhek mérséklésével egyidejűleg kellene elérni. Az Európai Unióban korábban megerősödött megerősített gazdálkodóknak ugyanis a földvásárlási moratórium megszűnte után így túl könnyű dolguk lesz. Az

erdőgazdálkodással szemben a társadalom egyre több elvárást fogalmaz meg, melyeknek ellentételezése hazánkban nagyon alacsony szinten valósul meg, ennek bővítése és strukturális rendezése az erdészek és az ország közös ügye.

A cikket lektorálta: Prof. dr. Lett Béla C.Sc. egyetemi tanár (NyME EMK)

Forrás:

1 1949. évi XX. törvény A Magyar Köztársaság Alkotmánya 9.§ (2).

2 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról.

3 1999/73. APEH Iránymutatás.

4 1996. évi LXXXI. törvény a társasági adóról és az osztalékadóról.

5 1992. évi LXXIV. törvény az általános forgalmi adóról.

6 1990. évi C. törvény a helyi adókról.

7 2002. évi XLIII. törvény az egyszerűsített vállalkozói adóról.

Dagonya. Fozó: Szakács László

Termőföldek hektárjainak piaci átlagárai az EU-ban

Ország	Földár (euro)	Földár (millió forint)	Ország	Földár (euró)	Földár (millió forint)
Luxemburg	53297	13,5	Görögország	5038	1,27
Hollandia	34439	8,7	Finnország	4039	1,02
Belgium	15895	4,02	Franciaország	3613	0,91
Olaszország	13180	3,3	Svédország	1998	0,5
Dánia	12882	3,26	Csehország	1282	0,32
Írország	12710	3,2	Lengyelország	874	0,221
Anglia	11615	2,9	Szlovákia	877	0,222
Németország	9416	2,4	Magyarország	1462	0,37
Spanyolország	5686	1,4			

A felsorolásban hazánkat megelőző utolsó három országnál az adatok 2001-esek

Forrás: Békés Megyei Hírlap

Két nap a Felvidéken

Az FVM helyi csoportja felvidéki kirándulást, más néven tanulmányutat szervezett. *Karádi László*, a csoport titkára és az út fő szervezője tulajdonképpen hazament, hiszen erdőmérnöki diplomáját, Balassi Bálint szülővárosában, Zólyomban szerezte. A szervezésben segítségére volt *Karol Gubka*, a Zólyomi Erdészeti és faipari Egyetem Erdőművelési Tanszékéről. Voltaképpen szerencsénk volt, hiszen a szokatlanul esős tavaszból kifogtunk egy verőfényes délelőttöt és egy kora délutánt. EU-csatlakozás ide vagy oda, a határátlépésnél még nem éreztük, hogy voltaképpen hazamegyünk. No

majd idővel. Bánhatja, aki még nem járt a zólyomi arborétumban. A város peremén húzódó dombok egyikén 40 évvel ezelőtt alapította az egyetem dendrológus professzora, mely növénygyűjtemény most kamaszkorát éli. A tágasan elhelyezett növényritkaságok között sétálva eltűnődhettünk, hogy az erdész szakmai lelki békéje mily sokat jelent ezekben a háborúskodó időkben (alacsonyán röpködtek fölöttünk a gyakorló MIG-ek). Noha a Jeli Arborétumban már több hete elvirágzott a havas szépe, itt az északi oldalakon teljes színükben pompáztak. A Zólyom mellett húzódó Bieni-völgyben

szállásoltunk el, a garamhalászi és zólyomkovácsi termálforrások egyikére épült szállodában. Délután a tanulmányi erdőgazdaság területén egy közepkorú gyertyános tölgyesben elhelyezett vaddisznós kertbe látogattunk volna, de a monszunszerű felhőszakadás csak annyit engedett láttatni, hogy egy fényőleges állományban a szarvashántás ellen egyedi csomagolással védik a törzseket. Kísérőnk, *Gubka* docens és *Meloun* mérnök volt.

A második nap Selmechánya felé vetjük az irányt. Útközben egy 1913-ban őserdővé nyilvánított jegenyefenyő és bükkkelegyes állományban álltunk meg, melynek életkora 0 és 350 év között volt. 350 évvel ezelőtt még javában nyögte az oszmán bús hadát Buda büszke vára ... Az „őserdőben” gondolatot cseréltünk az oly aktuális erdész-termesztetvédi viták aktuális kérdéseiről. Érezni lehetett a kis buszban a meghatott szorongást az ősi Alma Mater felé közeledve. Fokozta a hangulatot *Szász Tibor* bátyánk kazetája, melyről a régi selmeci nóták csendültek fel. Nem hiszem, hogy van még egy szakma a világon, ahol ennyire mélyen és meghatóan kísért e múlt. Ezt semmi szín alatt nem szabad veszni hagyni. Az Akadémia parkjában és a két hatalmas mamutfenyőtől őrzött főbejáraton bemenve, az ősök szellemét keresve bolyongtunk egy darabig.

Hazafelé jövet bekukkantottunk a szentantali kastélyba, ahol – mondhatni eredeti állapotában – láthattuk az elmúlt két évszázad főúri életének majd minden kellékét. A termeket járva elgondolkozhattunk, hogy hány hasonló objektumot tett tönkre a második világégés szűkebb hazánkban, vagy amelyik megúsza a pusztítást, azt magunk semmisítettük meg a szocializmus kezdeti évtizedei alatt. Na ja ... a múltat akartuk véggépp eltörölni ... majdnem sikerült.

Azért jók ezek a rövid kirándulások a látszólag összeszokott helyicsoporthoz. Mert persze, ha volt néhány perc szabadidő, máris előkerült a tarokk ... s így van ez rendjén.

Pápai Gábor

Könyvismertetések

Major Richárd: Vadváltók

Egy magyar természetjáró vadász

British Columbia vadonában

(Püski, Budapest, 2000) 280 old. 1680 Ft

Egy rendkívül gazdag vadász- és természetjáró élményekkel tele könyv jelent meg a Püski Kiadónál, ami eddig kevésbé ismert a hazai vadászok körében. A könyvhöz Varga Domokos írt ajánlást.

A szerző Sopronban 1953-ban végzett erdőmérnök, aki 1956-ban családostól menekült Kanadába, British Columbia tartományba. A „sérült lelkű írónak” – mint írja – fiatalon, olyan körülmények között kellett megválnia hazájától, melyek őt a síron túl is elkísérik. Vancouverben találkozik a soproniakkal, a „Soproni divisio” táborával. Itt a földmérés területén talál megélhetést, később további tanulmányok végzésével mint elektromérnök épít magának biztos egzisztenciát.

Az első fejezetek a fiatalkori cserkész-természetjáró élményekkel, majd a soproni évekkel, a tanulmányi vadászatokkal foglalkoznak. Név szerint említi Fuchs Tönit, Czebe Gyulát, Suba Jánost, akik már fegyverrel és vadászkutyával bíró tapasztalt vadászok voltak. Az első őzbak és szarvastehen elejtése is ezekre az évekre esik. Ezt követi három év erdészeti szolgálat a Bakonyban, ahol már lényegesen több a vadászati lehetőség, de jelentkezik a konfliktusok az 1950-es évekre jellemző politikai hatalommal.

A könyv részletes leírást ad British Columbia földrajzi adottságairól, növény- és állatvilágáról, a vadászati lehetőségekről. A tartomány erdőssűrűsége 62%-os, döntően fenyőerdőkkel. Itt található a Sziklás-hegység, a Cascade- és a Parti-hegység 1500–2500 m magas vonulata, gleccserekkel, szeszélyesen változó időjárással, több méteres téli hótakaróval. Igen jelentős a folyók és a tavak területe, illetve a tengeri és az édesvízi halászat.

Vadászható vadfajok: fekete medve, szürke (grizzly) medve, jávorszarvas, Wapiti, hegyi birka (hegyi kecske, amerikai antilop), öszvér, fekete- és fehérfarkú szarvas, farkas, puma, fajtűfélék.

Az anyagi lehetőségek javulása fokozatosan teszi lehetővé a szükséges vadászati felszerelés beszerzését (fegyver, sátor, terepjáró gépkocsi, csónak stb.), amelyekkel kezdetben csak a hétvégi, majd később hosszabb vadászatokra kerül sor. Többnyire 2-3 vadász utazik

együtt, de a szerző jobban szereti az egyéni vadászatot, amivel bőven él.

Az európaiától teljesen eltérő vadászati szervezettel és engedélyezési eljárással találkozunk, kijelölt régiók vadászati körzeteibe kiváltható lelövési engedélyek. Az ellenőrzés viszont hatékony.

Az utazás az épített utak után az ún. alótáborig felhagyott erdei közelítő utakon vagy lovakkal járt ösvényeken gyakori kőlapátolással vagy csőrök segítségével folyik.

Az alsó tábornál marad a terepjáró, innen 20–30 kg-os teherrel indul meredek oldalakon a felső táborhoz, az erdőrégió felső határhoz a vadász. Magával viszi a sátrat, esőruhát, hálózszakot, főzőkészletet, élelmiszert, kötelet, baltát stb. A terepen való mozgáshoz és eligazodáshoz rendkívüli tájékozódóképességre és rétegvasal térképre van szükség. A szerzőt ebben a földmérési-térképészeti ismeretei nagyban segítették. A hosszú tél folyamán a közlekedés csak sível vagy hórúfokkal lehetséges. Az elejtett vad kiszigerelése – egyedül – vagy nyúzása, feldarabolása, terepjáróhoz való levitele ugyancsak komoly feladat.

A vadászathoz rendszeresen csatlakozik a pisztrángozás is, ehhez a csónakot egy utánfutó szállítja. A szerző beszámol a gleccserek megmászásáról is, kötelekkel és speciális felszerelésekkel. Részt vesz többedmagával vadevezős túrákon, ismeretlen patakokon. Egy alkalommal felborultak a csónakok, egyik útítársat a zúgó folyamban a fatorlaszok alól az utolsó pillanatban sikerül kimenteni. A jégheg vízben való kényszerfürdőt súlyos izület- és csonthártyagyulladás követi, kórházi kezelés és két évig botalal való járás. Hajmeresztő események sora olvasható. Önkéntelenül felmerülnek Maderpach Viktornak a déli-kárpátok vadászatai, ahogyan a nevezett vadász írta, amikor a vad és a vadász életben maradásának az esélyei igen közel állnak egymáshoz.

Ami a vadászetikát illeti, ebből kiválóan vizsgálja a szerző. A sportszerűség és az etikus magatartás kicseng a sorokból. A nyugdíjas éveiben járó szerző – mint írja – már inkább a természetjárást űzi és az élményekből él.

A könyv vadászati nyelvezetéhez csupán kisebb észrevétel tehető. A zsigerelés helyett következetesen a „tisztítás” szót használja. Ugyancsak szokatlan a 150–200 kg-os Mule deer-t (öszvér-szarvas) őznek nevezni. A könyvet remek színés fotók és térképek zárják. Aki a köny-

vet elolvassa, az rendkívüli vadászélmények és egzotikus környezet ismereteivel lesz gazdagabb.

Dr. Erdős László

Mihály Botond – Botta-Dukát Zoltán (szerk.): Biológiai inváziók Magyarországon. Özönnövények. – A KvVM Természetvédelmi Hivatalának tanulmánykötetei 9., 2004, 408 o.

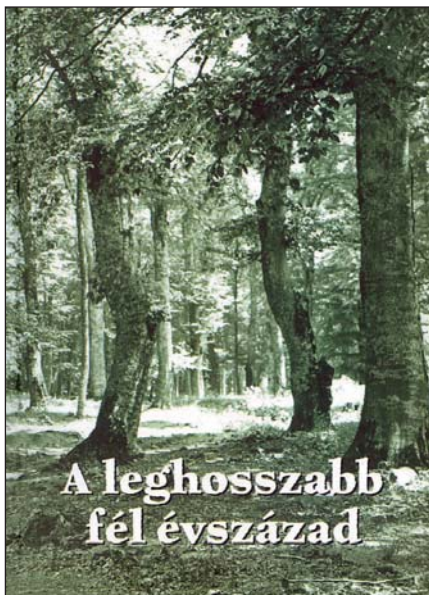
A biológiai környezetszennyezés értékben kifejezett mértéke a Föld számos területén már meghaladja az ipari környezetszennyezés mértékét. Az őshonosság-idegenhonosság kérdésköre elsősorban érzelmi alapon érinti a hazai szakközöniséget, s a szubjektív értékítéletek mellett kevés objektív érv kerül felsorolásra. Az egyik fő veszedelem, s jelentős pénzbeli ráfordítást az ún. özönnövények (csúnya és kerülendő, bár elterjedt idegen szóval az invazív növények) jelentik. Özönnövény az az idegenhonos növényfaj, amely egy adott területen robbanásszerűen terjed, s agresszivitása folytán sokszor az ott élő növények egy részét kiszorítja, a növényzetet átalakítja. Ma-napság a probléma ökonómiai vetülete is egyre jobban előtérbe kerül, elég, ha csak a parlagfű visszaszorítására tett erőfeszítésekre és anyagi áldozatokra gondolunk. A Természetvédelmi Hivatal támogatásával most megjelent könyv 13 szerző (köztük 4 erdész) jóvoltából összefoglalja az özönnövényekkel kapcsolatos eddigi főbb ismereteket. Így tisztázza a növényi invázió fogalmát, bemutatja az özönnövényekkel kapcsolatos hazai és nemzetközi aktivitást, felsorolja az invázióra képes növényfajokat, értékeli az inváziós tulajdonságokat, az ökológiai és zöld folyók szerepét, az ezen növények elleni védekezés elvi lehetőségeit. A kötet további részében 11 özönnövény (amerikai kőris, bálványfa, bíbor nebcsvirág, gyalogakác, japánkeserűfű-fajok, kaukázusi medvetalp, kései meggy, magas és kanadai aranyvessző, selyemkóró, parlagfű, zöld juhar) részletes bemutatását találjuk, majd a 10 nemzeti park igazgatóság az özönnövények megfékezésére tett erőfeszítéseibe kapunk bepillantást. A tervek szerint hamarosan elkészül a második kötet is, melyben újabb fajok jellemzését találhatjuk majd meg.

A kötetet a TermészetBúvár Szerkesztőségénél (Budapest, V. ker., Arany J. u. 25.) lehet megrendelni vagy megvásárolni, ára 2940,- Ft.

Dr. Bartha Dénes

A leghosszabb fél évszázad

Újabb érdekes kötetel ismerkedhetnek meg a magyar erdészet története után érdeklődő olvasók. Tartalmára az alcíme utal – **Erdészetünk a kormányjelentések tükrében 1899–1941.** A könyv anyaga egy 1897-ben született törvény, a Központi Statisztikai Hivatalról szóló, XXXV tc. 5. §-a rendelkezésének köszönhető, mely szerint „az egyes minisztériumok adjanak

számot működésükről; az igazgatásuk felügyeletük alá tartozó ügyekről és a „közállapotokról”. Ezeket a jelentéseket évente, a költségvetéssel együtt kellett az országgyűlés elé terjeszteniük.

A könyv az 1899 és 1941 közötti időszak kormányjelentéseinek erdészetre vonatkozó anyagát tartalmazza. Ebben az időszakban az erdészeti ügyek a Földművelésügyi Minisztériumhoz tartoztak, főosztály-szintű irányítás mellett. Az erdészeti közigazgatás óriási létszámú szervezetten keresztül működött. Erdőtisztek, erdőmérnökök, erdőőrök, jogászok, közgazdasági és közgazdasági tisztviselők végezték ezt a munkát.

Aki elmélyül a könyv lapozgatásában, bizony sok érdekes adattal találkozhat. Ez érthető, hiszen abban a bizonyos „leg-hosszabb fél évszázad”-ban volt az első világháború, a trianoni békediktátum, valamint a keleti, erdélyi és délvidéki terület visszacsatolása. De ekkor lépett hatályba az 1935. évi IV. tc., azaz a Kaán-féle erdőtörvény is. E történelmi tények, események bizony rányomták bélyegüket az erdészetre is, ami jól nyomon követhető a jelentésekben.

A kormányjelentések alcímei jól mutatják az ismertetett témák sokszínűségét: *Erdészeti szakoktatás, Erdészeti kísérleti*

ügy, M. Kir. Ornitológiai Központ, Az állam által kezelt községi és némely más erdők és kopár területek, Kincstári erdőrendezősegek, Kincstári erdőművelés, Építkezés, Területváltozások, Havasgazdasági berendezések, Faértékesítés, Birtokrendezések, Kegyi építkezések, Erdősítések, Erdőkárok, Erdőrendészeti átbágás stb.

Segíti a témában való eligazodást a könyvben megjelent két tanulmány is: *A magyar erdészet, 1899–1941 (Oroszi Sándor), Erdészeti közigazgatás (Kollega Tarsoly István).*

A vaskos kötet az Erdészettörténeti Közlemények sorozatban jelent meg, szerkesztette *Kollega Tarsoly István*, megjelenését az FVM Erdészeti Főosztálya támogatta.

Detrich Miklós

A Szeniorok Tanácsa

megbeszélésén fogadta Cserép Jánost, az Egyesület elnökét. A megbeszélésen szó volt szakmánk aktuálpolitikai kérdéseiről.

Álló sor balról jobbra:

Tollner György, Haják Gyula, Köveskúti György, dr. Járasi Lőrinc, Németh Ferenc, Tokodi Mihály, dr. Balogh Ferenc, Mitnyik László, dr. Jereb Ottó, dr. Király Pál, Varga Béla, dr. Ghimesy László, Zathureczky Lajos.

Ülő sor balról jobbra:

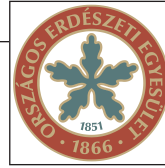
Halász Aladár, Pandura Zoltán, dr. Szász Tibor, Cserép János, az OEE elnöke, S. Nagy László, dr. Erdős László, dr. Madas András

Fotó: Zágoni István

Az Erdészcsillag Alapítvány kuratóriuma: Bak Júlia, Wisnyovszky Károly, Gémesi József (elnök), Magas László és Szász Tibor

OEE Titkárság
tel.: 201-6293, Fax: 212-7518
e-mail: oee@mtesz.hu
Szerkesztőség: erdlap@mtesz.hu
Internet cím: www.oee.hu

Az Országos Erdészeti Egyesület 2004. évi programja

Mi, a több mint 150 éves múltú visszatekintő Országos Erdészeti Egyesület az Alapszabályunkban rögzített célok elérése érdekében az alábbi programot tervezzük megvalósítani 2004. évben az Egyesület küldöttközgyűlése, elnöksége, pártoló tagi tanácsai, helyi csoportjai, szakosztályai, bizottságai részvételével.

A kiemelt célunk, hogy az Egyesület múltjához méltó ÉRTÉKEKET képviseljünk a tagságunk ÉRDEKEINEK érvényesítésekor.

I. Egyesületi élet fejlesztése

a) Szervezeti élet fejlesztése

- Folytatni kell egyesületünk arculatának kialakítását (prospektus, zászlók).
- Az Alapszabály és szabályzataink módosításával egyesületi életünk a tagság többségének igényeihez igazítása.
- Az Egyesület működését minél szélesebb körben megkötött szakmai és pénzügyi megállapodások megkötésével erősítsük, mint a minisztériumok, gazdálkodó szervezetek, intézmények, egyesületek. A pénzügyi stabilitást a hazai és EU pályázatok kihasználásával is fokozzuk.
- Tovább kell erősíteni a pártoló tagsággal, a helyi csoportokkal és szakosztályokkal való kapcsolatot, segíteni munkájukat, programjaik megvalósítását.
- Törekedni kell a taglétszám növelésére és az új tagokat az oklevél és az Alapszabály ünnepélyes átadásával kell megtisztelni.

b) Egyesületi programok szervezése

- A rendezvények segítsék elő a szakmai és a közönségkapcsolati tájékoztatást, erősítsék az összetartozást és barátságot. (Vándorgyűlés, Országos Erdészverseny, WOOD TECH Erdészeti Szakkiállítás és Konferencia, ERDŐK HETE, Erdésznök Országos Találkozója, Országos Erdész Bál, Bányász-kohász-erdész találkozó, Vásárhelyi-terv Továbbfejlesztése konferencia, Fa-energetikai Munkacsoport működtetése.) Tervezett kiadványok: Gyökerek és lombok IV., EU könyv II.
- Nemzetközi kapcsolatok további fejlesztése a határos országok és az EU-

hoz tartozó országok erdészeti szervezeteivel, valamint a külföldön élő magyar erdészekkel való internetes kapcsolat tovább építése.

c) Szakmai tájékoztatás fejlesztése

- Szükséges az Erdészeti Lapok kiadásának folyamatos továbbfejlesztése a tagság növekvő elvárásaihoz igazodva, a terjedelem hatékony kihasználásával. Működési rendjének elkészítése. A MEGOSZ híradójának további megjelenítése, pénzügyi háttérének rendezése.
- Az internet és az e-mail lehetőségét is kihasználva fokozni kell az OEE és az erdészeti ágazat közönségkapcsolati tevékenységét. (PR szakosztály megszervezése, újságírók szakmai találkozója, parlamenti képviselők erdei programja stb.)

d) Erdészcsillag Alapítvány

- Az Alapító Okirat módosításával teljessé váltak a támogatási célok. Feladat az Alapítvány céljai szerinti működtetés és további támogatási források bevonása.

e) Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár

- Alapító okiratának és működési rendjének megalkotása.

f) Alkotmány utcai volt Székházunk új-bóli birtokbavétele

Egyesületünk függetlenségének jelképe az Alkotmány utcai Székház. Célunk a birtokon belül kerülés, újabb jogi és együttműködési lépések kezdeményezésével. Támogatjuk, hogy az épület az egyesületi székhely mellett a magyar erdészeti államigazgatás, az állami és a magánerdészet székháza is legyen, mint a Magyar Erdészet Székháza.

II. Szakmai érdekek képviselése

a) Az erdészeti ágazat érdekeinek képviselése

- A törvényekben, rendeletekben, az EU jogszabályokban és tervekben az erdészeti ágazat érdekeinek érvényesítése, Nemzeti Fejlesztési Tervben, Operatív Programokban az erdészet és a fa-

feldolgozás megjelenítése és a piacra jutás elősegítése.

- Részvétel az érdekérvényesítő szervezeteiben, FVM Nemzeti Kerekasztal ülésein, az NFA ÉT-ben, az Erdei Iskola Országos ÉT-ben, a Vásárhelyi-terv Továbbfejlesztése programban, a Parlament Mezőgazdasági Bizottsága és az Erdészeti Albizottság munkájában stb.) A megújítható energiaforrások hasznosításának támogatása a Faenergetikai Munkacsoport tevékenységével.

b) Erdészeti vállalkozók

- Az erdőgazdálkodás (tő mellett) területén dolgozó vállalkozók Pártoló Tanácsának megszervezése, érdekeik képviselete. A Tanács érdekérvényesítő ereje szolgálhatja egész szakmánk érdekvédelmét is.

c) Magánerdészet

- Érdekeik védelme a magántulajdon elsődlegességének védelmével, az erdőkezelés törvényi és gyakorlati körülményeinek javításával, egyszerűsítésével.
- A MEGOSZ kiemelt partner, a szakmai munka és érdekérvényesítés területén is kívánatos az együttműködés fokozása.
- Az EU-val való kapcsolatok bővítése, információk átadása, pályázati lehetőségek feltárása.

d) Állami erdészet

- A szervezeti átalakítás folyamatos véleményezésével, javaslatok adásával a tagságunk többségét érintő érdekek képviselete.
- A többcélú erdőgazdálkodás támogatása.
- A közcélú tevékenység előtérbe helyezése.

e) Természetvédelem, védett természeti területek kezelése

- Az ágazat jövője szempontjából a természetvédelmi területek kezelése az ágazat létének kérdését jelenti, ezért minden erdész érdeke.
- Érdekvédelmi tevékenységünk során kiállunk, hogy
 - az állami és magánerdészet kezelje a védett erdőket,
 - az erdőgazdálkodók fokozzák a természetközeli erdőgazdálkodást,
 - erősítsék az erdészek természetvédelmi kommunikációját,

– használják ki erre a célra az Erdészeti Erdei Iskolákat,
– vegyék igénybe az Egyesület rendezvényeit.

• Az erdész természetvédelmi munkájának elismertetésével mind az erdőgazdálkodás, mind a természetvédelem területén dolgozó tagságunk érdekeit képviseljük.

f) Az erdészeti oktatás és tudomány

• Azon intézményekkel, amelyek partnert találnak Egyesületünkben, az együttműködést tovább kell erősíteni.

III. A megvalósítás pénzügyi feltételei:

• A pénzügyi források megszerzése továbbra is a legnehezebb feladat és a legbizonytalanabb a terv megvalósítása során. Az Egyesület egyre markánsabban igyekszik képviselni tagságunk és az erdészeti ágazat érdekeit és ennek

eredménye, hogy az Egyesület támogatása kérdőjelekkel terhelt.

• Egyesületünk költségfelhasználása mértéktartó. Lehetséges feladat az Erdészeti Lapok pénzügyileg is hatékonyabb működtetése, melyhez segítséget ad a technikai szerkesztő személye. Továbbá átgondolandó a tagsági díjak mértéke, valamint rendszerének egyszerűsítése.

• Az Egyesület legfontosabb pénzügyi célja a jelenlegi helyzetben, a tagság által meghatározott programok pénzügyi finanszírozása.

• Továbbra is lépéseket kell tenni a mindenkori kormányzattól független, önálló pénzügyi források felkutatására. Az együttműködési megállapodások megkötésének szorgalmazása a biztosabb pénzügyi háttér elérését is szolgálják.

1. A feladatok pénzügyi háttérének biztosítása:

– egyéni tagdíjak befizetése a HCS titkárok állandó számonkérésével,

– Erdészeti Lapok hatékonyabb működtetése,
– pályázati források elnyerése, együttműködési megállapodások támogatásával,
– költségtakarékosabb működés.

2. Feladatok rangsorolása:

Pénzügyi támogatást igénylő feladatok, fontossági sorrendben:

– OEE működtetése,
– Erdészeti Lapok kiadása,
– Kiadványok, tervekben szereplő programok megvalósítása.

Budapest, 2004. május 20.

Jó szerencsét! Üdv az erdészek!

Cserép János sk.
elnök

Jóváhagyta: Küldöttközgyűlés a 11/2004. (máj.20.) sz. küldöttközgyűlési határozatával.

Az Országos Erdészeti Egyesület Közönségkapcsolatok Szakosztálya alakuló ülése

Jegyzőkönyv

Felvéve: 2004. június 3-án, csütörtökön a Pilisi Parkerdő Rt. Erdészeti Információs Központjában (1021 Budapest, Budakeszi út 91.)

Jelen voltak: az OEE Közönségkapcsolatok Szakosztálya alapító tagjai (16 fő) és a külső tagok (17 fő) a mellékelt jelenléti ív szerint.

Zétényi Zoltán megnyitja az alakuló közgyűlést, köszönti a megjelenteket, ismerteti a szakosztály megalakítása gondolatának megszületését, indokait.

Elmondja a megalakulás szervezeti szabályait. Felkéri a vendéglátó Pilisi Parkerdő Rt. Erdészeti Információs Központjának munkatársát, Lomniczi Gergelyt, hogy köszöntse a megjelenteket.

Zétényi Zoltán javaslatot tesz a választási bizottság tagjaira a tisztségviselők megválasztásához.

Szavazatszámológónak Greguss László Gézt és Pápai Gábort.

Jegyzőkönyv-vezetőnek Lomniczi Gergelyt.

Jegyzőkönyv-hitelesítőnek Detrich Miklóst és Keresztes Györgyöt.

A javaslatot a jelöltek elfogadták és a jelenlévők a jelölést nyílt szavazással megerősítették

Zétényi Zoltán javaslatot tesz az összejövetel programjára, majd ismerteti a szakosztállyal kapcsolatos tudnivalókat.

A szakosztály célja

A szakma PR és sajtómunkájának javítása a jelenleg e területen működő munkatársak szakmai felkészültségének erősítése, új kollégák bevonása ebbe a munkába.

Műhelymunka kialakítása, szakmai háttérbázis fölépítése.

Kapcsolatépítés a különböző médiumok munkatársaival.

A szakmában keletkező információk sajtóba való eljutásának segítése.

Működése

Évente 4-6 alkalommal tart a szakosztály összejövetelt, köztük kirándulást. A szakosztályi programokon szakmai továbbképzésre, bemutató előadásokra, tréningekre kerül sor, a szakmabéli vezetők tájékoztatják a sajtó munkatársait a legújabb eseményekről. Fontos, hogy a területen dolgozók megismerjék egymás munkáját.

A szakosztály elnökének és titkárának megválasztása

Greguss László Géza a választási bizottság nevében ismerteti a szavazás menetét és formáját: Minden szavazócédulára két-két név (elnök és titkár) kerülhet.

Javaslatot tesz a szakosztályelnök és a titkár személyére Zétényi Zoltán, illetve Lomniczi Gergely személyében.

Fazekas Bence elnökjelöltnek javasolja

még Pápai Gábort, de ő megköszönve a bizalmat, az Erdészeti Lapok főszerkesztői teendőinek ellátására hivatkozva a jelölést elhárítja.

A másik két jelölt a jelölést elfogadja, és ezt a megjelentek szavazással megerősítik.

A szavazatszedő bizottság tagjai begyűjtik a szavazatokat, majd összeszámolják.

Ezalatt Zétényi Zoltán felkéri Ormos Balázst, az OEE főtítkárát a bevezető előadása megtartására.

A főtítkár számos gondot sorol fel, ami nyomasztja a szakmát és nehezíti az erdészeti kommunikációt, többek között hangsúlyozza a finanszírozás megoldatlanságát, és ismertette egy közvéleménykutatás eredményeit.

A szavazás eredményének kihirdetése

Pápai Gábor ismerteti a szavazás eredményét:

17 érvényes szavazat érkezett, és ezek közül:

A szakosztály elnökjelöltjére, Zétényi Zoltánra 16-an szavaztak,

a szakosztály titkárjelöltjére, Lomniczi Gergelyre 16-an szavaztak.

A megválasztott tisztségviselők megköszönik a bizalmat és röviden bemutatkoznak, ismertetik szakmai pályafutásukat.

Zétényi Zoltán felkéri Peták Istvánt, az MTV Kuratórium elnökségi tagját köszöntője megtartására. Bevezetőjében visszatért a szakmai múltjára, a nagynevű

elődök tevékenységére, többek között megemlítve azt, hogy az erdő hármask funkcióját az erdészek már réges-régen „föltálták”. Véleménye szerint valahol utat tévesztett a szakma, ebből adódik a „hátrányos” helyzete. A magasploé gondolatok mellett a praktikus aprómunka fontosságát és a sajtó struktúrájának megismerését hangsúlyozza. Az erdészek sokirányú képzettsége ellenére a kommunikáció külön szakma, amit el kell sajátítani, illetve külön szakemberek végezzék. Az újságírókat partnerül kell hívni a kommunikáláshoz. Azt kell kitalálni, hogy miként tudjuk elérni, hogy azonosuljanak az erdészeti témákkal. Nem elég ismereteket közölni, motiválni is kell. Utal az erdészeti irányítás megosztottságából fakadó nehézségekre is. Kiemeli az OEE függetlensége megőrzését, és dicséri az elkötelezettségét az értékek és a nemzeti gondolat mellett.

Zétényi Zoltán az elhangzottakból azt tartja nagyon hasznosnak, hogy Peták István tükröt tartott a szakmának. Egyetértően kiemeli, hogy a szakosztály egyik legfontosabb célja az újságírók partnerként való megnyerése.

Zétényi Zoltán röviden ismerteti *Varga Tamás* elemzését három médium erdészettel kapcsolatos fogalomhasználatának gyakoriságáról, majd saját elemzését a Zengő-ügy sajtójáról.

Mangel Gyöngyi, a *MR munkatársa* javasolja, hogy a magyar nyelv gazdagságának megőrzése érdekében az erdészek őrizzék meg és használják továbbra is saját szakmai kifejezéseiket, megfelelő magyarázattal társítva.

Greguss László Géza a témához csatlakozva javasolja, hogy magyar nevet adjunk a szakosztálynak: Közönségkapcsolatok Szakosztálya.

A jelenlévők a javaslatot elfogadják.

Möcsényi Miklós, a *FAGOSZ főtitkára* emlékeztet arra, hogy a Nemzeti Erdőprogramnak integráns része a kommunikáció, és kérdezi, hogy hol tart jelenleg a NES-NEP.

A tájékoztatók sorát folytatva *Bartucz Péter*, a *Nyírerdő Rt. erdészeti igazgatója* azzal kezdi, hogy a „vadkeleten”, ahonnan jött, az erdésznek a kommunikációs mező a fatolvajt, a kóbor kutyát jelenti, és az előadótól függően ugyanaz a hír a médiában jól és rosszul is elsülhet. A közvélemény nem ismeri azt az erdészszakmai munkát, aminek eredményeként ma már 130 éves tölgyessel és világrekorder dambikával büszkélkedhet Nyírség. A külföldiek sorban állnak azért, hogy jöhessenek vadászni hozzájuk. 2002. október 12-én

lőtték a világrekorder dambikát, ami egyik alapja a CIC mostani, Bukarestben átadott elismerésének. A táj másik, számukra fontos büszkesége az akác, amelyet a magyar vidék népessége elfogadott, bizonyosság erre az a sok dal, amelyben megénekelték.

Dr. Halmágyi János, a *Nyírerdő Rt. humánpolitikai vezetője* a közmunkaprogramban való részvételükről beszél.

Detrich Miklós, a *Sefag Rt. munkatársa* az általuk szervezett országos erdészversenyről tájékoztatja a megjelenteket. Az erdészek adják az OEE derékhadát, mégis csak 19 résztvevője volt a versenynek.

Keresztes György, a *HM Budapesti Erdőgazdasági Rt. vezérigazgató-helyettese* hiányolja, hogy nem szólnak a külvilág felé és nem válaszolunk a szakmát ért pofonokra. Ismerteti a HM-hez tartozó cég létrejöttét és gazdálkodásának körülményeit. Beszámol a Szentendrén létrehozott fatüzelésű hőközpont működéséről és júliusban felavatandó erőműről. Erre az alkalomra meghívja a szakosztály tagjait.

Greguss László Géza, az *OEE Győri Csoportjának titkára* tájékoztatja a hallgatóságot a 2004. évi vándorgyűlés előkészületeiről.

Kovácsseics Pál, az *Állami Erdészeti Szolgálat munkatársa* ismerteti az ÁESZ tevékenységét, beszámol a Phare-program befejezéséről, a vidékfejlesztésből és a Vásárhelyi-tervből adódóan a szolgálat-hoz delegált többletfeladatokról.

Pápai Gábor, az *Erdészeti Lapok főszerkesztője* elmondja, hogy idén 12-ed-szer rendezték meg a Mezőtúri Tessedik Sámuel Főiskolán a Kaán Károly versenyt, ami több ezer általános iskolás gyereket mozgított meg.

Ezután Zétényi Zoltán ismerteti a szakosztály 2004. és 2005. évi javasolt munkatervét.

Vita, javaslatok

Nagy László, az *MTV munkatársa* javasolja egy olyan erdészeti filmarchívum létrehozását az OEE könyvtárában, ahova az rt.-k által készítettett filmeket összegyűjtjük, hogy bárki számára elérhető legyenek. Javasolja, hogy a cégek vezetői csak olyan szerződéseket kössenek a filmesekkel, amelyek megengedik a hozzáférést a felvett anyagokhoz. Követendő példaként említi a KvVM sokmillió támogatását a nemzeti parkokról szóló filmsorozat elkészítéséhez.

Tugyi Mária, a *Budakeszi Vadaspark PR főmunkatársa* hangsúlyozza az összefogás szükségességét, felhívja a figyelmet arra, hogy az emberek igénye megnőtt az erdőre. Tapasztalja, hogy a gyerekek nem tudják, miként kell viselkedniük az erdőben. Erre meg kell tanítani őket, és ezért folytatni kell az óvodapedagógiai és az erdei iskolai programot. Felhívja a figyelmet a június 8-ai Könkomp rendezvényre. Javasolja, hogy vegyünk fel a kapcsolatot a Magyar Turizmus Rt.-vel, mert mostanában fogadták el a turisztikai nemzeti tervet, továbbá azt, hogy vegyünk fel a kapcsolatot más civil szervezetekkel.

Dr. Halasy Gyula, az *informatikai szakosztály elnöke* hangsúlyozza a tájékoztatási munkában az informatika szerepét, és egyetért azzal, hogy hasznos, ha időnként tükröt tartanak a szakmának. A véleménye szerint a politikát is befolyásolni kell a tájékoztatással. Fontos, hogy határozott célokat tűzzünk ki magunk elé az eszközök megszerzése érdekében.

Berecz Béla, a *MR munkatársa* egy életből vett példával érzékelte a kommunikáció szerepét a biomasszát felhasználó erőmű, az alapanyag-fát szállító erdőgazdaság és a környező települések konfliktusa alapján.

Ormos Balázs annak a véleményének ad hangot, hogy nagyon fontos a gondok kibeszélése, a közös nyelv kialakítása. Azt reméli, hogy ehhez is segítséget adhat az új szakosztály.

Zétényi Zoltán megköszöni a résztvevők kitartását, hasznos javaslatait, és bezárja a szakosztály alakuló ülését.

K.m.f.

Jegyzőkönyv-vezető:

Lomniczi Gergely

A jegyzőkönyv hitelesítője:

Detrich Miklós

Keresztes György

Faenergetikai munkacsoport alakult

az Országos Erdészeti Egyesület és a Faipari Tudományos Egyesület vezetésével

I.

Az erdészet és a faipar a rendszerváltozásig szoros együttműködésben, gyakran közös szervezetben végezte szakmai tevékenységét. Az elmúlt tíz évben történt alapvető változások arra hívták fel a figyelmet, hogy megérett a helyzet az ágazat helyzetének újragondolására. Ennek alapvető oka, hogy mindkét terület a kormányzati irányításban folyamatosan veszít pozíciójából, az új gazdasági-társadalmi rendben érdekérvényesítő erejük nem számottevő.

Szükségessé teszi az újragondolást hazánk európai uniós csatlakozása is. Magyarországnak EU-tagként sokkal nagyobb figyelmet kell fordítani a környezetvédelmi feladatok növekedésére, melyhez várhatóan hazai és EU források is megnyílnak. A megújítható energiaforrások hasznosítása és a faanyag hosszú távra történő beépítése, a CO₂-kibocsátás csökkentése érdekében EU elvárás. Fel kell készülni az új lehetőségekre és az új kihívásokra.

Az ágazatban feszültségek forrása, mely már a kormányzati köröket is elérte, hogy az EU elvárások által is diktált megújítható energiaforrás, a fa, milyen mértékben áll rendelkezésre, mind a hagyományos felhasználók, mind az újonnan belépő energetikai hasznosítók számára. Fontos az ágazat jövője szempontjából, hogy az eddigi spontán folyamatok, melyek sokkoló hatással jelentek meg, tervezetten, szervezeten, az érdekeltek minél teljesebb összhangja mellett, hosszú távra és minél nagyobb kormányzati, politikai támogatottsággal oldódjanak meg.

II.

A LIGNO NOVUM – WOOD TECH erdészeti és faipari szakvásár soproni rendezvényén került megszervezésre a Faipari Tudományos Egyesület, az Országos Erdészeti Egyesület, a Nyugat-magyarországi Egyetem Faipari Mérnöki Kar Faipari Gépészeti Intézete szervezésében „A faenergetika új kihívásai” c. konferencia. A konferencia utáni élénk vita sem hozott közeledést az érdekeltektől (falemezgyártók) és a faenergetikai ipar szereplőitől. A résztvevők szűkebb csoportja elhatározta, hogy az ügy fontosságára való tekintettel tovább folytatják a munkát, de kizárólag szakmai alapon és ágazati

kérdésként kezelve a témát. Az OEE, a Pécsen megrendezésre került FATE-OEE konferencia lehetőségét kihasználva, 2003. november 19.-re összehívta a soproni konferencián részt vett érdekelteket képviselőit egy egyeztetésre, a MEFA Rt. székházának tanácstermébe. A jó hangulatú, előremutató megbeszélésen, széles szakmai kört átfogó vélemények és javaslatok eredményeként a jelenlévők elhatározták, hogy intézkedési tervet dolgoznak ki a problémák kezelésére. A témában készült szakmai anyagokat felhasználva, az OEE intézkedési terv tervezetét állított össze, melyet a FATE véleményével kiegészítve, a szakmai munkában érdekeltekkel egyeztetett.

III.

A feladat megoldására és következetes végigvitelére az OEE és a FATE „Faenergetikai Munkacsoport”-ot hoz létre. A munkacsoport hangolja össze a kitűzött feladatokat, melyeket a szakértők szakmai anyagai támasztanak alá. A munkacsoport működése nyitott, arra szabályzat, előírás nem készül. A munkacsoport tagjai és támogatóik, azonos érdekek mentén szereplő szövetséges szervezetek, melyek ezt a közös tevékenységüket várhatóan az intézkedési terv megvalósításáig tartják fenn.

Intézkedési terv

az erdészet és a faipar ágazati megerősítésére, különös tekintettel a faenergetikával és falemezgyártással összefüggő feladatok összehangolására

A./ Hazai és nemzetközi áttekintés az erdészet és faipar kormányzati szervezetére

1. Nemzetközi példák, különös tekintettel az EU országaira.

2. Javaslatok az erdészet és faipar hazai kormányzati képviselőire.

– Erdészet; fűrészipar; faipar.
– A területek közötti kapcsolat intézményes kialakításának lehetőségei (Fa-hasznosítási Tárcaközi Bizottság létrehozása: FVM, GKM, KvVM, OM, MÜM, MeH).

B./ Hatástanulmány elkészítése:

1. Az erdőgazdálkodásban elméletileg kitermelhető faanyag meghatározása.

2. Az újratermelhető faanyag komplex hasznosítása, a gyakorlat rendelkezésére álló faanyag mennyisége.

Fakitermelés:

- állami erdőgazdálkodás,
- magánerdő-gazdálkodás,
- egyéb erdőgazdálkodók.

Egyéb lehetőségek.

3. A felhasználható faanyag bővítési lehetőségei:

– a kitermelés fokozása az üzemtervi lehetőségig (állami és magán is),

– 300 000 ha magánerdő faanyagának bevonása (kényszerkezelés, támogatás),

– erdőtelepítések fokozása (parlagterületek, mezőgazdaságból kivont területek),

– energetikai ültetvények létrehozása

– természetvédelmi korlátozások enyhítése,

– vágástéri fa-melléktermék hasznosítása,

– előhasználatok faanyagának hasznosítása (korona részek, vékonyfa),

– alföldi erdőfelújításokban összetolt tuskók hasznosítása,

– használt fa (alt Holz) program beindítása,

– fűrészipari melléktermékek bevonása (kéreg, fűrészpor stb.),

– importlehetőségek feltárása.

4. Falemezgyártás.

– Helyzetértékelés,

– Hazai és külföldi érdekeltségű falemezgyárak Magyarországon, jelenük és jövőjük,

– Faalapanyag-igény és összetétel jelen és jövője,

– Költség-hozam viszonyok.

5. Faenergetika.

– Helyzetértékelés.

– EU elvárások és hazai intézkedések.

– A faenergetika hazai helyzete.

– Jövőbeni fejlesztések és hatásai.

Nagy erőművek.

Közepes méretű, kistérségi, üzemi, intézményi fűtőművek, hőközpontok.

Kis méretű, családi fűtőkazánok.

6. Az erdőgazdálkodók, falemezgyártók és faenergetikai ipar szereplőinek együttműködési lehetőségei.

– Közös cégek alapítása.

– Részesedés a vállalkozásban.

– Hosszú távú szerződés.

– Együttműködési megállapodás.

– Fa-hasznosítási Tárcaközi Bizottság létrehozása.

7. A fakeskedelem, fahasznosítás jövőbeni alakulása.

8. Javaslatok a fahasznosítás jövőbeni felhasználási területeire és arányaira a piaci zavarok elkerülése érdekében.

9. Javaslatok a szükséges új kutatások és technikai fejlesztések megindítására.

Pl.: Használt fa mennyiségének meghatározása, kísérleti gyűjtőtelep (faudvar) létrehozása.

Vágásterületi melléktermék kötegelésének műszaki és technológiai fejlesztése.

Erdészeti energetikai program kidolgozása.

10. Jelenlegi jogszabályi háttér és értékelése.

– Hazai szabályozás.

– Nemzetközi, EU szabályozás.

– Egyéb bevonható források, támogatások.

11. Pénzügyi támogatási szabályozás bővítése, forrásbevonási lehetőségek megteremtése, javaslatok a szükséges törvényi és kormányzati szabályozás módosítására és támogatási rend módosítására, hogy a munkacsoport által elkészített javaslatok eredményeként működőképes projekt jöjjön létre.

C./ Közönségkapcsolati program

– Célcsoportok, célszemélyek meghatározása (politikusok, kormányzat; civil szervezetek; társadalom; erdősz-társadalom) .

– Üzenetek megfogalmazása.

– Eszközrendszer meghatározása, működtetése.

Az intézkedési tervben megfogalmazott feladatok elfogadása után kerül meghatározásra a szükséges határidő és a kidolgozásra vállalkozó szervezetek és személyek felkérése.

Az Intézkedési terv tervezetét összeállította:

Ormos Balázs

Szakosztályi hírek

Az **Erdőfeltárási Szakosztály** 2004. március 12-én tartotta Budapesten évkezdő szakosztályülését. A résztvevők meghallgatták a 2003. év tevékenységéről szóló beszámolót, majd elfogadták a 2004. év terveit. *Goldberger Péter* a GOLI Mg. és Szolg. Kft. ügyvezetője előadást tartott a SOIL 2000 talajstabilizáló vegyszerről. A vegyszeres talajstabilizáció erdészeti tapasztalatairól *Práger István*, *Papp Nándor* és *dr. Kosztka Miklós* ismertette tapasztalatait. A szakmai vita eredményeként kialakult az az álláspont, hogy az adott vegyszer elsősorban nem a kötött talajok tulajdonságait változtatja meg, hanem az főként az átmeneti talajokat teszi vízzel szemben ellenállóvá. Fontos, hogy a vegyszer használhatóságáról előzetes laboratóriumi vizsgálattal kell meggyőződni. Tudatosítani kell azt is, hogy a földműépítés szabályait mindegyikben be kell tartani. A vegyszer nem alkalmas az elnedvesedett földmű kiszáraitására. Az ilyen talajokra továbbra is a meszes talajstabilizálás, vagy kezelés a hatásos.

Dr. Kosztka Miklós

A **Közgazdasági Szakosztály** június 2-én Huszárokölöpusztán a Bakonyerdő Erdészeti és Faipari Rt.-nél tartotta szakosztályülését.

Az első napirendi pontban *Horváth László* vezérigazgató mutatta be a Bakonyerdő Rt.-t, annak gazdálkodását, a folytatott tevékenységeket, gondokat és az elért eredményeket.

A második napirendi pont keretében *Papp József* könyvvizsgáló tartott előadást az erdőgazdálkodást az EU

csatlakozás kapcsán érintő áfa változásokról, és az adóalapot nem képező államháztartási támogatások előzetesen felszámított adó (áfa) megosztásával kapcsolatos kérdéseiről. *Gudra Tamás* ügyvezető igazgató hozzászólásában kifejtette, hogy az ÁPV Rt. az adóalapot nem képező államháztartási támogatások előzetesen felszámított adó megosztásával kapcsolatos állásfoglalás kérésére a Pénzügyminisztériumtól kapott válasz a következőket tartalmazta:

Az arányosítási kötelezettség nem terjed ki a közvetett úton (pl. pénzintézeteken keresztül) folyósított kamattámogatásokra, az adókedvezmény, az adóvisszatérítés (pl. a gázolaj jövedéki adójának visszatérítése), és a tőkeemelési jogcímén adott támogatásokra.

Az arányosítási kötelezettség kiterjed a: 25/2004.(II.3.) FVM rendelet szerinti kamattámogatásra, mert ekkor az adóalany közvetlenül jut a kamattámogatáshoz.

25/2004.(II.3.) FVM rendelet 287.§-ában rögzített társadalombiztosítási járulék támogatásra.

Foglalkoztatási és Munkaügyi Minisztérium rendelete alapján, és az elnyert pályázatok eredményeként nyújtott támogatásokra.

Gudra Tamás a vadászati áfa kérdésekkel kapcsolatban elmondta az APEH nem fogadja el, hogy a trófeaértékesítés teljes egészében termékértékesítés, és szolgáltatást nem tartalmaz. Ezt az álláspontot erősíti az egyik erdőgazdaság ügyében hozott bírósági döntés is.

A jelenlévők az erdőgazdálkodásban dolgozók, illetve az onnan nyugdíjba ment magánszemély évi öt tonnát meg

nem haladó tűzifa-juttatása tárgyában egyeztettek álláspontjaikat.

A harmadik napirendi pontban *Halász Gábor* elnökhelyettes mutatta be az NFA, a KVI és az állami erdőgazdaságok között az állami erdők vagyongazdálkodására kötendő vagyongazdálkodási szerződéstervezetet.

A negyedik napirendi pontban *Cserép János* elnök tájékoztatta a szakosztályt az elnökség Agrárfejlesztési tervben, és a természet védelméről szóló törvény módosítása kapcsán folytatott érdekvédelmi munkájáról. Hangsúlyozta az erdészeti PR fontosságát, amely szerint jelenleg nem működik. *Ormos Balázs* főtitkár beszélt az OEE 2004.évi programjáról, az egyesületen belüli piaci és szociális alapon működő területek szétválasztásáról. Kiemelte, hogy 2004-ben a 2003. évihez hasonló vagyongazdálkodás nem megengedhető az egyesület gazdálkodásában.

Az ötödik napirendi pontban a 2003. évi munkaterv és költségvetés került véglegesítésre.

A szakosztályülés zárásaként a szakosztály felvette tagjainak sorába *Halász Gábor*, *Szálanger Ferenc*, *Székely Márta*, és *Tóth Gábor* tagtársunkat.

Takács Tibor

Működik a
MEGOSZ honlapja!
Elérhető a
megosz.org címen, a
„MEZŐGAZDASÁG” cím-
szó alatt. Várjuk a
Tisztelt Tagtársak
véleményét, javaslatait,
anyagait!

Tanulmányút a Pilisben

Napjainkban a védett és nem védett erdőterületeken is egyre nagyobb hangsúlyt kell fektetni a természetközeli erdőgazdálkodásra. Ez igényként merül fel mind a természetvédelem, mind a civil lakosság és nem utolsósorban az erdészeti részvénytársaságok részéről is. A természetközeli erdőgazdálkodás térhódításának fokozatos növelése mindannyiunk közös érdeke. Ezt a célt tűzte ki maga elé a Szombathelyi Erdészeti Rt. is, amelynek keretében elkezdtük a Pro Silva alapelvek szerint kezelendő erdőrészeket kijelölését és hamarosan indítjuk a munkákat is. Ennek első lépcsőjeként tanulmányutat szerveztünk – tapasztalatszerzés céljából – a Pilisi Parkerdő Rt. Pilisszentkereszti Erdészetihez. A tanulmányúton társaságunk műszaki vezetői, tervezői és az érintett központi vezetők vettek részt. Az út célja a hegyvidéki erdők természetközeli gazdálkodásba történő bevezetésének tanulmányozása:

- a felújító vágások tájba illesztésének lehetőségei tölgyesekben,
- a szálalóvágások üzemszerű bevezetése a bükkösökben
- és a Pro Silva elveken alapuló vegyeskorú erdők kialakításának gyakorlati tapasztalatainak megismerése.

Vendéglátóink a nap folyamán Csépanyi Péter erdőgazdálkodási osztályvezető és a Pilisszentkereszti Erdészeti szakemberei voltak.

Első állomáshelyünk a csobánkai Hosszú-hegy volt, ahol a hegyvidéki kocsánytalan tölgyesek felújító vágásainak tájba illesztését láthattuk. Megállapítható, hogy az új szemlélettel kialakított erdőrészek a szemnek sokkal kellemesebb látványt nyújtanak, mivel a vágásterület teljes összlátását a terület alakja vagy a meghagyott hagyásfacsoportok nem teszik lehetővé. Nem okoz gondot az elszámoláshoz szükséges területnagyság meghatározása sem a korszerű GPS-es mérésnek köszönhetően. Az elhangzottak alapján a tájba illesztés legfontosabb tényezői:

- a vágásterület nagysága: törekedni kell az egyre kisebb vágásterületekre,
- a vágásterület alakja: kerülni kell az egyenes vágásszéleket,
- a hagyásfák visszahagyása: egyenként és csoportban is,
- a terep lejtése: minél lejtősebb a terep, annál messzebről tűnik szembe a vágás alakja.

Második megállónkon a bükkösök szálalóvágásos gazdálkodásának üzemi méreteiben való bevezetési lehetőségét és gyakorlatban történő alkalmazását láthattuk. Csépanyi Péter elmondta, hogy a Pilisi Parkerdő Rt. által kezelt állami erdőterületeken az üzemtervi adatok alapján szálalóvágással érintett területek 1464 ha-t tesznek ki. A Pilisszentkereszti Erdészeti területén 2002. évben kezdődő üzemtervi ciklustól a 70 év feletti bükkösöket szálalóvágással kezelik. Az erdőtervezés során szükséges volt olyan általános szakmai célokat meghatározni, melyek segítik a szakembereket az egységes szemlélet kialakításában. Ezek a szakmai szempontok ötvözik a már leírt hazai és környező országokban megtalálható szálalóvágások tapasztalatait, valamint a Pro Silva alapelvek gyakorlat számára is nagyobb területen alkalmazható, egyszerűbb, főbb vonásait. Az erdészeti területén ezen elvek szerint 515 ha bükköst kezelnek, melyet az elkövetkező üzemtervi ciklusban bővíteni fognak a 70 év fölé kerülő bükkösökkel. Az így kezelt területekre külön üzemterv készült, melyben a kezelési irányelvek mellett minden erdőrészelthez úgynevezett üzemtervi segédlap (szálalóvágás berendezése címmel) is tartozik, a munkák jobb nyomon követhetősége érdekében. A kezelt területen később több erdőtömböt fognak kialakítani, melyekben a ciklus során általában egyszer végeznek fakitermelést, amikor is a 10 évre meghatározott kitermelhető fatömeget

vágják ki, amelynek mennyisége általában az időszak növedékéhez igazodik. A jelenleg még egyöntetű képet mutató bükkösökben az első belenyúlások inkább óvatos első bontás vagy gyérítés jellegűek (a minőségi csoportos gyérítések elveit követik). Az így kialakult csoportos állományszerkezetet a későbbi termelések tovább erősítik. A csoportos szálalóvágás során keletkezett gyengébb záródású csoportokban gyönyörű kőrís- és bükkújulatot láthatunk.

Utolsó állomásunkon a Mexikópusztai Pro Silva Bemutató Területet tekintettük meg. Vendéglátónk elmondta, hogy 1999-ben választották ki a Pilisszentlélek 25 A erdőrészelte a kísérlet beindításához, hogy a folyamatos erdőborítású gazdálkodás hazai viszonyokra alkalmazható módszereit kidolgozzák.

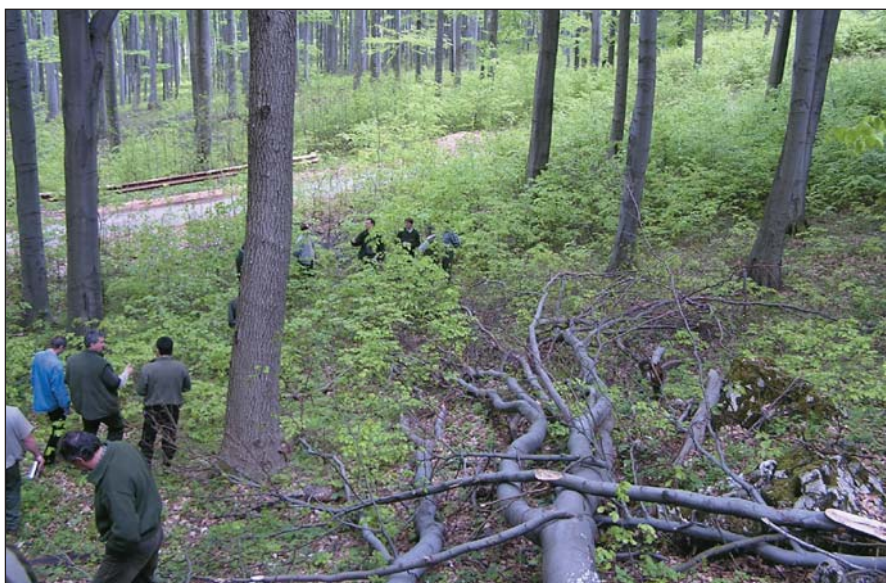
Az így meghatározott főbb irányelvek az itt is alkalmazott üzemtervi segédlap alapján:

– *Az általános kezelési irányelvek:* folyamatos erdőborítású, a természetes folyamatokra alapozott erdőgazdálkodás.

– *A természetvédelmi irányelvek:* erdőszegélyek védelme, a területen lévő gyertyános-bükkös erdőtípus megőrzése.

– *Az erdőművelési irányelvek:* csoportos szálalással kezelt terület, elegyes vegyes korú erdő kialakítása.

– *Az erdőrészelte rendeltetése és fő funkciója:* az elsődleges rendeltetés védett természetvédelmi terület, a másod-

1. kép Bükkös szálalóvágás Pilisszentkereszt községhatárban

2.kép Csépanyi Péter elmagyarázza a Pro Silva Bemutató Területen folyó munkákat

lagos rendeltetés: kísérleti terület a csoportos szálalás pontos technológiájának kidolgozása érdekében.

– *A termelési feltételek:* a nagyobb koronájú kivágandó törzseket az újulat és más törzsek sérüléseinek elkerülése érdekében alpin koronadarabolással készítjük elő a döntésre. A közelítés előre kijelölt nyomvonalon történik.

Az erdőrésztletben a vágásérettségi kor csak elméleti, az egyes törzsek ki-termelését minőségük alakulásának függvényében végzik. Az értékes törzseket addig tartják, míg értékük növekszik. Hosszú távú cél a készletgon-dozás, az előírt fatömeget évenkénti bontásban is ki lehet vágni. Ennek szel-lemében az erdőrésztletben elvégzett munkák:

1999. évben szálalás 170 bruttó m³, mintaterület bekerítése a vadkár teljes kizárása érdekében.

2000. évben a mintaterületen kívüli erősen vadkárosított és rossz alakú egyedek eltávolítása a felújítási szint-ből.

2001. évben szálalás 70 bruttó m³.

2002. évben szálalás 68 bruttó m³.

2003. évben szálalás 202 bruttó m³.

A nap folyamán szerzett tapasztala-tokból tisztán látható, hogy a szálaló üzemmód bevezetése nagy feladatot és kihívást jelent az erdőtervezőnek, erdőfelügyelőnek és a gazdálkodók-nak egyaránt. A szálaló üzemmód beve-zetése elsősorban bükkösökben elképzelhető, a tölgyesek esetében a továbblépés következő lépcsőfoka üze-mi méretekben elsősorban a vágásterü-letek méretének csökkentése 0,5-2,0 ha közé, a hagyásfák (egyenként és cso-portban is) általános alkalmazása, vá-

gásszélek oldott, hajlított vonalú veze-tése, továbbá a fokozatos felújításnak

Így is lehet fát vágni!

A Pilisi Parkerdő Rt. Budapesti Erdé-szete és a WWF Magyarország közös programot indított, hogy meghatároz-zák és bemutassák, milyen változtatá-sokra van szükség a budai erdők keze-lésében, ha az erdőgazdálkodó meg akar felelni a kirándulók egyre határo-zottabban megfogalmazott elvárásai-nak és a természetvédelmi igények-nek. A sokrétű munka a kirándulók véleményének felmérésével indult, és tanulmányírással folytatódott. A kirán-dulók mátlól birtokukba vehetik a tere-pi bemutató-ösvényeket. A köz-eljövőben a döntéshozók tájékoz-tatása is nagy hangsúlyt kap.

A program keretében elkészült „A Budapesti Erdészet budai-hegységi er-deinek kezelési javaslata”, amit egyete-mi oktatók és terepi szakemberek az eddig felsorolt alapelveknek megfelelően dolgoztak ki. Fontos szem-pont volt az is, hogy a természetvédel-mi törvénynek megfelelően az idegen-

van létjogosultsága a nap elején bemu-tatott tájba illesztés elveit felhasználva. Továbblépést jelenhet a tölgyesek ese-tében lékvágások alkalmazása. A lékek mérete és tájolása függhet a termő-helytől, kitettségtől, lejtéstől, sajnos ezen a téren nem áll rendelkezésre túl sok tapasztalat.

E rendkívül tartalmas napot egy jó hangulatú szalonnasütés zárta, melyen lehetőség nyílt a kötetlen beszélge-tésre és a frissen szerzett tapasztalatok kiértékelésére. Ezúton szeretnénk kö-szönetet mondani házigazdáinknak, Csépanyi Péternek, Farkas Viktor erdőszervezőnek, Ugron Ákos műsza-ki vezetőnek, Pápai István és Major Ist-ván kerületvezető erdészeknek a szá-munkra újszerű, de mindenképp köve-tendő módszerek bemutatásáért.

Csapó György

Bakó Csaba

Szombathelyi Erdészeti Rt.

honos fák helyét minél előbb őshonos fafajokból álló változatos összetételű erdők foglalják el. A javaslat rendkívül részletes, minden egyes erdőrésztlettel foglalkozik.

Az év erdésze

A Szombathelyi Erdészeti Rt. és az Országos Erdészeti Egyesület a Farkaserdőben tartotta erdőnap-i ün-nepségét. A rendezvényen adták át az Év Erdésze Díjat, amelyre idén *Tamaskó Tivadart* találták érdemes-nek.

(Vas Népe)

**Hirdessen az
Erdészeti lapokban!**

Erdőgazdaságok és Erdőtulajdonosok Figyelem!

**Erdőgazdasági vállalkozó hosszú távra
munkát keres az ország egész területén.**

Telefonszám: 06-30-6066-573

Déri Imre János

A KEFAG Rt. fakitermelő versenye a Kelebiai Erdészethél

A Kiskunsági Erdészeti és Faipari Részvénytársaság Kelebiai Erdészete az elmúlt két évhez hasonlóan 2004. júniusában ismét megrendezte a már hagyományosnak mondható fakitermelő versenyt, amelynek támogatója a HUSQVARNA cég volt.

Az esemény egyre nagyobb népszerűségét bizonyítja, hogy idén immár 35 versenyző indult el a megmérettetésen és mintegy 120 érdeklődő jelent meg a rendezvényen.

Az indulók többsége a KEFAG Rt. Észak-Kiskunsági, Bugaci, Dél-Kiskunsági, Császártöltési és Kelebiai Erdészeti fakitermelőiből került ki. Az idei versenyen a MEFA Rt. Szigetvári Erdészeti fakitermelő csapata *Matáncsi János* felhasználási műszaki vezető vezetésével és az ásványi Bedő Albert Középiskola Erdészeti Szakiskola és Kollégium tanulói is részt vettek. Vendégként megjelentek a rendezvényen a GEMENC Rt. Pandúri Erdészeti szakemberei is.

A verseny főbírája – az előző évekhez hasonlóan – *Roznik László*, a magyar fakitermelő válogatott hajdani versenyzője volt.

A rendező Kelebiai Erdészeti a verseny helyszínét darvasi erdészkerületben alakította ki, egy, a rossz egészségi állapota miatt véghasználatra kijelölt feketefenyő-állományban.

A verseny támogatója az esemény helyszínén kiállította a legújabb fejlesztésű erdészeti munkákat szolgáló gépeit (motorfűrészeket, erdészeti tisztítófü-

kezdődött, a verseny a motorfűrész-szereléssel folytatódott, majd következett a kombinált és a lánckímélő darabolás, ill. a gallyazás.

A pontszámok összesítése után az eredményhirdetésnél a Kefag Rt. képviselőjében *dr. Almási János* erdőgazdálkodási osztályvezető és *Tóth Attila* erdészvezető, a fő támogató Husqvarna részéről *Lázár Gyula* divízióigazgató köszöntötték a résztvevőket és adták át a díjakat. A verseny első díja egy H-359, a második díja egy H-340 típusú motorfűrész, a harmadik díj egy motorfűrész-kezeléshez szükséges kiegészítőket tartalmazó *Husqvarna* csomag volt, a negyedik különdíj pedig a Juniperus Parkererdészeti vásárlási utalvány volt.

A verseny végeredménye :

1. *Szemlics Gáspár* (Dél-Kiskunsági Erdészeti), 2. *Cserző Imre* (Észak-Kiskunsági Erdészeti), 3. *Mészáros Gábor* (Kelebiai Erdészeti), 4. *Marosi Benedek* (Észak-Kiskunsági Erdészeti).

Göbölös Péter

erdészvezető helyettes

ÁLLÁS

LEHETŐSÉG

A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság
(1021 Budapest, Hűvösvölgyi u. 52.) 1 fő erdőmérnököt keres
erdészeti-vadászati felügyelői (hatósági) munkakörbe.

Az állás betöltésének feltételei:

- erdőmérnöki oklevél,
- érvényes erkölcsi bizonyítvány,
- 35 év felső korhatár,
- megfelelő szakmai jártasság (legalább 3 év szakmai gyakorlat erdőgazdálkodási vagy üzemtervezői, vagy erdőfelügyelői munkakörben, esetleg ezek kombinációjában),
- ökológiai szemlélet.

Az elbírálásnál előnyt jelent a számítógépes programok (térinformatika) felhasználói szintű ismerete, a számítógép készségszintű használata, európai uniós nyugati nyelvek ismerete, természetvédelmi, erdészeti, vadászati, államigazgatási jogban szerzett jártasság, A, B kategóriás jogosítvány.

Fizetés: a köztisztviselői bértáblázat szerint.

Jelentkezés: 2004. augusztus 15-ig írásban, szakmai önéletrajzzal a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság postacímén, 1525 Budapest, Pf.: 86.

Bátonyterenye városának elismerése

Bátonyterenye város Önkormányzatának képviselőtestülete úgy döntött, hogy a város és környéke természeti értékeinek megőrzése, a kulturált környezet kialakítása érdekében kifejtett tevékenysége elismeréseként az EGERERDŐ Rt. Bátonyterenyei Erdészete részére adományozza az önkormányzat által alapított Környezetvédelemért Díjat.

A Díj átadására 2004. április 21-én a Föld Napja alkalmából rendezett városi konferencián került sor.

Ezzel az önkormányzat az erdészetet a városfásítás terén, a kistérségi turizmus fejlesztésében, az erdei iskolázásban és a természet-szerű erdőgazdálkodásban kifejtett tevékenységét ismerte el.

A konferencián Szabó Lajos (képünkön) erdészvezető előadást tartott az erdészet munkájáról, eredményeiről és távlati céljairól.

Hozzászólás...

...a 2004. áprilisi Erdészeti Lapokban dr. Péti Miklós és dr. Papp Tivadar összefoglaló értekezésében megjelent „Az erdőművelés témája az Akadémián” c. tájékoztató cikkéhez.

Én nem tudom. Én nem tudom, hogy minek van Magyarországnak Tudományos Akadémiája? Biztos vagyok benne, hogy ez nem valami hóbort. Mivel az akadémikusok némelyikét személyesen ismerem, teljes meggyőződésem, hogy teljesen alkalmasak arra, hogy lerakják egy szakmailag legmegfelelőbb követel-

ményrendszer alapjait, amelyet – némi kiegészítő vita után – az országgyűlés is jóváhagy. Ez a lehető legfontosabb dolog. Hiszen az ország legértékesebb „élő aranyáról” az ERDŐRŐL van szó.

Tisztelt Uraim. Ez lenne a normális. Így lenne jó. Hát akkor miért nem ezt tesszük? – Miféle téves nézet dolgozik bele a mi szakmánkba? – Meg tudná ezt valaki mondani? – Hát persze. Tudni azt tudná, csak nem akarja. Hiszen a gyeplőt már régen a „lovak lába közé dobták”. Hogy én miért merem mindezt így megírni? – Hogy honnan veszem ehhez a bátorságot? – Hát mert a 41 éves becsületes munkám után, az Erdészeti Lapokból –

amelyeket most ráérek részletesen elolvasni és kielemezni – kihallom az ország hivatásos erdészeinek a jajkiáltását és felelősségérzetét, valamint erdőfeltétét.

A magyar erdőterület oly kicsi és oly kevés, hogy nem szabadna különböző érdekeltségi csoportokra „felszabdalni”. Hanem a tudományos fórumok erdőkezelési ajánlásait és az erdőtulajdonosok szerepét a legmegfelelőbb formába kéne összehozni.

Hiszen azt „mi erdészek” pontosan tudjuk, hogy miről is van szó. – Igaz persze, hogy a nyereszkesedők is.

Schandl Lajos
nyugdíjas erdész

A tapolcai tavasbarlang

Tapolca város képviselő-testülete nehezen veszi tudomásul azt a tényt, hogy októbertől a tavasbarlang üzemeltetését a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatósága (BfNPI) veszi át a Bakonyi Bauxitbánya Kft.-től (BB). Egy 1989-es megállapodás értelmében idén ősszel jár le az a 15 év, amely időszakra a BB jogelődje megkapta a tavasbarlang üzemeltetési jogát (a másik szerződő fél a Középdunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, a BfNPI jogelődje volt). Ebben a megállapodásban szó sem esik a városról mint majdani üzemeltetőről, így számunkra nem világos, hogy mi teremtene hivatkozási alapot az üzemeltetésre.

A tapolcai tavasbarlang fokozottan védett természeti érték, mely – a természetvédelmi törvény értelmében a többi barlanghoz hasonlóan – el nem idegeníthető állami tulajdon, kezelője az illetékes nemzeti park igazgatósága. Az a tény, hogy egy országos jelentőségű barlang egy település kül- vagy belterületén nyílik, még nem lehet hivatkozási alap arra, hogy azt az önkormányzat is üzemeltesse. Az ilyen érték megőrzését, bemutatását, üzemeltetését – részben a korábbi rossz tapasztalatok miatt – az illetékes természetvédelmi hatóság látja el (Baradla-, Abaliget-, Szemlő-hegyi-, Pálvölgyi-, Szent István-, Lóczy-barlang stb.).

Meggyőződésünk: azzal, hogy a tavasbarlang üzemeltetője a megfelelő szakmai háttérrel, kezelői, üzemeltetői tapasztalattal rendelkező BfNPI lesz, nem sérül a város és a polgárok érdeke. A BfNPI sem kívánja politikai csatározások színterévé tenni a barlang jövőjét, de általában ilyen fordulatot akkor vesz az ügy, ha az egyik fél részéről sem szakmai, sem jogi érvek nincsenek igazságtételért.

Az üzemeltetési szándékról nem mond le az igazgatóság, de egy piaci alapokon nyugvó, mindkét fél számára előnyös együttműködési javaslattal megkeresi a város képviselő-testületét.

Balogh László
igazgató, Veszprém
(Napló)

A biomassza, mint alternatív energia

Ismeretes, hogy az EU-csatlakozást követően a csatlakozó országokban csökken a támogatásban részesülő szántóterületek nagysága. Ez Magyarországon mintegy 1 millió ha-t érint.

Az EU elvárásának megfelelően az Országgyűlés 132/2003. (XII.11.) OGY határozatában megfogalmazottak szerint a megújuló energiaforrások arányát a teljes energiamérlegen belül az 1999/2000. alapállapot szerinti 3,6%-ról 2008-ig 5%-ra, 2010-ig 6%-ra kell emelni. A megújuló energiából termelt villamos energia részarányát a jelenlegi 0,5%-ról több mint hetszeresére, 3,6%-ra kell növelni.

A fenti elvárások a csatlakozás után szántóföldi művelésre már nem támogatott földterületek hasznosításával teljesülhetnek. Ezeken a területeken részben megoldható a megújuló (bio) energiák előállítása (biomassza, biogáz, biodízel, bioetanol, energiaerdő, energiaültetvény, energiafű stb.).

Az EU-5 kutatási program energiaerdő projektjében ezen lehetőségek talajtani, agrár-környezetgazdálkodási, környezetvédelmi, technológiai, jogi viszonyaival foglalkozunk és a konzorcium tagjaival közösen teszünk ajánlást az EU illetékes kutatási bizottságának.

Az alábbiakban a Kistermelők Lapjában megjelent, a témával kapcsolatos írást ismertetjük

Energiaerdő

Magyarországon jelenleg évente 2,3 millió m³ tűzifát használnak fel energiatermelésre. 1 m³ tűzifa átlagos tömege 0,6 tonna. A Gazdasági és Közlekedési Minisztérium adatai szerint a lakossági tűzifa-felhasználás 1995–2001 között évente 590–931 ezer tonna között változott. A forgalmazási állapotban 30% nedvességtartalom mellett 1 t fa energiataartalma 14,5 GJ. A forgalmazott tűzifa tömege 1380 millió tonna, tehát energiataartalma kb. 20,010 PJ. Az apadéknak (erdőgazdálkodási fakitermelési veszteség) becsülhetően 30%-a hasznosul energiahordozóként, ami további 3,9 PJ-t képvisel. Az erdőgazdálkodás jelenlegi energia-kibocsátása kb. 24 PJ/év. Ehhez adódik még az erdőgazdálkodásból a faiparba érkező faanyag feldolgozása

Az EU-5 energiaerdő program nemzetközi előadásának hallgatósága

közben keletkező primer melléktermék (fakéreg, darabos hulladék), aminek mennyiségét növeli az import fűrészipari alapanyag feldolgozásából származó fafeldolgozási hulladék. Ez kb. 4 PJ/év energiabázist jelent.

A hagyományos, természetszerű kezelésben tartott erdőkben a fakitermelés 2010-ben várhatóan 7–8 millió m³ lesz. Az előbbi arányokat alapul véve, a kitermelésre kerülő faanyagból kb. 31–32 PJ/év energiabázis áll rendelkezésre.

Megállapítható tehát, hogy a hagyományos erdőgazdálkodás a jelenleg meglévő, illetve a közeljövőben belépő faapríték-bázisú hőközpontok, illetve erőművek alapanyag-ellátását még biztosítani tudja, de a jelenleg jellemző fejlesztési ütem mellett a 2010-re tervezett kapacitások alapanyag-ellátásához más forrásokat is számításba kell venni.

Nő az erdőterület

A jövőben a nemzeti erdőprogram megvalósításának eredményeként az ország erdőssültsége nő, 2030 táján eléri a 24%-ot (jelenleg 19%). Az erdőterületek bővülése hagyományos és védelmi célokat szolgáló erdőket eredményez, tehát hosszabb távon a mintegy 600 000 ha új erdőterületről a jelenlegi hasznosítási arányokat feltételezve 10–12 PJ/év többlet-energiaforrás tervezhető. Ez a nyersanyagbázis 20–25 év alatt teremthető meg, és 40–60 év múlva válik hozzáférhetővé.

Az EU-csatlakozást követően több mint 1 millió ha szántóföldre nem lesz támogatás (ki kell vonni a szántóföldi mű-

velés alól). Ennek jelentős hányada jöhetne számításba energiaerdő-telepítésre.

„Az energetikai faültetvények a jövőben az energiafa fontos forrásai lehetnek.

Ezek rövid (3–5 év) és hosszabb (10–15 év vagy 20–25 év) vágásfordulóval üzemeltethetők. Az előbbiek az energetikai faültetvények, az utóbbiak az energetikai ültetvényerdők. Ezeket az ültetvényeket mezőgazdasági területen és a művelési ág változatlanul hagyása mellett létesítenék.”

Tatán a Parképítő Rt. telepén és kivitelésében a Nyugat-magyarországi Egyetem Energetikai Tanszéke által immár 12 éve folyó kutatások célja, hogy a jövőbeni erdőtelepítés mellett a mezőgazdasági ágazatban energetikai faültetvények létesüljenek, melyek a hagyományos erdőgazdálkodáshoz viszonyítva gyorsabban (4–10 év) és sokkal nagyobb hozammal produkáljanak faanyagot (dendromasszát).

Az energetikai ültetvények a fafajtól, a termőhelyi viszonyoktól és a termesztési technológiától függően 170–320 GJ/ha/év energiataartalmú dendromassza előállítására képesek. A racionális földhasznosítást is szolgálva, Magyarországon jelenleg 150–300 ezer ha energetikai faültetvény létesítésének lehetőségeit-feltételeit vizsgálják. Átlagos hozamok és 220 000 ha ültetvény létesítése esetén 44–50 PJ/év energiataartalmú energiafa lenne előállítható, mellyel a meglévő bázisokat is figyelembe véve a hazai energiaigény 7–8%-át lehetne előállítani.

Több faj is alkalmas

A Tatán kísérletbe vont fajok: nemesnyár-klónok (*Populus clonok*), akác (*Robina Pseudoacacia*), fűz (*Salix sp.*), bálványfa (*Allantibus sp.*).

A fajok, illetve klónok kiválasztásánál fontos szempont volt az, hogy a tövek a fa levágása után intenzíven és nagy biztonsággal sarjadjanak. Ez teszi lehetővé azt, hogy a telepítést követően 3–5 évenként levágva az ültetvényt, az újra sarjad, és így az élettartama (25 év) alatt összesen 450–550 m³ dendromassza legyen betakarítható. Ez a mennyiség a hagyományos erdőgazdálkodással elérhető hozam 5–6-szorosa.

A kísérleti nemesnyár-klónok jeleit használva néhány fontosabb hozamadat az alábbi táblázatban mutatjuk be.

Kedvező hatású

Az energiaerdők elsősorban a fákból felhalmozott szén (C) hasznosítását szolgálják. Nem kevésbé fontos azonban az energiaerdők élete folyamán kifejtett környezetvédelmi jelentősége. A növényzet sokrétű hatást gyakorol környezetére. Ezek közül elsőként az asszimilációs folyamatokban elhasznált szén-dioxidot és előállított oxigént kell megemlíteni.

A légkör 21 térfogatszázalékát kitevő oxigén a földi élet feltétele, amely az atmoszférában a növényi asszimiláció eredményeként jelent meg és érte el a mai szintet a légkörben. Az egészséges levegő-összetétel a városokban, ipari övezetekben azonban néha felborul. Ilyenkor légmozgás híján a légcseré átmenetileg elmarad, és a füstköd megtámadja a lakók egészségét. Fák nélkül ezt nem lehet kivédeni.

Az asszimiláció másik szereplője, a szén-dioxid esetében kellemtlenebb hatásokkal számolhatunk. E szintelen, gyengén savanykás ízű és szagú gáz már 10 térfogatszázaléknál eszméletlenséget, majd halált okoz, ilyen töménységben emberre, állatra mérgező. A szűkülő növényvilág egyre kevésbé ké-

Banki megfigyelők is jelen voltak

pes az égési és légzési folyamatok végtermékeképpen keletkező szén-dioxidot lekötni.

Az erdők, így az energiaerdők is ezt a problémát kompenzálják azzal, hogy megkötik a szén-dioxidot, és oxigént bocsátanak ki. Kutatások igazolják, hogy egy lombköbméter növény 110 köbméter levegőt tisztít meg kémiaiilag a szén-dioxidtól. Így egy nagy, 400 lombköbméter terjedelmű fa egy ember évi oxigén szükségletét teremti meg, miközben felhasználja annak kilélegzett szén-dioxidját. Ugyanez a fa évente négyszázezer köbméter, 10 ilyen fa pedig 4 millió köbméter levegőt tisztít meg a szén-dioxidtól.

Igen jelentős a lombkorona pormegkötő, valamint a szélhatást – deflációt – csökkentő hatása is.

A Magyarországon koordinált EU kutatási program, az Energiaerdő projekt nem csak alternatív energia perspektívát jelent, de környezetvédelmi, életminőségi, egészségügyi szempontból is nagy jelentőségű.

Cikkünk Horváth János (*Geo-Montan Kkt.*) az Európai Unió Bio-Energia Konferencián elhangzott előadásának rövidített változata.

(Kistermelői Lapja)

Klón	Kor (év)	tő/ha	kg/m	Hozam t/(ha/év)
Po/Pa	3	11 000	9,3	15,5
Po/Kol	5	10 000	15,3	20,5
Po/Ra	5	7 800	14,6	19,5
Po/Beau	5	9 300	27,8	37,1

Az egyéb fajfajú kísérleti ültetvényen elért hozamok:

Faj	Kor (év)	tő/ha	kg/m	Hozam t/(ha/év)
Akác	4	12 600	13,1	17,5
Fűz	1	12 700	3,3	22,1
Bálványfa	4	9 600	12,8	2,0

Forrás: Marosvölgyi Béla, Nyugat-magyarországi Egyetem Energetikai Tanszéke

Számlálják a gólyákat

Tizedik alkalommal kíséri meg a hazai fehér gólyák létszámának felmérését a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület. Legelőször 1941-ben, legutóbb 1999-ben volt Magyarországon gólyaszámlálás. Az ornitológusok számára azért fontos ez a „számítási művelet”, mert a fehér gólyák száma egyre fogyatkozik. A vidék e kedves madara ugyanis nehezen leli helyét a megváltozott világban. A gólyák valamikor a nagy fák és a sziklafalak fészkelő madarai voltak, csak az elmúlt néhány száz évben költöztek be az emberi településekre. A széles kéményeket, a nádtetőket kedvelték, ide rakták fészkeiket. A kémények elkeskenyedésével és a cseréptetők meghonosodásával azonban kénytelenek voltak a villanyoszlopokra költözni, ahol állandó veszélynek – például áramütésnek – vannak kitéve. Ötven-hatvan évvel ezelőtt még 15-16 ezer pár gólya élt Magyarországon, ma 5000-5500 lakott fészekről tudunk.

Aki gólyafészket lát, töltsön ki egy „gólyafelmérő” lapot, amit az egyesületől szerezhet be, de sima papírra is felírhatja, milyen településen, milyen utcában, milyen házszámánál látott gólyafészket s hány fiókat nevelt a pár. Aki segíteni akar a gólyák védelmében, küldje el a lapot az egyesület 1121 Budapest, Költő u. 21. szám alatti címére.

(Népszava)

Védett állatokra...

...lövöldöztek izraeli katonák, hogy gyakorolják a célbalövést, ezért a zsidó állam természetvédelmi hatóságai eljárást indítottak ellenük – adta hírül a hadsereg heti magazinjára hivatkozva a TZ-zones Haaretz. A természetvédelmi hatóságok munkatársai panaszt tettek a hadsereg-nél, amiért a katonák szolgálati fegyvereiket rendszeresen vadászatra, sport- és gyakorlási célokra használják. Az IDF Bamahane című magazinnak az illetékesek elmondták: az egyik izraeli hadihajó kapitányát is fülön csípték, amint unalomúszul madarakra lövöldözött a Gázai övezetben hat hónappal ezelőtt.

A természetvédők évente tucatnyi feljelentést kapnak hasonló esetekben, de még csak néhány katonát büntettek meg.

(Magyar Nemzet)

**Meghalt dr. Tóth Károly
erdőmérnök, a Kiskunsági Nemzeti Park alapító igazgatója
(1930–2004)**

Dr. Tóth Károly 1930-ban született. Középiskolai tanulmányainak befejezése után 1949-ben felvételt nyert az Agrártudományi Egyetemre, ahol azonban nem sok időt töltött, mert hamarosan állami ösztöndíjjal kikerült Romániába. A Bukarestben szerzett erdőmérnöki diplomával a zsebében 1954-ben visszatért szülőföldjére, ahol rövid ideig a Nagy-kunsági Állami Erdőgazdaságnál dolgozott. Innen helyezték át Kecskemétre, ahol haláláig élt. Néhány évig erdőfelügyelő, majd 1974-ig az Erdőfelügyelőség vezetője volt. Nagy része volt abban, hogy az ország egyik legfátlanabb megyéje, Bács-Kiskun megye erdősültsége 10 %-ról napjainkra 18 %-ra emelkedett, és ezzel elérte az országos átlagot. Része volt az erdőtelepítésre alkalmas területek feltárásában, betelepítésében, majd az erdők ápolásában és gondozásában. Vezetése alatt a Kecskeméti Erdőfelügyelőség az ország egyik legjobb felügyelősége lett, példaértékű munkát végzett.

1974-ben az Országos Természetvédelmi Hivatal megbízta a Kiskunsági Nemzeti Park megalakításának előkészítésével. E munkakörben páratlanul eredményesen tevékenykedett, a Nemzeti Park 1975. január 1-én megalakult. Ez főként annak volt köszönhető, hogy Tóth Károly a megyei vezetőkkel, valamint a természetvédelemben érintett állami gazdaságokkal, állami erdőgazdaságokkal, de főképpen a mezőgazdasági termelőszövetkezetek vezetőivel kiváló kapcsolatot épített ki, meggyőzte őket a természetvédelem fontosságáról. Ez különösen akkor értékelhető, ha figyelembe vesszük, hogy az ország első Nemzeti Parkja a Hortobágyon hatéves, a tizedik, az Őrségben pedig huszonegy éves előkészítés után tudott csak megalakulni. A Nemzeti Park megalakításától 1991-ben történt nyugalmába vonulásáig vagyis 17 év alatt a Nemzeti Parkot nemzetközi hírűvé tette. Elképzelése szerint Kecskemét leghatékonyabb természetvédelmet oktató, ismeretterjesztő, továbbképző és nevelő intézményévé vált. Emberséges, ugyanakkor szigorú és következetes vezetési módszerének köszönhetően a Nemzeti Park személyi állománya rövid idő alatt egy nagyon hatékony, fiatal emberekből álló közösséggé formálódott. Nyelvtudásának és tájékozottságának köszönhetően 1990-ben az Európai Nemzeti Parkok és Parkerdők Szövetsége itt tartotta meg nagy sikerrel éves közgyűlését. A Nemzeti Park tevékenysége eredményeként a térség a hazai és nemzetközi idegenforgalom egyik jelentős központjává fejlődött. Időközben a kezdetben 30 ezer hektáros Nemzeti Park területe közel 50 ezer hektárra növekedett.

Szakmai tevékenységét főképpen a nemzetközi kapcsolatokban és az idegenforgalomban nyugdíjba vonulása után is folytatta, alakja a Nemzeti Parkban nélkülözhetetlené vált, haláláig vezette a Kiskunsági Nemzeti Park Alapítvány kuratóriumát. Szakmai tevékenységét számos kitüntetéssel ismerték el.

Váratlan halála általános megdöbbenést keltett. Betegségét, amit nagyon fegyelmezetten viselt, sejtettük, de nem akartuk komolyan venni. Földi maradványaitól szűk családi körben vettek búcsút. Volt munkatársai, egykori barátai és tisztelői a jövő év tavaszán búcsúzhatnak tőle Bugacpusztán, ahol a Nemzeti Park alapításának 30. évfordulóján az utókor emlékoszlop állításával kíván az alapítóról megemlékezni.

Rakoncay Zoltán

**Waliczky László
(1935–2003)**

Beiratkozásunk 50. és soproni végzésünk 45. évfordulójára rendezett 2003. évi találkozónkon aggodva vettük tudomásul a hírt, hogy Waliczky László évfolyamtársunk súlyos betegsége miatt nem tud velünk együtt ünnepelni, felidézni az együtt töltött évek emlékeit. Levélben tájékoztatott bennünket erről és küldte el barátai üdvözlét. Év végén kaptuk a szomorú hírt, hogy 2003. november 12-én Budapesten elhunyt.

Waliczky László 1935. június 16-án született Budapesten. Középiskoláit a szekszárdi gimnáziumban végezte. 1953-ban kezdte meg tanulmányait az Erdőmérnöki Főiskolán. Hallgatóként is kitűnt a vadászat iránt érzett különleges érdeklődésével és a természetfotózáshoz kötődő művészi adottságaival.

Erdőmérnöki oklevelének megszerzése után a Békés megyei Állami Erdészetről 1958-ban kezdte meg gyakorlati tevékenységét. 1959-től a Körösvidéki VIZIG erdészeti csoportját vezette két évig. Ezután került a Kunbajai Állami Gazdasághoz, ahol 24 évig irányította az erdő- és vadgazdálkodást. Visszaemlékezései során ezt az időszakot élete legszebb és legeredményesebb szakaszának nevezte. Az 1962-86 közötti színvonalas munkáját számos kitüntetés, szakmai elismerés jelzi. Szívéhez különösen közel állt az európai vadászati társadalom rangos elismerése, amikor 1978-ban Wiesbadenben a St Hubertus Rend Aranyjelvényes lovagjává fogadták. 1986-ban vadászati tanácsadó lett a MONIMPEX-nél, majd egyre súlyosabbá váló betegsége miatt 1990-1995 között egyéni vállalkozóként tevékenykedett.

Életét az erdészet és a vadászat mellett áthatotta a fotózás szenvedélyes szeretete. 1957-ben ennek elismerését jelentette a Világifjúsági Találkozón elnyert díj, melyet

1959-ben magas szintű nemzetközi fotóművész díj is megerősített. Az 1971-es Vadászati Világkiállításon miniszteri elismerést kapott Kunbaja környékén készített gyönyörű képeiért. 2000-2001-ben nagy sikert aratott természetfotóiból összeállított, az Operaházban rendezett kiállításával.

Sporttevékenysége is kiváló volt. 1965-72 között a Magyar Sportlövő Válogatott tagjaként számos nemzetközi díjat nyert.

Waliczky László emlékét az irányításával létrehozott erdők, a szervezett vadgazdálkodás nyomon követhető eredményei mellett művész fotói is segítenek megőrizni. Utolsó útjára szereteti, barátai, kollégái és tisztelői kísérték el 2003. december 29-én Budapesten a Farkasréti temetőben.

Emléketek megőrizzük!

Dr. Illyés Benjamin

**Besenyey János
(1927–2004)**

2004. február 10-én egy szerencsétlen balesetet követő rövid, de súlyos betegség következtében elhunyt Besenyey János a ranydiplomás erdőmérnök.

Földi maradványait hozzátartozói, volt munkatársai, az ÁESZ Egri Igazgatóságának és az EGERERDŐ Erdészeti Rt. munkatársai, erdészbarátai, tisztelői kísérték utolsó útjára és vettek Tőle végső búcsút az Egri „Hatvani” temetőben február 17-én.

Besenyey János 1927. szeptember 18-án a Heves megyei Besenytelken nincstelen földműves család harmadik gyermekeként született. Középiskolai tanulmányait Egerben végezte, majd 1949-ben beiratkozott a soproni Erdőmérnöki Egyetemre, ahol 1953-ban szerezte meg az erdőmérnöki diplomáját. Mint fiatal erdőmérnök a volt Észak-mátrai Állami Erdőgazdaság Erdőkövesdi Üzemegységénél, mint üzemegységvezető-helyettes kapott beosztást, majd hamarosan az Erdőkövesdi Erdészet vezetője lett. Ebben a beosztásában dolgozott 1967 őszéig, amikor az Egri Állami Erdőrendezőség megszervezésére, majd annak igazgatói teendőinek ellátására nevezték ki.

Ebben a beosztásában dolgozott egészen 1988. december 31-i nyugalmába vonulásáig. Munkája során az intézmény tevékenységének irányításán kívül különös gondot fordított az intézmény működési feltételeinek minél jobb biztosítására.

Munkatársai érdekei mellett mindenkor bátran kiállt, az őket ért támadásokkal szemben igyekezett megvédeni őket.

Tevékenységét, munkáját felettesei a Munka Érdemérem mindhárom fokozatának odaítélésével ismerték el. Benne egy jó főnököt, kollegát és barátot veszítettünk el.

Igérjük Neked Besenyey János, hogy emléketek szívünkben megőrizzük, nyugodjál békében.

Frank László

Új energia Dél-Dunántúlról!

Zöld energia

Az Európai Unió ajánlásával

www.pannonpower.hu

